The
Andhra Pradesh Legislative Assembly Debates

[Part II - Proceedings other than Questions and Answers]

OFFICIAL REPORT

36th Day of the Sixth Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

---

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Tuesday the 4th March, 1958

The House met at Half Past Eight of the Clock

[Mr. Speaker in the Chair]

QUESTIONS AND ANSWERS

(*See Part I*)

ANNOUNCEMENT BY THE CHAIR RE:ORDER OF TAKING UP VOTING ON DEMANDS

Mr. Deputy Speaker: I am to announce to the House that the Business Advisory Committee which met at 10-30 A. M. on 31-3-1958, decided to take up Voting on demands in the following order with number of hours allotted shown against the demands :—

		Date and Time
Demand No	IV - Forest Department.	
	XX - Agriculture.	
	XXI - Fisheries.	
	XXII - Veterinary.	8-3-58 (4 hours) and 10-3-58 (2 hours)
	XLII - Capital Outlay on Schemes of Agricultural Improvements and Research.	
	XLIX - Capital Outlay on State Schemes of Govt. Trading.	

		Date and Time
Demand No.	I– Land Revenue. XII– District Administration. XXX– Famine. XXXVIII– Compensation to Zamindars	10-3-58 (2 hours) and 11-3-58 (4 hours)
Demand No.	XXVI– Other Miscellaneous Depts.	12-3-58 (4 hours)
Demand No.	XXVII– Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc.	13-3-58 (4 hours)
Demand No.	X– Heads of States, Ministers and Headquarters Staff. XI– State Legislature.	14-3-58 & 15-3-58 (8 hours)
Demand No.	IX– Irrigation. XL– Capital outlay on Irrigation XLIV– Capital Outlay on Multi-purpose River Schemes.	17-3-58 (4 hours)
Demand No.	XXIX– Electricity. XLVI– Capital outlay on Electricity Schemes.	18-3-58 (4 hours)
Demand No.	XVIII– Medical. XIX– Public Health. XLI– Capital Outlay on Improvement of Public Health.	19-3-58 (4 hours)
Demand No.	XXIII– Co-operation. XLVII– Other State Works.	20-3-58 (4 hours)
Demand No.	XXIV– Industries. XLIII– Capital Outlay on Industrial Development.	22-3-58 (4hours)
Demand No.	XXVIII–Civil works. XLV– Capital outlay on Civil Works.	24-3-58 (4 hours)

Demand	Date and Time
Demand No. XVII– Education. XVI– Mines and Archaeology.	25–3–58 4 hours
Demand No. XXXVI–Local Administration.	26–3–58 4 hours
Demand No. XXXVIII– Community Development Projects, N.E.S. and L. D. Works.	27–3–58 4 hours

శ్రీ డి. రామబ్రహ్మం (తుప్పం):– ఈ కార్యక్రమ ప్రతులను సభికులకు అంద జేస్తారా?

Mr. Deputy Speaker:– Yes.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు:– (ఎల్లందు - జనరల్) నేను ఒక adjournment motion యిచ్చాను. దాని విషయమై ఏమి ఆలోచించారు?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:– అది ఇప్పుడే అందినది. ఆలోచింప బడుతుంది.

BUDGET-GENERAL DISCUSSION

శ్రీ డి. నరసయ్య (హుజూరాబాద్):– అధ్యక్షా, బడ్జెటుమీద రెండు రోజులుగా చర్చజరుగు చున్నది సభ్యులంతా తమ తమ అసంతృప్తిని వెల్లడించారు. ఆర్థిక మంత్రిగారు తమ ఉపన్యాసములో వారిమట్టుకు వారు ఎంత సంతృప్తిని ప్రకటించుకున్నప్పటికి, ఈ బడ్జెటు మిగులు బడ్జెట్ అని ఇంతవరకు ప్రవేశపెట్టబడిన అన్ని బడ్జెటులలో ఇది అపూర్వమైనదని వారు ఎంత చెప్పుకున్నప్పటికి ఎవరినీ సంతృప్తి పరచలేదనే విషయం నేను మనవి చేయదలచుకున్నాను. ఇది ఒక ప్రత్యేక యుగమని, అప్రత్యేక యుగమునకు తగిన ప్రత్యేక బడ్జెట్‌ను వారు తయారు చేసినట్లు ఆర్థికమంత్రిగారు చెప్పినారు. వారికి కళలలో ఉన్న ప్రావీణ్యతనంతా వారి ఉపన్యాసంలో ఉదహరించారు ముఖారిరాగం నుండి ఆనందభైరవి మారినట్లుగా భాగేశ్వరీ స్వభావం మారిపోతున్నదని, ప్రజలు దానిని భాగేశ్వరి రాగంలో వింటున్నారని బడ్జెట్‌మీద మాట్లాడిన సభ్యులంతా వివరించారు. ఆ విధంగా వర్ణించుకొన్నారనుకోండి. స్పుత్నిక్ యుగమునకు సరిపోవునట్లు కృత్రిమ అంబర వీధిలో విహరించునట్టి బడ్జెట్‌ను వారు తయారు చేశారు, ఆచరణలో చూచినట్లయితే అది ప్రజలనెత్తిమీదగా అంబర వీధిలో పోతున్నది. కాని ప్రజలను బాగుపరచే అవకాశములు చాలా తక్కువగా ఉన్నవి. విశాలాంధ్రి ఏర్పడిన తరువాత అభివృద్ధి

ఎంతగానో జరుగుతుందని అంతా ఆశించారు. కాని ఈ బడ్జెటును చూసిన తరువాత అలాంటి ఆశలకు అస్కారం లేకుండా పోతున్నది. ఈ విషయాన్ని ఇప్పటి వరకు మాట్లాడిన సభ్యులంతా వివరించారు. తెలంగాణాలో వ్యవసాయ రంగం చూచినట్లయితే కేటాయించిన మొత్తంలో దాదాపు 20 లక్షల రూ॥లు అసలు ఖర్చు గాకుండ మిగిలిపోయింది. ఒక్క వ్యవసాయ రంగమే గాకుండా ఏ రంగములోనూ తగిన అభివృద్ధి సాధించలేదని తెలంగాణాలోని గ్రామాలను పరిశీలించి చూస్తే తెలిసిపోతుంది. ఏవో నాలుగు బిల్డింగులు కట్టించినంత మాత్రాన దేశం అభివృద్ధిగాంచ నేరదు. ఈనాడు ప్రత్యక్షంగా ఉన్న [illegible] సమస్యలను పరిష్కరించుటకు ప్రయత్నించాలి. గత సంవత్సరం చూచిన పత్తి పంటను క్రిమికీటకములనుండి రక్షణలేకుండ పోయింది. అటువంటి పరిస్థితులలో రైతులకు ఎంత వరకు సహాయం చేశామనే విషయం గమనించాలి. ఎక్కడనో ప్రకృతి సిద్ధంగానో, చెరువుల నీటివల్లనో ఏ కొద్ది ప్రాంతాలలోనో తప్ప వ్యాపార పంటలు, ఆహారధాన్యాల పంటలు అన్నీ దెబ్బతిని పోయినాయి. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వంవారు పరిశీలిస్తు వచ్చారు గాని నేటి వరకు వాటిని గుర్తించడానికి నిరాకరిస్తూ వచ్చారు. ఇక సహకార సంఘాలు చాలా ముఖ్యమని, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వములు ప్రకటిస్తున్నవి. కాని ఈ సహకారం ఎంత వరకు లభిస్తున్నదో చూడాలి. కో ఆపరేటివ్ సంఘాలు ఎలా పనిచేస్తున్నవి? అప్పులరూపంలో రైతాంగమునకు ఉన్న దరిద్రమును అప్పుల బాధను తొలగించుటకు పాత పద్ధతులు తప్ప నేటివరకు యేరకమైన మార్పుతీసుకు రాకపోగా గతసంవత్సరం 14 లక్షల రూ॥లు అసలు ఖర్చు పెట్టలేక పోయింది. కారణమేమిటో మంత్రిగారు ఆలోచించి చూసి ఉన్నారు. అలా ఖర్చుచేయకుండా ఆ రంగములో ఏరకమైన అభివృద్ధి కొరకు కృషి చేయకుండా ఈ మిగిలినదంతా కలుపుకొని మేము అంబర వీధిలో విహరించే నూతన బడ్జెట్‌ను తెచ్చామని చెప్పినంత మాత్రాన ఏమీప్రయోజనం ఉండదు. ప్రజలంతా అర్థము చేసుకొంటారు. ఈనాడు ఆరోగ్యశాఖను చూడండి. బ్రిటీషువారి పాలనలో, నిజాం పరిపాలన కాలంలో ఏవిధంగా గ్రామాలలో కలరా, మసూచి మొదలగు అంటువ్యాధులు ప్రబలి వందలాది ప్రజలు నశించిపోయారో అలాగే ఈ స్పుత్నిక్ యుగంలో; అంబర్ వీధులలో విహరించే ఈ రోజులలో; విశాలాంధ్రను ఏర్పాటు చేసుకొన్న ఈ రోజులలో గూడ విజయనగరంలాంటి పెద్ద పెద్ద పట్టణములలో ఈ అంటువ్యాధులవల్ల కొన్ని వందలమంది చనిపోతున్నా ప్రభుత్వం ఎలాంటిశ్రద్ధ తీసుకొనుటలేదు. ఈ రోజు నల్లగొండ జిల్లాలో ప్రతి గ్రామంలో 20 మంది, 25 మంది మసూచివ్యాధికి గురియై చనిపోతుంటే, ఎందుకిలా జరుగుచున్నదని మంత్రిగారు ఒక్కసారైనా యోచించినారా? ఈవిధంగా పరిస్థితులుంటే నిర్లక్ష్యం వహిస్తూ ఇక్కడ దేశం అభివృద్ధి చెందుచున్నదని చెప్పడం హాస్యాస్పదముగా ఉంది. నీటి వనరులను అభివృద్ధి చేయుటలో గూడ ఎలాంటిశ్రద్ధ తీసుకోవడం

లేదు. మా తాలుకాలో మూడు సంవత్సరముల క్రితము వేములూరి ప్రాజెక్టును ప్రారంభించారు. అది పదిలక్షల స్కీము. దానివల్ల మూడువేల ఎకరములు సాగుక్రిందకు వస్తుంది. మూడు సంవత్సరములు గడచినప్పటికి ఒకలక్ష రూపాయలు ఖర్చుచేయలేక పోయినారు. కంట్రాక్టరు 10.15 మంది కూలీలను పెట్టుకొని పనిచేసుకొంటూ పోతుంటే ఎందుకలా జరుగుతున్నదో అని ప్రభుత్వం చూడనైనా చూడలేదు. ఈ వరకు పూర్తియై వాడకంలోకి రావలసిన ప్రాజెక్టు నేటివరకు అడుగుకూడ పూర్తి కాలేదు. మట్టికూడ పోయలేదు. గండికూడ పూర్తి చేయలేదు. ఈ విధంగా ప్రాజెక్టుకు కేటాయించిన సొమ్మును ఖర్చుచేయక ఆ ధనమును ఈ సంవత్సరపు బడ్జెటులో కలుపుకొని మిగులు బడ్జెటుగా ప్రచారము చేసుకొన్నా దానిని కృత్రిమ బడ్జెటుగానే ప్రజలు భావిస్తారు. ఈ విధంగా కేటాయించిన మొత్తమును గూడ ఖర్చుపెట్టే స్థితిలో యీ నాడు ప్రభుత్వం లేదని నేను మనవి చేయదలచు కున్నాను.

నైజాము ప్రభుత్వము వున్న రోజులలో కొన్ని సహకార సంస్థలను ఏర్పాటు చేసినది. వాటికి హాకాలని, ధాకాలని, టాకాలని పేర్లు పెట్టబడినవి. నేడు ఆ ధాకాలలో 'ధోకా' తప్ప యింకేమీ కన్పించటములేదు. హాకాలలో లక్షలకు లక్షలు హరించుకొని పోతున్నవి. తాలూకాలలో నామమాత్రముగా వున్న ఈ ధాకాలలో ప్రజావిరోధులు తిష్ఠవేసుకొని ప్రజలసొమ్మును స్వంత సొమ్ముగా వినియోగించు కొంటున్నారు. సహకార ఉద్యమానికి ఉపయోగపడుతుందనే ఉద్దేశ్యముతో వసూలు చేయబడిన సొమ్ములోనుండి వచ్చిన లాభములో ఒక్క దమ్మిడీకూడా పంచిపెట్టక ఎప్పుడుతరుగుబో చూపించటం జరుగుతోంది అటువంటి ధాకాల గురించి కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటువారు కాని, మంత్రులు కాని, శ్రద్ధ తీసికొనటము లేదు. వాటికి సక్రమమైన ఎన్నికలను కూడా జరిపించటములేదు. Large Scale Societies లో చిన్న చిన్న బ్యాంకులను ఏర్పాటుచేసే అవకాశములు వున్నవి. వాటిద్వారా ప్రజల స్థితిగతులను బాగుచేసి, దారిద్ర్యమును తొలగించి, అప్పులభారమును కొంత తగ్గించవచ్చును. వాటిని ఏర్పాటు చేయటానికి మేము ప్రయత్నించాము. కో-ఆపరేటివ్ సంస్థలలో ఈ పరపతి సంఘములలో రైతులు చేరినా ఒక్క రూపాయి శిస్తుకట్టే రైతుకు 10 రూపాయలకు మించి అప్పు దొరకటంలేదు. 1 రూపాయి శిస్తు కట్టే ఎకరము ఖరీదు 1000 రు॥లు వుంటున్నది. ఒక్క రూపాయికి 10 రు॥ కంటే ఎక్కువ అప్పు దొరకని రైతు అమ్మిన భూమిని రిజిష్టరు చేయించటానికి కూడా ఇబ్బంది పడవలసి వస్తున్నది. ఇటువంటి బాధలు పడుతున్నా రైతులను దారిద్ర్యము నుంచి షావుకార్ల వడ్డీ వ్యాపారపు దోపిడినుండి బైటపడేస్తామని ప్రభుత్వం కబుర్లు చెబితే ప్రయోజనంలేదు. 30 సంవత్సరాల చరిత్ర కల్గిన ఈ కో-ఆపరేటివ్ ఉద్యమం పైపు ఎందుకు పోవటంలేదో దానికి కేటాయించిన డబ్బు ఖర్చుపెట్టని దుస్థితి ఈనాడు

ఎందుకు కల్గిందో మంత్రిగారు ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. రిజిస్ట్రేషన్ ఆఫీసులలో కూడా పని తొందరగా జరగటంలేదు. రైతుకు కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలలో అప్పు లభించటంలేదు. సహకార సంఘములలో చేరటానికి అవకాశంలేదు. తక్కావిలోన్స్ కావాలని సాగుచేసేముందు దరఖాస్తు పెట్టుకుంటే కోతల సమయానికి మంజూరు అవుతున్నవి. ఎరువులు సప్లయి చేయాలని రైతులు కోరితే వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటువారు 2, 3 సంవత్సరాల క్రింద వచ్చిన వాటిని, గడ్డకట్టుకు పోయి పనికిరాని స్థితిలో వున్న ఎరువులను ఇచ్చారు. ఏమిటీ అన్యాయమని రైతులు అడిగితే "మాకు వచ్చినవి ఇవే, వీటిలో సూపర్‌కాని సల్ఫర్‌కాని కలిపి వాడండి" అని సమాధాన మిస్తున్నారు. నైజాము ప్రభుత్వ కాలములో కూడా తక్కావి ఋణమును పొందాలంటే కరణానికి లంచమిచ్చి అయినా ఈ సర్వేనెంబర్ పట్టా ఈ వ్యక్తిదే అని ఒక సర్టిఫికేటు తీసుకోవాలి. అదితీసుకొని తాలూకా ఆఫీసుకుపోవాలి. ముదుపు చెల్లించుకొన్నప్పటికీ 15, 20 రోజులవరకు తహసీల్దారుగారి దర్శనం లభ్యంకాదు. కొన్ని నెలలు అయితేకాని అది శాంక్షనుకాదు. బావి కావాలని ఒక రైతు దరఖాస్తు పెట్టుకొంటే ఆ సీజన్ పోయేవరకు బావికి అవకాశం లభించదు. నైజాము ప్రభుత్వకాలములో తక్కావి ఋణములకు రైతులు ఎంత ఇబ్బంది పడ్డారో అంత ఇబ్బందిని ఈ ప్రభుత్వ హయాములో కూడా పడుతున్నారు.

ఎన్నడూ చూడని మిడతలదండు ఈ సంవత్సరం హుజూర్ నగర్ తాలూకాలోని పంటలన్నిటిని నాశనము చేసినది. అదేవిధముగా నందిగామ తాలూకాలోనికి కూడా మిడతలదండు వచ్చినట్లు పత్రికలలో చూచాము. మందులకుకూడా చావని దండు అది. వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటు వారికి చెప్పితే "మావద్ద మందులులేవు. సప్లయిచేసే అవకాశములేదు అని చెబుతున్నారు. మెదక చెరువు పిర్కాలోని పంట అంతా నాశనమైనది.

రైతులకు కావలసిన అవసరాలను తీర్చలేని ప్రభుత్వం పన్నులు వేయటానికి సిద్ధమవుతున్నది. నైజాము కాలములోని పటేల్ పట్వారీలు వ్రాసిన తప్పుడు లెక్కలను ఆధారంచేసుకొని మన ప్రభుత్వము పన్నును వేస్తున్నది. తెలంగాణా-ఆంధ్రి అనే feelings బయలు దేరటానికి ప్రభుత్వము ఎటువంటి అవకాశం ఇచ్చిందనే విషయం గురించి నేను మనవి చేయదలచుకోలేదు. ఇటు విశాలాంధ్ర కొరకు అటు తెలంగాణా కొరకు పోట్లాడిన నాయకులే ఆ విషయమును మనవిచేశారు. దానివల్ల రాబోయే ప్రమాదములు ఏవోకూడా అనేక మంది హెచ్చరించారు. మేము కూడా విశాలాంధ్ర కోసం కృషిచేశాము. మనజాతి, మన సంస్కృతి, మనభాష, మన విజ్ఞానం అన్నీ పెంపొందుతాయని కలలు కన్నాము. దురదృష్టవశాత్తూ బడ్జెటు లెక్కలు చూచిన తరువాత తెలంగాణాకు వేరువేరుగా items పెట్టితే మిగులుబడ్జెటుగా కన్పిస్తున్నప్పటికి ఆదాయాను సరిగా ఖర్చుపెట్టకుండా మితిమీదాన్ని కల్పిస్తున్న

ట్లున్నది. తమను చీల్చి పాలిస్తున్నారని ప్రజలు గమనిస్తున్నారు. కృత్రిమంగా విభేధాలు సృష్టించి పాలించటం సాధ్యం కాదని మనవి చేస్తున్నాను, కృష్ణా జిల్లాలో బందరు నుండి విజయవాడ వెడుతున్నప్పుడు; విజయవాడ నుండి తెనాలి వెడుతున్నప్పుడు మార్చి నెలలో పచ్చని పైర్లను చూచి దేశం అంతా అల్లాగే వుందనుకోవటం పొరబాటు. బెజవాడ నుండి హైదరాబాదుకు జాతీయ రోడ్డు మీదుగా వస్తేనూతుల క్రింద సాగయ్యే కొద్ది భూమిలో తప్ప ఎక్కడా కూడా పచ్చని పైరు కనిపించదు. నల్గొండ జిల్లాలో కరువు పరిస్థితి ఏర్పడిందనే వార్తలు వచ్చినవి. దేవరకొండ తాలూకాలో గడ్డి కూడ కరువైనది. ఖమ్మం జిల్లాలో వైర ప్రాజెక్టు ప్రాంతంలో మోపు, 3, 4 రు॥ పెట్టి పశువుల మేత కొనుక్కుంటున్నారు. దేవరకొండ, మిరియాలగూడెం ప్రాంతాలలో వర్షాలు లేక పంటలు దెబ్బతిన్నాయి. దాన్ని గురించి మేము కలెక్టరుగారికి వ్రాశాము. కలెక్టరుగారు ఆ ప్రాంతమును స్వయంగా చూచారు. ప్రభుత్వమునకు రిపోర్టు పంపించారు. అయినా ప్రభుత్వము ఏ నిర్ణయమును తీసికోలేదు. కాని పునరాలోచించి వ్రాయమని కలెక్టరును ఎందుకు ఆదేశించారో నాకు అర్థంకాలేదు. నల్లగొండ జిల్లాలోను, హుజూర్‌నగర్, సూర్యాపేట తాలూకాలలోను కరువు పరిస్థితి ఏర్పడింది కనుక ప్రభుత్వము అక్కడి రైతుల అప్పుల భారాన్ని తీర్చటానికి కరువు పరిస్థితులు పోగొట్టటానికి తీవ్రమైన కృషి చేయాలని మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తూ, నాకీ అవకాశం ఇచ్చిన మిమ్ములను అభినందిస్తూ సెలవు తీసికొంటున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—ఉపన్యాసకులు చాలామంది ఉన్నారు. 10 నిమిషములు యిచ్చినప్పటికి వ్యవధి తక్కువగా ఉన్నది. కొందరు సభ్యులు యెక్కువ సమయం కావాలని కోరుతున్నారు. అది సాధ్యపడదని మనవి చేస్తున్నాను. పది నిమిషములలోనే సభ్యులు తమ ఉపన్యాసములను ముగించుటకు ప్రయత్నించవలయునని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. కోదండరామయ్య (పోలవరం):—అధ్యక్షా! మన ఆర్థిక మంత్రిగారుఉపపాదించిన బడ్జెట్టు ప్రసంగాన్ని నేను బలపరుస్తున్నాను. నాకు అట్టి ఆర్థిక శాస్త్రంలో నిపుణత లేదు కాని ఈ సమయంలో, మా నియోజకవర్గప్రజల యభిప్రాయాలను యిబ్బందులను తెలుపుట ముఖ్యమని భావిస్తున్నాను, ప్రస్తుత ఆర్థిక విధానంవల్ల మనదేశంలోనే గాక, ప్రపంచంలోకూడా చాలా ప్రమాదాలు ఏర్పడుతున్నాయని భావిస్తున్నాను. నిన్ననే హిందూపేపరులో ప్రపంచ ఆర్థిక విధానము మీద ఒక వ్యాసము చదివినాను. దేశకాల పరిస్థితుల ననుసరించి ప్రపంచ ఆర్థిక విధానంలో కూడ మార్పులు రావాలి, ఈనాడు మానవులలో యీ ఆర్థికవిధానం వల్ల అసంతృప్తి, అశాంతి, ద్వేషము, రాజ్యాలతో రాజ్యాలు కలహించడం తప్ప

మరేమీ కనుపించుటలేదు. ఇదివరకు ఢిల్లీ ఎఱ్ఱకోట దగ్గర యుద్ధం జరుగుతూంటే ఆ ప్రక్కనే పల్లెటూరులో రైతు నాగలి దున్నుకొంటూనే ఉండేవాడు. కాని యీ రోజున పరిస్థితి అట్లాలేదు. ఆవిష్పరిణామాలు, ప్రపంచం అంతటా, అతి శీఘ్ర కాలంలో వ్యాపిస్తాయి. పాతపడిన, బూజుపట్టిన, సాంప్రదాయాలే నేటి ఆర్థిక విధానానికి ప్రాతిపదికలైతే ప్రపంచానికి శాంతి ఎక్కడనుంచి వస్తుంది? Stereotyped బడ్జెట్టులు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వకాలంనుంచి వస్తున్నాయి. ఇదివరలో సెంట్రల్ బడ్జెట్టు ప్రతిపాదన వచ్చినప్పుడు కృష్ణా పత్రికవారు ఒక సలహా యిచ్చారు. డబ్బునుబట్టి బడ్జెట్టు అవసరాలను ఏర్పాటు చేసుకోవడం మంచిదని. కాని యిప్పుడు బడ్జెట్టు అవసరాలను బట్టి డబ్బుఏర్పాటు చేసుకోవలసి వస్తోంది. ఈ రోజున యే గ్రామము వెళ్ళినా "మాకే అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు కావాలి" అంటు న్నారు. అయితే డబ్బులేకుండా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు ఎక్కడనుంచి వస్తాయి? పన్నులువేస్తే, ఆందోళన చేస్తున్నారు. ఏవిధముగా త్రాగినవాళ్ళే తాళ్ళపన్ను కడుతున్నారో, అభివృద్ధి కావాలనేవారు, అభివృద్ధిపన్నును భరించాలి. కాని ఆ విధముగా ప్రజలు యెవ్వరూ ఆలోచించడంలేదు. మనం, ప్రభుత్వ బడ్జెట్టును తీవ్రంగా విమర్శించడం కంటే, ప్రభుత్వం వేసిన పన్నులను, ప్రజానుకూలంగా ఉండేటట్లు ప్రచారంచేస్తే బాగుంటుంది. ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత, ప్రభుత్వ ఆర్థికస్థితి చూస్తే యెప్పుడో ఈ ప్రభుత్వం దివాలా తీస్తుందని అనుకొనేవాణ్ణి. కాని క్రమేపీ ఆదాయం వృద్ధి చేసుకొంటూ, కేంద్రం యిచ్చిన గ్రాంట్లనుంచి అయితే నేమి, రాష్ట్రంలో వచ్చిన పన్నులవల్ల నయితేనేమి మొత్తానికి మిగులు బడ్జెట్టును ప్రవేశపెట్టినందుకు ఆర్థికమంత్రి అభినందనీయులు. కొంతమంది యిది అంకెల మార్పు తప్ప మిగులు బడ్జెట్టు కాదని అంటూన్నప్పటికి, మొత్తం మీద ఆదాయంలో అభివృద్ధిని సాధించామని చెప్పవచ్చు. ఈ సంవత్సరంలో కేంద్రప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. గోదావరి ఉదకం, యెంతోకాలంనుంచి వృథాగా సముద్రానికి పోతున్నది. మొదట రామపాద సాగరం అన్నారు. తరువాత ఇచ్చంపాడు, పోచంపల్లి ప్రాజెక్టులు అన్నారు. ఈ మధ్య ప్రశ్నల సందర్భంలో యిది నీటిపారు దల అభివృద్ధికోసం కాదు, కేవలం విద్యుచ్ఛక్తి కోసమని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు.

ఇంతవరకు నేను, ఈ గోదావరిపై ఏ పోచంపాడులోనో, ఇచ్చంపల్లిలోనో ఆనకట్ట కట్టి, పోలవరంవద్ద బ్యారేజ్ కట్టి, దీని ఉదకమంతా సద్వినియోగం చేస్తా రని భావించాను. రామపాద సాగరం ప్రాజెక్టు విరమించుకోబడిందని పత్రికలలో చూచి చాల బాధపడ్డాను ఇంతలోనే మద్రాసు ప్రభుత్వంతో మన ప్రభుత్వం సంప్ర దింపులు సాగిస్తోందని, వీరు ఉభయులు పెట్టుబడి పెట్టి ఈ ప్రాజెక్టు పూర్తిచేసి,

గోదావరి నీటిని మద్రాసుకు తీసుకువెళ్ళాలని ఆలోచిస్తున్నట్లు విన్నాను. మన ప్రాంత అవసరం తీరాక గోదావరి నీటిని మద్రాసుకు గాని, మరో ప్రాంతానికి కాని పోనివ్వడానికి ఎవరికి ఎట్టి అభ్యంతరమూ వుండదు. మనకు స్వాతంత్రం రావడంతోటే గంగనుంచి కేప్‌కామరిన్ దాకా అన్ని నదులను కలుపుతూ ఒకకాలువను త్రవ్వించమని శ్రీ సి. పి. రామస్వామి అయ్యంగార్ ఒక పథకాన్ని చెప్పారు. నిరంతరం వరదలు వచ్చే కోసీ, గంగా నదుల నీటిని కూడా అన్ని ప్రాంతాలకు ప్రవహించే ఏర్పాట్లు చేస్తే అందరం ఆనందిస్తాము. నేను గోదావరి ఒడ్డున పోలవరం గ్రామంలో నివసిస్తున్నాను. వరదలు వచ్చినపుడు మేము మెడలోతు నీళ్ళల్లో నది గోదావరిలో వుంటున్నాము ప్రతి సంవత్సరం దీనికోసం ప్రభుత్వం Relief గా చాలా సహాయం చేస్తోంది. ఈ సంవత్సరం శ్రీ అనంతరామన్‌ను కూడా పంపించారు. వారు ఏమి చెప్పారో, ఏమి చేశారో యింతవరకు మాకు తెలియలేదు. జూన్, జూలై నెలలు సమీపిస్తున్నాయి. వరదలు వస్తే పోలవరం ప్రజలు ఎక్కడకు పోవాలో, ఆహార పదార్థాలు ఎలా లభిస్తాయో తెలియదు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—నేను యింక మాట్లాడ దలచుకొన్న వారికి పది నిమిషాలకంటె ఎక్కువ time యివ్వను. యిది దృష్టిలో వుంచుకొని మాట్లాడ వలసిందిగా కోరుతున్నాను. Time సరిపోదు గనుక, ఏడు నిమిషాలకు తగ్గిస్తే బాగుంటుందనుకొంటున్నాను. మాట్లాడ్డానికి పేర్లిచ్చిన వారెవరైన విరమించ దలచుకొంటే తక్కువ వారికి కొంచమెక్కువ time యివ్వడానికి వీలుంటుంది. కాబట్టి విరమించ దలుచుకొన్నవారు శ్రీ లచ్చన్నగారు మాట్లాడ్డం పూర్తయ్యేలోగా నాకు తెలియ చేయమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) :—మొట్ట మొదట అందరికి పది నిమిషాలు యిస్తామన్నారు. వీలైతే యింకా ఎక్కువ యివ్వవచ్చు ననే అభిప్రాయంతో ఇట్లా చేశారు. అది యిప్పుడు తగ్గించేటట్లయితే prepare అయినదంతా waste అయిపోతుంది. తమరినే కొంత డిస్క్రెషన్ ఉపయోగించమని చెబుతున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఎవరైనా తమ ఉపన్యాసాన్ని తగ్గించుకొంటే సంతోషం. నేను డిస్క్రెషన్ ఉపయోగిస్తే కొందరికి బాధ కలుగుతుంది

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట):— లోగడ స్పీకర్‌గారు మాజీలకు, వెనుకటి అనుభవంతో మాట్లాడడానికి వీలుగా, యిరువై నిమిషాలని; తక్కువవారికి పది నిమిషాలని చెప్పారు. కాబట్టి ఆ సాంప్రదాయాన్ని నిలబెట్టితే బాగుంటుంది. నాకు 20 నిమిషాలైనా యివ్వకపోతే మాట్లాడి ప్రయోజనం లేదు. అందుచేత నేను విరమించుకోవటం బాగుంటుందేమో.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—మీ పార్టీ తరఫున యింకా ఎవరైనా మాట్లాడ దలచుకొంటే ఈ చర్చ నాలుగవ రోజున అనగా 7—3—58 న మాట్లాడవచ్చు. మాజీ మంత్రులకు 20 నిమిషాలు యిస్తామని చెప్పారుట. I shall follow whatever was decided by the hon. Speaker in this regard previously. కాబట్టి శ్రీ లచ్చన్న గారు 20 నిముషాలు మాట్లాడ వచ్చని చెబుతున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఆర్థిక మంత్రిగారు యీ ఏడాదికి ప్రవేశ పెట్టిన మిగులు బడ్జెట్‌ను స్థూలంగా చూస్తే సంతోషం కలుగుతుంది. కానీ వివరాల్లోకి పోతే మిగులు బడ్జెటని చెప్పుకోవడానికి వారు ఎంత ఆదుర్దా చెందినది మనకు సులభంగా తెలుస్తుంది. ముఖ్యంగా Minorities విషయంలో వారు ఎంత అన్యాయం చేశారో మనకు సులభంగా యీ క్రింది విషయాలను బట్టి తెలుస్తుంది. Scheduled caste వారికి గత సంవత్సరం ఒక కోటీ ఆరు లక్షల అరవై ఆరు వేల రూపాయలు కేటాయిస్తే ఈ సంవత్సరం ఒకకోటి పదునెనిమిది లక్షలు కేటాయించారు. పెరుగుదల షుమారు పదకొండు లక్షల చిల్లర కనిపిస్తోంది. ఈ విశాలాంధ్రలో పదకొండు లక్షల పెరుగుదల పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో Scheduled caste వారి అభివృద్ధికి ఎంతవరకు సరిపోతుందో ఆలోచించమని కోరుతున్నాను. నేను వివరాలలోకి పోతే time చాలదు. Scheduled Tribes వారికి గతసంవత్సరం రు. 82,79,000/- కేటాయిస్తే, యీబడ్జెట్‌లో రు. 82,02,000/- కేటాయించారు. కేంద్రప్రభుత్వమిచ్చే grants కూడా కలుస్తాయి యిందులో. ఈ సందర్భంలో వారికి షుమారు రు. 77/- వేలు తగ్గింది. Scheduled Tribes వారికి అన్యాయం జరిగిందని వేరే చెప్పనవసరం లేదు. Criminal Tribes కు గత సంవత్సరం రు. 9,88,000/- [illegible] సంవత్సరం రు. 7,15,000/- లకు పడిపోయింది. ఈ [illegible] అన్యాయం [illegible] వారిప్పుడు Backward [illegible] స్తోంది. ఇవాళలో [illegible] వీరికి గత budget లో రు. 17,24,000/- లు కేటాయిస్తే యీ budget లో రు. 11,18,000/- లకు పడిపోయింది. ఈ విధంగా [illegible] అన్యాయం జరిగింది. వెనుకబడినవారి విషయంలో ఇలాంటి [illegible] జరుగుతుంటే [illegible] మిగులు budgets [illegible] budget కు [illegible] చెప్పారు. [illegible] ఈ Backward classes [illegible] ఇది చాలా శోచనీయమైన విషయము.

[illegible] అనేక [illegible] శ్రీ వెంకటరామాగారు [illegible]

గించారు. అంతే కాకుండ, ఈ వెనుకబడిన, ఉప్పర, మేదరి, కమ్మరి, కుమ్మరి మొదలైన జాతులవారికి, ప్రభుత్వ ఆదరణ, సహకారం లభించడం లేదని కూడ ప్రసంగించారు.

మనము ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక అమలు జరుపుకుంటున్నాము అని సగర్వంగా చెప్పుకొంటున్న ఈ రోజులలో, వెనుకబడిన జాతులవారి విషయంలో ఈ విధంగ వ్యవహరించడం, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి ఇది గర్వ కారణమా, లేక సిగ్గుపడవలసిన విషయమా అని అడుగుతున్నాను. దురదృష్టవశాత్తో, లేక అదృష్టవశాత్తో, నేను కొంతకాలం Social Welfare శాఖ Minister గా ఉన్నప్పుడు ఈ Backward classes కి, Scheduled Classes కి, Scheduled Tribes కి, selections లోను, చదువులలోను, ఉద్యోగాలలోను జరుగుతున్న అన్యాయాల గురించి ప్రభుత్వ స్థాయిలో ఈ విషయాలన్నీ చర్చించుకొన్న తదుపరి, Secretaries conference కూడా ఏర్పరచి, అందరూ ఏకగ్రీవంగా ఈ Service Commission Rules ఈ విధంగ మార్చడము న్యాయమని, promotion లలో ఈ సూత్రాలు అవలంబించడం న్యాయమని, చేసిన సూచనలను సుమారు పది మాసాలుగా మంత్రి వర్గంలోను, Secretaries స్థాయిలోను చర్చలు జరిగి, circulate కాబడినట్టు వంటి file ఇప్పుడు ఏ గాలికి ఎగిరి పోయిందో, ఏమైపోయిందో అగమ్య గోచరంగా ఉన్నది. గత ఏడాది, ఈ Backward classes కు ఇండ్లు [illegible] గారు ఆనాటి ముఖ్యమంత్రిగా [illegible] [illegible] అది [illegible] కోట్లుకాదు, ఎన్నో [illegible] కూడ కాదు. కేవలం ఒక్క లక్ష రూపాయలు మాత్రమే, సూత్ర ప్రాయంగ వాళ్ళకు ఇళ్ళు కట్టించే సందర్భంలో కేటాయించిన డబ్బును ఇలాగ గాలిలో ఎగర గొట్టారన్నది, చాల శోచనీయమైన విషయం. ఇటువంటి దృక్పథం, చాలా ప్రమాదానికి దారి తీస్తుందని ప్రభుత్వాన్ని గట్టిగా హెచ్చరిస్తున్నాను. ఇకనైనా [illegible] విషయంలో జాగ్రత్త వహిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

ఈ తెలంగాణా ప్రాంతీయ విభేదాల గురించి ఆవేశముగ [illegible] [illegible] నేను చెప్పేది ఒక్కటే, ఏ వ్యక్తి అయినావరే [illegible] ప్రాంతీయ భావాలను [illegible] [illegible] ఈ సందర్భంలో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ఆ విధంగా జరగలేదని చెబుతూ, వారిని, దురభిమానపరులు, స్వప్రయోజకులు, స్వార్థపరులని, వ్యాఖ్యానిస్తే కేవలం ఉద్రేకాన్ని రెచ్చగొట్టడమే అవుతుందని నేను సవినయంగా గౌరవ సభ్యులకు గాని, మంత్రివర్గానికి గాని మనవి చెయ్యదలచు కున్నాను.

ఈ శాసన సభలో అనేక చర్చల సందర్భంలో ఎవరైన, ఏదైన సమస్యను గురించి ప్రత్యేకంగా రాసిపంపిస్తే ఆలోచిస్తామని చెప్పడం సమంజసమేనా ? సభ్యులు ఏదైనా లేవదీస్తే దానిని వెంటనే Complaint గా తీసుకొని, record చేసుకొని, దానిని గురించి నిజము ఎంతో, అబద్ధం ఎంతో వెంటనే సమాధానం పంపేదే నిజమైన సాంప్రదాయం, నిజమైన Democracy అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. లేక, "ఇక్కడ మీరు చెప్పే దానికంటే మీరు వ్రాసి పంపిస్తే, చూస్తా మని" అనడం ప్రక్కదాటు వేసినట్లు అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. మంత్రులకు, సభ్యులు ఏదైన వ్రాసుకుంటే దానికి, acknowledgement కూడ లేకుండ ఉంది. కనీసం గవర్నరుకైనా వ్రాసుకుంటే ఉత్తరం ముట్టినట్లు Acknowledgement వస్తుంది. మంత్రులు Members కే acknowledgement ఇవ్వక పోతే ఇక ప్రజల విషయంలో వీరు ఏ విధానం అవలంబిస్తున్నారో తెలియదు. ఈ విధమైనటువంటి ధోరణి ప్రజాస్వామ్యానికి దారి తీస్తుందో, లేక నిరంకుశత్వానికి దారి తీస్తుందో, పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను. కేవలం, నేను వ్రాసినదానికి జవాబు రాలేదని ఆక్షే పిస్తున్నానని అనుకోవద్దు. అనేక మంది సభ్యులు కూడ, ఇదే ధోరణిని ప్రకటిస్తూ ఉన్నారు.

క్రిందటి సమావేశంలో నేను మాట్లాడినప్పుడు, "ఇది పార్టీ పరిపాలనా, లేక ముఠా పరిపాలనా" అని నేను అనేసరికి ముఖ్యమంత్రిగారు, చాల ఆవేదనతో, బాధ పడుతూ, ఏదైనా ఉంటే "నేను వెంటనే విచారిస్తాననీ, ఈ సభలో లచ్చన్నకు హామీ ఇస్తున్నానని, విచారించి తప్పకుండా వ్యవహారాన్ని పరిష్కారము చేస్తానని, క్రిందటి బడ్జెటు సమావేశంలో వారు చేసిన ప్రసంగము గౌరవ సభ్యులు మరచి ఉండరని అనుకుంటున్నాను. కానీ, తదనంతరం జరిగిన ఘట్టాలు ఇప్పుడు మనవి చేస్తున్నాను. ఇది ముఠా పరిపాలనో, లేక, పార్టీ పరిపాలనో, ప్రజలు తెలుసుకుంటూనే ఉన్నారు. ముఖ్యంగా, Srikakulam Central Co-operative Bankను గురించి నేను ఆనాడు ఉదహరించి చెప్పాను. ఏడాది క్రిందట ఈ Bank గురించి Court లో Writ వేసినప్పుడు, దీనికి అంతా కారణం, "ఈ లచ్చన్న స్నేహితులే, ఇలా దావాలు పెట్టి, Stay order లు తెప్పించి ప్రభుత్వాన్ని నిందిస్తున్నారని" ముఖ్య మంత్రిగారు ఆనాడు సెలవిచ్చారు. కాబట్టి, ఆ Court కు వెళ్లిన ఏ వ్యక్తితో అయి నప్పటికీ, నాకు ప్రత్యక్షముగా గాని పరోక్షంగా గాని ఎట్టి సంబంధం ఉన్నది అన్నా,

అవసర మైతే public enquiry వేసి దీనిని గురించి చర్చిస్తామన్నప్పటికీ, నేను సిద్ధంగా ఉన్నాను. అంతే కాకుండ, ఆ Case తో నాకు ప్రమేయం ఉన్నదని, ఋజువు చేస్తే, ఎటువంటి క్రమ చర్యనైనా, లేక Sensorship కి కూడ నాపై చర్య తీసుకోవచ్చునని, అందుకు నేను సిద్ధంగా ఉన్నానని మనవి చేస్తున్నాను.

తరువాత, అదే విషయంలో దానికి election సందర్భంలో Direct గా పోటీ చెయ్యబూనిన వ్యక్తులు, బెంచి కూర్మన్న, ఇప్పుడు సభ్యులుగా ఉన్న తమ్మినేని పాపారావు, రాజగోపాలరావు M.P. గారలు. వాళ్ల election పై ఒక దావా వెయ్యబడింది. దాని Stay order లు కూడ వచ్చేయి.

Mr. Deputy Speaker:- Please don't mention their names. Without doing so the hon. Member can continue his speech.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:- "స్టే ఆర్డర్లు వచ్చినవి, నేను ఎలక్షను కండక్టుచెయ్యలేను" అని డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు అంటే వారుముగ్గురు వారిమీదపడి దౌర్జన్యంచేసి, వారి చేతులలో ఉన్న రికార్డులను తీసుకొన్నారు. "నిన్ను రేపుప్రొద్దున్నకు డిస్మిస్ చేస్తాము"ని చెప్పి 2000 మంది జనములో హైస్కూలు ఆవరణలో బెదరించి అదరించి వారి చేతులలో ఉన్నరికార్డు తీసుకున్నారు. ఫలానవారు దౌర్జన్యముతో లాక్కున్నారని ఆ డి. ఆర్. రిపోర్టుచేస్తే దానికి విచారణలేదు. సరికదా దానికి భిన్నంగా ఆ ముగ్గురు వ్యక్తులతో చీఫ్‌మినిస్టరుగారి డైరెక్షను క్రింద అడ్వయిజరీ కమిటీ ఏర్పాటు చెయ్యడం జరిగింది. ఇది కాదని చెప్పగలరా అని అడుగుచున్నాను. నేను సెప్టెంబరు 9వ తేదీన ఉత్తరం వ్రాసినాను. దానికి ఇంతవరకు ముట్టినట్లైనా జవాబు లేదు. చీఫ్ మినిస్టర్ గారిని, కో- ఆపరేటివు మంత్రిగారిని కలిసి చర్చించాము గాని కోర్టులోని కేసులను కొట్టివేసినా ఇంతవరకూ ఎలక్షను జరిపించలేదు. ఏ వ్యక్తులైతే గవర్నమెంటు అధికారివద్ద దౌర్జన్యంగా నిస్సహాయుణ్ణిగాచేసి రికార్డులు తీసుకున్నారో, ఆవ్యక్తులే ఇక్కడకువచ్చి రిజిస్ట్రారుకు ఫోనులో చెప్పించి అడ్వయిజరీ కమిటీ ఏర్పాటు చేసుకుంటే, ఇది ముతాపరిపాలన కాదేమో ఆలోచించ వలెను. ఇది దేనికి దారి తీస్తుందో ఆలోచించమని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఇటువంటి సందర్భాలు వందన్నర ఉన్నవి. మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమిచెప్పినా, విచారణ చేస్తానని చెప్పారు. అదే ఈ విషయము ప్రత్యేకముగా ఇక్కడకు తేవడానికి కారణము. 9-9-1957 న వ్రాసినా, March 1958 వరకు నాకు ఏమి జబాబులేదు. ఈ విధముగా శాసనసభలో ఇచ్చిన హామీలను కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు అమలుపరచక పోవడము చాల శోచనీయము.

ఇరిగేషను గురించి కొన్ని విషయాలు చెప్పాలి. ఆర్థిక మంత్రిగారు, రెవిన్యూ మంత్రిగారు మైనరు ఇర్రిగేషను.వనరులనుగురించి శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నామని

అన్నారు. కేటాయింపు ఇప్పుడు 5 లక్షలు ఎక్కువ చేశాము అని అన్నారు. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఒక తాలూకాకు కూడా సరిపోదు ఈ అయిదు లక్షలు. మావి జమీందారీ గ్రామాలు అన్న విషయం మంత్రులకు తెలుసును. జమీందారీ గ్రామాలలో చెరువులు, వాగులు, మడుగులు పూడిపోయినవి. ఈనాడు మనము అనేక అదనపు పన్నులువేస్తూ ఇరిగేషను పన్ను పెంచుతున్నాము. రైతులు తమ స్వంత పెట్టుబడితో శ్రమపడి నేలను త్రవ్వి బావితీసుకొని, పెండలు వేసుకుని నీళ్ళు చేదుకుంటూ ఉంటే ఇరిగేషను పన్నులు, ఎక్సెస్ ఇరిగేషను పన్నులు వసూలు చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వం దమ్మిడీ ఖర్చు చెయ్యకుండా ప్రభుత్వ డిపార్టుమెంటు శ్రమలేకుండా వారి భార్యా బిడ్డలు పెండాలు వేసుకొని నీరు తోడుకుని పండిస్తే, ఆ భూములమీద wet cultivation అని చెప్పి ఇరిగేషను పన్ను వసూలు చేసే సిద్ధాంతము ఎంతకాలము సాగుతుంది? అది సరైన విధానంకాదు. ఉదాహరణకు పాలవలస గ్రామంలో అనేక సంవత్సరాలనుంచి wet rate వసూలు చేస్తున్నారు. అక్కడ కాలువ ఏటిలో కలిసిపోయి 8 సంవత్సరములు అయినది. దానిని ఈ పన్నునుంచి తప్పించ లేదు. ప్రధాన ఇంజనీరుగారు స్వయముగా పరిశీలించి వ్రాసిన రిపోర్టులు ఉన్నవి. ఆగ్రామములో wet irrigation rates వసూలు చెయ్యడం సరైన ధోరణి కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

మనము ఈనాడు శిస్తులు అదనముగా వసూలు చేస్తున్నాము. రెండవ ప్రక్క పొదుపు ఉద్యమము అని అంటున్నాము. ఇది ఎవరూ కాదనరని నా విశ్వాసము. కాని ఈనాడు ఈ పొదుపు ఉద్యమము అక్రమ పద్ధతులలో సాగించుచున్నందున చాలా అసంతృప్తికి దారి తీస్తుంది. డబ్బు వస్తున్నదికదా ఎవరేమనుకుంటే మనకేమని ఆర్థిక మంత్రిగారు అనుకొన వచ్చును. ప్రజల ఆలోచనలతో అభిమానాలతో చెలగాటం ఆడడం సరైన మార్గం కాదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. పొదుపు ఉద్యమంలో ప్రజలను మెప్పించి, నమ్మించి వారివద్దనుంచి వసూలుచేసే క్రొత్తవిధానము ప్రభుత్వం అవలంబించాలి. ఇపుడు భూమిశిస్తులు తీసుకువస్తూ ఉంటే అది పొదుపుల క్రింద జమకట్టి శిస్తులను బకాయిల క్రింద తేలుస్తున్న ఘట్టాలు వందన్నర మీకు చూపిస్తాను. ఇది అరాచకానికి దారి తీస్తుంది. కాబట్టి అవిధానము విరమించి ఒక సౌమ్యమైన విధానము అమలు పరచవలెనని కోరుతూ తమరు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందులకు తమకు అభివందనలు అందజేస్తూ విరమించు చున్నాను,

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:- అధ్యక్షా, దేశములో ఒక చెంప కరువు, అనావృష్టి, నిరుద్యోగము, తాండవిస్తుంటే, దేశము అంతటాకూడా డిఫిసిట్ బడ్జట్లతో ఉంటే మన ఆర్థిక మంత్రిగారు ఈ కొద్ది మొత్తము సర్ప్లస్ చూపించామని ఆనందభైరవి పాడటం నీరో చక్రవర్తి రోమునగరం తగలబడుతున్నప్పుడు

ఫిడేలు వాయించుకున్నట్లు ఉంది. దానితోపాటు వారు ఎకానిమిక్కురివ్యూ కూడా ఇస్తే వారే ఫిడేలు తీసిపారేసి ఆనందభైరవి నుంచి ముఖారికి వెంటనే వెళ్లేవారు. దేశం మొత్తంమీద రెండవప్లాను అమలు జరపడములో ప్రధాన సిద్ధాంతము డిఫిసిట్ ఫైనాన్సు. దానిని కాదని మేము సర్ప్లస్ చూపించామని ఆత్మసంతృప్తి పొందడం (self cheating అనడానికి వీలులేదు లెండి) మాత్రమే అవుతోంది. ఇది సరైన పద్ధతి కాదు. దేశమంతటా డిఫిసిట్ ఫైనాన్సుతో నడుపుతూ ఉంటే రెండు మూడు రాష్ట్రాలు మాత్రము బడ్జెటు balance చేస్తే సరిపోదు. ఆదాయము హెచ్చుపన్నులవల్ల వచ్చింది అని అంటే అది పొరపాటు. కేంద్రము నిర్ణయించిన ఫైనాన్సు కమిషను మనకు ఇచ్చిన మొత్తముచూసి ఇది సర్ప్లసు బడ్జటు అని అనుకోడానికి అవకాశములేదు. ఫైనాన్సు కమిషను చేసినదానికి నేనువారిని అభినందించక తప్పదు. నా thanks తెలియజేస్తున్నాను. వారుఇచ్చిన మొత్తములు సంతృప్తి కరముగా లేవని చెప్పక తప్పదు. 60o/o Income Tax ఇచ్చాము అని అన్నారు. కాని 70o/o ఇవ్వవలసి ఉన్నది. వారు కాల్డరు రిపోర్టు ప్రకారం Wealth Tax, Extra Profits Tax, Super Tax, Gift Tax వేశారుగాని, వాటిలో భాగము మనకు ఇవ్వడములేదు. Income Tax మాత్రము ఇస్తున్నారు. Excise Duties 30 items మీద వసూలు చేస్తున్నారు. దాదాపు 25.9 కోట్ల రూపాయిలు వస్తున్నది. ఇంతవరకు మనకు 8 items మీదనే భాగం ఇచ్చారు. అది చాలదు. మొత్తము వసూళ్ళలో భాగము ఇవ్వవలసి ఉంది. ఇదివరకు Excise Duties లో 40o/o ఇస్తే ఇప్పుడు 25o/o ఇస్తున్నారు. నియోగి కమిషను 40o/o ఇవ్వవలెనంటే ఇప్పుడు 25o/o మాత్రమే ఇస్తున్నారు.

జూట్ పన్నులో బెంగాలు, బీహారు ఒరిస్సా రాష్ట్రాలకు భాగము ఇచ్చారు. మనరాష్ట్రములో శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం జిల్లాలలో జూట్ పండుతున్నా మనకు ఏమీ ఇవ్వలేదు. కాబట్టి ఆజిల్లాల అభివృద్ధికి మనము పాటుపడలేకుండా ఉన్నాము. సంవత్సరానికి రు. 4 కోట్లు మనకు garnt ఇచ్చారని అన్నారు గాని మైసూరుకు రు. 6 కోట్లు అంటే 30 కోట్లు రెండవప్లానుకు గాను ఇచ్చారు. దానికి మనము అభ్యంతరం పెట్టము గాని మానకు అభివృద్ధి పనులకు ఏమీ ఇవ్వలేదు.

అదనపు Excise Duties బట్టలు, చక్కెర, పొగాకుమీద వేసినారు. కాని వాటిలో వాటా యివ్వలేదు. ఇది అన్యాయము. ఫెడరలు స్ట్రక్చర్ మీద ప్రభుత్వం ఉన్నది. మేము మొత్తము తీసుకొని మీకు ఇస్తాము అని చెప్పేపద్ధతి వ్యతిరేకించవలసినదే. రాష్ట్ర ఆదాయముమీద ఇది encroachment. ఈ విధానం అవలంబించడం దురంతం. ఫెడరలు విధానము అన్నప్పుడు ఇది రాష్ట్ర స్వతంత్రానికి పూర్తిగా భిన్నమును ని చెప్పక తప్పదు. కేంద్రం రు. 157 కోట్ల మొత్తం రాష్ట్రాలకు ఇచ్చింది.

జనాభావారిగా రు. 7.37 బెంగాలుకు రావలసిఉంటే దానికి రు. 14 కోట్ల 21 లక్షలు వెళ్ళింది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు 867 లక్షలు రావలసి ఉంటే ఇప్పుడు 12.34 లక్షలు మాత్రమే ఇచ్చారు. ఇది పక్షపాతంతో కూడిఉన్నదనడానికి అంకెలు అవసరం లేదు. కేంద్రములో ఆంధ్రకు అండలేదు. అక్కడ పరండాలో కూడా ఉండడానికి అవకాశము ఆంధ్రకు లేదు. ఆంధ్రులు స్వయం పోషణ కోసము ముందుకు అడుగు వెయ్యకపోతే గతిలేదని చెప్పుచున్నాను. రాష్ట్ర పన్నులు కేంద్రం తీసుకున్నది. ఇది రాష్ట్ర స్వతంత్రమా? 1942 అగష్టులో కాంగ్రెసు pass చేసిన తీర్మానము జ్ఞాపకము చేసుకొనండి. Residuary హక్కులు రాష్ట్రాలకు ఇస్తామన్నారు. ఫెడరేషనుగా ఏర్పడుతాం అన్నారు. మంత్రిగారు తలకాయ ఊపుతున్నారు. ఆ తీర్మానం కాపీ చదవమని చెప్తున్నాను.

ఆర్థికమంత్రి (డాక్టర్ బి. గోపాలరెడ్డి):- అది ముస్లిమ్ లీగ్‌కొరకు పెట్టినటువంటి తీర్మానము. 1947 వ సంవత్సరమైన తర్వాత అంతా బదల్‌గయా.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :- రెండు నాలుకలతో వ్యవహరిస్తారని నేననుకోలేదు. ఆ మాట అనడానికి నాకిష్టములేదు. కాని ఇప్పుడు మంత్రిగారు చెప్పిన దానిని బట్టిచూస్తే రెండు నాలుకలతో వ్యవహరిస్తామని ముస్లిమ్‌లీగ్‌కు ఒకటి చెప్పాలని, ప్రజానీకానికి మరొకటి చెప్పదలచుకున్నామనేది మాత్రము చాల ఘోరము. భాషా రాష్ట్రాలు ఏర్పడ్డాయి. ఏర్పడడముతో సంతృప్తిపడ్డామని అనుకొన్నాము. వీటిని ఎన్‌ఫోర్సు చేయడానికి జోనల్ కౌన్సిల్స్‌లో పెట్టారు. జోనల్ కౌన్సిల్స్‌లో ఆర్థిక విధానము చర్చచేస్తామన్నారు. ధాన్య విషయాల గురించి చర్చచేస్తామన్నారు. భాష విషయమై చర్చిస్తామన్నారు. అంతవరకే కదా, పోనిలే అనుకునేవాండ్లము. పోలీసు వ్యవహారాలన్నీ చర్చచేసి జోనల్ పోలీసులను తమ చేతులలో వుంచుకుని మొత్తం రాష్ట్రాలపై పెత్తనము చేసే వ్యవహారము పెట్టుకో దలచుకున్నారు. ఆ అధికారాలు రాష్ట్రాల కేపైనా వున్నవా అని అడిగితే అది రహస్యమైన విషయము చెప్పడానికి వీలులేదని శాసన సభలో చాలసార్లు ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. దీనినిబట్టి రాష్ట్రాలకువున్న స్వాతంత్ర్యం హరించబడుతున్నదని స్పష్టమౌతుంది. కెనడా పశ్చిమజర్మనీ, అమెరికా, ఆస్ట్రేలియాలున్నవి. ఇవన్నీకూడా ఫెడరల్ సిద్ధాంతముతో నడుస్తున్నాయి. అందుచేత యీనాడు రాష్ట్రాలన్నీకూడా కండ్లు తెరచి తమ స్వాతంత్ర్యము కోసము పోట్లాడకపోయినట్లయితే రాష్ట్రాలపైకి సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఎంక్రోచ్ చేస్తుందని చెప్తున్నాను. ఈ రోజు నిరుద్యోగము తాండవమాడుతుంది. ధరలు పెరిగి పోయినాయి. ఇప్పుడు ఎంప్లాయ్‌మెంటు ఎక్స్ఛేంజస్ వున్నాయి. వాటిలో లెక్కలు తీసుకున్నట్లయితే ఉద్యోగాలు 10 % కన్నా ఎక్కువ యివ్వడములేదు ఎడ్యుకేటెడ్ అన్ ఎంప్లాయిమెంటు

ఎక్కువై పోయింది. కారణమేమో గవర్నమెంటు ఆలోచించడములేదు. ఇండస్ట్రియల్ విధానమును బాగుచేయకపోతే దేశము బాగుపడదని మనవి చేస్తు న్నాను. ఇండస్ట్రియల్ విధానము కోసము మొట్టమొదట ఏమి చేసింది? ప్రాజెక్టులు తీసుకున్నది. వంశధారా ప్రాజెక్టుకు డబ్బు లేదన్నది. నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టుకు 11 కోట్లు అడగడానికి బదులు 7 కోట్లు మాత్రమే అడిగింది. ఇచ్చంపల్లి ప్రాజె క్టును ప్రారంభించే అవసరాన్ని గుర్తించకుండా గోదావరి నీళ్ళను తమిళనాడుకు నాడార్‌గారికి సంజీవరెడ్డిగారు మూటగట్టి అప్పజెప్పడానికి సంసిద్ధంగా వున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఒక్కరు కూడా దీనికి ఒప్పుకోరని చెప్పుతున్నాను. మిగిలిన నీళ్లను యివ్వడానికి ఎప్పుడూ అభ్యంతరములేదు. అనాడు కృష్ణా-పెన్నార్ వివాదములో ఏవిధంగా భక్తవత్సలం మొదలగువారు వ్యవహరిస్తే వారికి ప్రజానీకము ఏవిధంగా జవాబు చెప్పిందో యీనాడు కూడా అదే విధంగా సంజీవరెడ్డిగారు, నాడార్‌గారు వ్యవహరించితే ఆంధ్ర ప్రజానీకము జవాబు చెప్పుతుందని హెచ్చరిక చేస్తున్నాను. ఎరువుల ఫ్యాక్టరీని పెట్టలేక పోయినారు. ఇతర ఫ్యాక్టరీలను వేటిని పెట్టడానికి సెంటర్‌ను అడుగలేక పోయినారు. కాని యీనాడు నీటిని యివ్వడానికి మాత్రము సంసిద్ధము ఔతున్నారు. ప్రజాస్వామ్యంలో నిరంకుశత్వము ప్రబలిపోయింది. పార్టీ మనుష్యులకు పనులు చేయడమనేది లచ్చన్నగారే చెప్పారు. నేను చెప్ప నవసరములేదు. వాండ్ల తగాదాలతో అసలు సంగతి తెలుస్తుంది. మంత్రులు పెత్తందార్లు వాండ్ల వూర్లలో ఏ పనిచేయమంటే ఆపని చేయడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా వున్నది. ఇది ప్రజాస్వామికమా అని అడుగుతున్నాను. ఈ ప్రజాస్వామికంలో డిసెంట్రలైజేషన్ తీసుకొస్తున్నా మని అంటున్నారు. డిసెంట్రలైజేషన్ తీసుకొచ్చి ప్రభుత్వము ఎవరికి అధికార మిస్తున్నది? జిల్లా బోర్డులు ఎత్తివేస్తున్నారు. వేరే బోర్డులు ఏర్పరుస్తామని అంటు న్నారు. ఈ బోర్డులపై జిల్లా కలెక్టర్లకు సర్వాధికారాలు యిచ్చి నాజీ ప్రభుత్వాన్ని తయారుచేస్తున్నారు. భూసంస్కరణల విషయం దీనిలో లేదు. బడ్జెట్టులో అంతా లెక్కలు తప్పితే పొలిటికల్ పాలసీయేగాని ప్రభుత్వ పాలసీ అనేది లేదు. కర్నూల్-కడప కెనాల్‌కు దండుగ ఖర్చు జరిగిందని అందరికీ జ్ఞాపకముంది. రెండు కోట్ల రూపాయిలు దండుగ ఖర్చు ఐందని చెప్పి ఎస్టిమేట్స్ కమిటీ వివరంగా చెప్పారు. ఈ విధంగా ప్రజలనుంచి వచ్చిన డబ్బంతా వృధా చేస్తున్నారు. తప్పుఅని తెలిసిన తర్వాత ఆ మంత్రిగారు ఇదివరకే రాజీనామా యిచ్చి వుండవలసింది. టి.టి. కృష్ణ మాచారిగారు కాన్స్టిట్యూషనల్ గా రాజీనామా యిచ్చారు. రెండు కోట్ల రూపాయలు వృథా అయినందుకు గాను ఇక్కడున్న పి.డబ్ల్యు. మినిస్టర్‌గారు, ఇంతకు ముందున్న పి. డబ్ల్యు. మినిస్టర్‌గారు మోరల్‌గా ఫీల్ ఐతే ఎందుకు రాజీనామా యివ్వలేదని నేను అడుగుతున్నాను. ధాన్యము ధరలు పెంచారు. బీద ప్రజల సంగతి మరచి పోయారు. నేషనలైజేషన్ తీసుకొస్తున్నారు. కో-ఆపరేటివ్ సిస్టమ్ తీసుకొస్తున్నారు.

ఈ రెంటినీ విధ్వంసక విధానముతోటి అధ్వాన్నముగా చేసినట్లైతే ప్రజలలో దురభి ప్రాయము కలిగి "నేషనలైజేషన్, కో-ఆపరేటివ్ విధానములు వద్దు బాబు" అని చెప్పుతారు గ్రామ జిల్లా రాష్ట్రాలలో ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వ విధానము ఏర్పడాలి. అదిఅసలు బేసిస్ కావాలి ప్రజలలో పొదుపు రావాలని ప్రచారము చేస్తున్నారు. మనీ మార్కెట్టు టైట్ అయింది. పంద రూపాయల నోట్లు అన్నీ రద్దుచేసి మళ్లీ క్రొత్త నోట్లను అచ్చువేస్తామని చెప్పండి. అపుడన్నీ బయటకు వస్తాయి. ధనవంతుల దగ్గర వున్న డబ్బు బయటికి వస్తుంది. అప్పుడు వాండ్ల దగ్గరనుంచి లాగడానికి వీలు వొతుంది. ఈ బడ్జట్టు మాత్రము ప్రజలకు సంతృప్తిని కల్గించడము లేదు. అంకెలు బాగా వున్నాయని ప్రభుత్వము సంతృప్తి పడవచ్చును. అదికాదు. ప్రజలలో ఎంత విశ్వాసము ఏచ్చిందని చూడాలి.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్ :—ఇంకొక ఇండిపెండెంటు మెంబరు మాట్లాడడానికి అవకాశ మున్నది. వారు కనుక విరమించుకొనేటట్లైతే మీరు పదినిమిషాలు ఎక్కువ తీసుకోవచ్చును.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఒక్క నిమిషములో ముగిస్తాను. అందువల్ల వినోదవిలాసాలకు డబ్బు తగ్గించినట్లైతే బాగుంటుంది. మంత్రులు ఆస్టరిటీ కావాలని అంటున్నారు. కాని వారు నివసించే భవనాలు చూస్తే — ఎలెక్ట్రిసిటీ. ఫాన్స్‌తోటి అరేంజ్ చేసి ఒక్కొక్కటి రు. 5 లక్షలు 6 లక్షలు విలువచేసేవిగా ఉన్నాయి. మనము ప్రజలదగ్గరకు వెళ్ళి మీరంతా పొదుపుగా వుండాలంటే ఎవరు మనమాట వింటారో చెప్పండి. అందువల్ల ప్రభుత్వ విధానంలో మార్పు రావాలంటే ఇప్పుడు జిల్లాకలెక్టర్లకు యిచ్చిన సర్వాధికారాలు తగ్గించి ప్రజాస్వామికానికి అనుగుణంగా ప్రభుత్వవిధానాలుండాలి. ఆఖరుకు బుగ్గారం బైఎలెక్షన్‌కూడా పాఠము చెప్పింది. జవహరిలాల్ నెహ్రూగారి నిజాయితితోటి ఆ ఉత్సాహముతోటి నడచేటట్లైతే పని చేయడానికి వీలు వుంటుంది. సోషలిస్టు కార్యక్రమానికి, యీ వేళ వేసిన బడ్జట్టుకాని విధానముకాని సరియైంది కాదని తెలియ జేస్తున్నాను. భూసంస్కరణలు తెస్తామని క్రిందటి సంవత్సరము చెప్పారు. ఈ సంవత్సరమూ చెప్పారు. చెప్పుతూనే ఉన్నారు. కాని ఇంతవరకూ తీసుకొని రాలేదు. కనుక ఇవి జరుగకుండా ఆర్థిక విధానంలో మార్పురాకుంటే దేశము మొత్తము మీద మార్పురాదని చెబుతున్నాను. ఈ రోజు ప్రభుత్వము పన్నులను భరించలేని వాండ్లమీద వేసి, భరించే వాండ్లను రక్షించటానికి ప్రయత్నము చేస్తుంది. అభివృద్ధి ప్రణాళికకు అయ్యే ఖర్చును సరిగా చేయాలని, ప్రజాస్వామిక పద్ధతిలో ప్రభుత్వము వ్యవహరించి సోషియలిస్టిక్ విధానము, వెల్‌ఫేర్‌స్టేట్, కో ఆపరేటివ్ కామన్‌వెల్తుగా నడపడానికి మనము ప్రయత్నము చేస్తే సంతోషిస్తాను. లేకపోతే ప్రణాళికము మాత్రము భూపాల్‌రాగముతోటి మేలుకొలుపులు పాడుతుందని చెప్పుతూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. హరిశ్చంద్రప్రసాద్ (తణుకు):—అధ్యక్షా, ఆర్థికశాఖా మాత్యులు మన ఎదుట పెట్టిన యీ బడ్జటు అంచనాలను నేను బలపరుస్తున్నాను. ఆర్థికశాఖా మాత్యులను నేను అభినందిస్తున్నాను మన రాష్ట్రానికి ధాన్యాగారమయిన ఉభయ గోదావరి డెల్టా ప్రాంతముల అభివృద్ధికొరకు కొన్ని సూచనలను తెలియచేస్తాను. గోదావరి నీటిలో నూటికి పదిపాళ్లుమాత్రమే మనము ఉపయోగించుకోవడం మిగిలిననీరంతా సముద్రంపాలుకావడం చాల విచారకరమయిన విషయం. చాలాకాలం నుంచి రయితాంగం యీ విషయమై ఆందోళన చేస్తున్నది. కొద్దిపాటి మొత్తంతో ఎక్కువ ఫలసాయం కలిగేటటువంటి అనేక పథకములను అమలు చేయవచ్చు. ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్థులు యీ విషయమై గవర్నమెంటువారికి తెలిపిఉంటారని నేను భావిస్తున్నాను. ఆనకట్టయొక్క షట్టర్సు ఎత్తును 6 అడుగులకు పెంచినట్లయితే కొంత భూమిని అధనంగా సాగుచేయటమేకాకుండా రెండవ పంటనుకూడ హెచ్చు నీరును సప్లయిచేసి ఎక్కువ పంటపండించడానికి అవకాశం కలదని చాలమంది చెబుతున్నారు. శబరి, ఇప్పూరు, పోచంపల్లి మొదలయిన ప్రాజక్టు స్థలముల వద్ద వెంటనే చిన్న చిన్న రిజర్వాయర్లు కట్టినట్లయితే కొన్ని లక్షల ఎకరాలు అదనంగా సాగుచేయడానికీ, రెండవ పంటకు సమృద్ధిగా నీటిని సరఫరాచేయడానికి అవకాశముంటుది. ఉభయగోదావరి జిల్లాల్లోను ఎకరానికి 25—30 రూపాయలవరకు ఇవ్వడానికి రైతాంగం సిద్ధంగా ఉన్నారని తమద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. ఈ విధంగా గోదావరి నదీ జలాలను కొద్దిపాటి ఖర్చుతో శీఘ్రకాలంలో ఉపయోగానికి తెచ్చే అవకాశాలెన్నో ఉన్నాయి.

రెండవరకం ధాన్యమునకు బస్తా 1కి 25 రూ. ల ధర నిర్ణయించవలెనని గత బడ్జటు సమావేశ సందర్భంలోకూడా నేను ప్రభుత్వంవారికి సూచనచేశాను. ఐనప్పటికి కూడ భారత ప్రభుత్వ నిర్ణయ ప్రకారం మనుకుంటాను. నిర్ణయించిన ధర చాలా తక్కువగా ఉన్నది. ఆహారధాన్యములు ఎక్కువగా పండించవలెనని పదేపదే చెబుతూకూడా ప్రభుత్వంవారు న్యాయమయిన, సరసమయిన ధర రైతుల కిచ్చి వారికి ప్రోత్సాహం కలుగచేయడంలేదు. 1952–53 వ సం. లో ప్రభుత్వం వారు నిర్ణయించిన ప్రొక్యూరుమెంటు ధరకన్న యీనాడు ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన ధరలు చాలా తక్కువగా ఉన్నవి. రయితుపండించే ధాన్యం యొక్క ధరలు పెరగడంలేదు కాని వారు కొనవలసిన వస్తువుల ధరలు పెరిగిపోతున్నాయి. అందువల్ల రయితులకు చాలా నిరుత్సాహంగా ఉన్నది. రయితుకు సరసమయిన ధర ఇవ్వకుండా ఊరికే మాటలు చెప్పి ఆహారపదార్థములను అధికంగా పండించమనడం వల్ల ఎంతమాత్రం లాభముండదని మనవిచేస్తున్నాను. అంతేకాకుండా యీనాడు జోనలు పద్ధతిని రద్దుచేయనిదే సరసమయిన ధర గిట్టదు. ఐతే ప్రభుత్వంవారు ఇంకొక మాటచెప్పవచ్చు. జోనలు సిస్టమును రద్దుచేసినట్లయితే ధాన్యం యొక్క ధరలు

పెరిగిపోతాయని ప్రజాసామాన్యమునకు ఇబ్బంది కలుగుచుండవచ్చు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వం సుమారు వంద కోట్ల రూపాయల వరకు ఖర్చుచేసి ఇతర దేశాలనుంచి ధాన్యమును తెప్పిస్తున్నారు. దానిని మన రయితాంగముకు ఇచ్చినట్లయితే మనకు సరిపోయినంత ధాన్యం మనదేశంలో ఉత్పత్తవుతుందని అనుకుంటాను. ఈవిధంగా రయితులను ఉత్సాహపరచవచ్చు. అవసరమయితే బీదల కొరకు చౌకదిపోలను ఏర్పాటుచేసి సరసమయిన ధరలకు ఆహారధాన్యాలను విక్రయింపవచ్చును. వెనుక బడిన ప్రాంతములలోను మెట్ట ప్రాంతములలోను ఎక్కువగా విద్యుచ్ఛక్తిని సరఫరా చేసి బావులమూలంగాను, ఇతరత్రాను, నీరుతోడించి వ్యవసాయం చేయించి అధికాహారోత్పత్తిని సాధింపవచ్చును. వ్యవసాయము విషయంలో ఎగ్రికల్చరల్ డిపార్టుమెంటులోని సిబ్బందికిని భూములకును ఏమాత్రమూ సంబంధములేకుండా ఉన్నది. ఎరువులను అమ్మకొనుటయు, కాగితములమీద రవెన్యూడెంన్సు నడుపు కోవడము వరకేగాని, భూములలో, వ్యవసాయ డిమాన్‌స్ట్రేటర్లతో ఏమాత్రము సంబంధములేకుండా ఉండటం చాలా విచారకరమైన విషయం. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వంవారు వెంటనే చర్యతీసుకొని ఎగ్రికల్చరల్ డిమాన్‌స్ట్రేటర్లు, రైతులతోనూ భూములతోనూ సంబంధము అభివృద్ధి చేసుకోటానికి అవకాశములు కల్పించవలెనని కోరుతున్నాను.

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పరిశ్రమలను బాగా అభివృద్ధి చేయవలెనని కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు చెబుతున్నారు. ఐతే యీ పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేయడానికి సహాయము, తోడ్పాటు ప్రభుత్వమువల్ల రావడం లేదని నేను చెప్పడానికి చాల బాధపడుతున్నాను. ఈ మధ్య ముడి ఇనుము తయారు చేసే పరిశ్రమ నిమిత్తమై కొంత ఇన్‌ఫర్‌మేషన్ సంపాదించే విషయమై డైరెక్టర్ ఆఫ్ మైన్సు యొక్క ఆఫీసుకు నేను వెళ్ళడం తటస్థించింది. మనదేశంలో ముడి ఇనుము ఎక్కడ లభ్యమవుతుంది, ఎక్కడెక్కడ ఇతర ఖనిజములు దొరుకుతాయి, అనే విషయములను గురించి తెలుసుకొనుటకై నేను అచ్చటకు వెళ్లాను. ఐతే వారు నన్ను తిరిగి ఆ ముడిఇనుము ఎక్కడ దొరుకుతుందో చెప్పగలరా అని అడిగారు. పారిశ్రామికులకు ఉపయుక్తమయ్యే సమాచారమునిచ్చి వారికి తోడ్పడవలసిన శాఖ వారే యీ విధముగా ప్రశ్నిస్తే యిక చేయకలిగిన దేమిటి? ఇపుడు ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టు మెంటు చాల నిరుపయోగముగా నున్నది. అది ఒక పోస్టాఫీసు మాదిరిగానున్నది. పారిశ్రామికులకు అవసరమైన సలహాలను యిచ్చే స్థితిలోవారు లేరని చెప్పడానికి చాల విచారంగా నున్నది. ఆంధ్ర దేశంలో ఎన్నో ఖనిజములు ఉన్నవని చెప్పడమే కాని అవిఎక్కడెక్కడనున్నవి, వాటిని ఏవిధంగా మనము ఉపయోగించుకొనగలము, అనే విషయములలో వారి వద్దనుంచి సహాయం పొందడం సాధ్యము కావడంలేదు. ఇందు నిమిత్తము ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతటిని సమగ్రంగా సర్వేచేయించి అన్ని విషయ

ములను ప్రజలకు తెలుపవలసిన అవసరము ఎంతైనాఉన్నది. ముడి పదార్థములు ఎక్కడెక్కడ లభ్యమవుతున్నది, పారిశ్రామిక సంస్థలను నెలకొల్పుటకు సాధన సామాగ్రి ఏవిధంగా దిగుమతి చేసుకోవడం మొదలయిన విషయములన్నిటిలో ఇండస్ట్రీస్ శాఖవారు తోడ్పడవలసియున్నది. డైరెక్టర్ ఆఫ్ మైన్స్ ఆఫీసునుంచి తగినంత సహకారము లభించడములేదని మనవిచేస్తున్నాను. పరిశ్రమలు త్వరలో అభివృద్ధి చెందవలెనంటే యీ శాఖకు ప్రత్యేకంగా ఒక మంత్రి ఉండవలెను. ఎన్నో శాఖలను కలిపి ఒకే మంత్రిని నియమించడమువల్ల ఆయనకు యీ శాఖపై హెచ్చు అటెన్షన్ యిచ్చి పనిచేయడమునకు సాధ్యపడదు. పరిశ్రమలు అభివృద్ధిపరచవలెనని అనుకుంటున్నపుడు పన్నుల విధానమునుకూడ సరిగా రూపొందించుకోవాలి. ఉదాహరణకు పంచదార పరిశ్రమనుగురించి ఆలోచిద్దాము. ఇదివరలో చెరుకు విషయంలో ఒకటన్నుకు ఒక రూపాయి సెస్సు ఉండేది. మన ఆర్థిక మంత్రిగారు గత సంవత్సరము దానిని రెండురూపాయలకు పెంచినారు. యీ సంవత్సరము దానిని తిరిగి 5 రూపాయలు చేసినారు. యీ విధంగా హెచ్చు మొత్తము వసూలు చేస్తున్నప్పటికీ దాని ఫలితము పరిశ్రమకు దక్కుటలేదు. మనము మద్రాసు రాష్ట్రానికి పంచదార ఎక్కువగా సప్లయిచేస్తూఉంటాము. మద్రాసు రాష్ట్రములో టన్నుకు ఒక రూపాయి సెస్సు ఉన్నప్పటికీ మన రాష్ట్రములో ఐదు రూపాయలు ఉండడమువల్ల మనము ఉత్పత్తిచేసే పంచదారకు ధర ఎక్కువ అవుతుంది. ఇందువల్ల మన పరిశ్రమకు నష్టమువాటిల్లే ప్రమాదంఉన్నది.

డాక్టర్ బి. గోపాలరెడ్డి :—యు. పి. లో ఐదు రూపాయలు, సి. పి. లో ఆరు రూపాయలు, బీహారులో 7 రూపాయలున్నది.

శ్రీ యం. హరిశ్చంద్రప్రసాద్ :—అక్కడ ఆ విధంగా పన్నులున్నాయని నాకు తెలుసు. ఐతే మన రాష్ట్రమునుంచి మద్రాసు రాష్ట్రానికే ఎక్కువగా పంచదార ఎగుమతి అవుతుందని గమనించాలి.మనసరకు రవాణా అయ్యే మార్కెట్లలోని పరిస్థితుల స్థితిగతులనుబట్టి చర్యలను తీసుకోవాలి. మద్రాసు రాష్ట్రంలో తయారయ్యే సరకుతో మనము పోటీ పడగలిగిన స్థితిలోఉండాలి. అంతేకాకుండా మనము రవాణా ఖర్చులను కూడా దృష్టిలో ఉంచుకొని పన్నుల విధానాన్ని రూపొందించుకోవడం అత్యవసరము. ఉత్పత్తిని అధికము చేయడముద్వారా హెచ్చు ఆదాయాన్ని రాబట్టుకోవడానికి ప్రయత్నం చేయాలేగాని మార్కెట్టు స్థితిగతులను గమనించకుండా పన్నులుపెంచడము సరైన పద్ధతికాదని ప్రభుత్వమువారికి మనవిచేస్తున్నాను. ఇండస్ట్రీస్ శాఖను అభివృద్ధి చేయవలెనని, ఆ శాఖకు ప్రత్యేకంగా ఒక మంత్రిని ఏర్పాటు చేయవలెనని సూచిస్తూ నాకు యీ అవకాశము ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి నమస్కృతులు అర్పిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ బి. సత్యనారాయణరావు (మధిర):- అధ్యక్షా, విశాలాంధ్ర నిర్మాణమైన పిదవ రెండవ పర్యాయము ఆర్థికశాఖామాత్యులు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టారు. ఈ బడ్జెటును ప్రవేశ పెడుతూ వారు ఒక నూతన స్వరమును పాడారు. తెలంగాణా ప్రాంతము వెనుకబడిన ప్రాంత మని కొంతకాలమువరకూ మేము మరచిపోలేము దానిని కేంద్ర ప్రభుత్వముకూడ గుర్తించినది. ఇచ్చటి ప్రజలయొక్క ఆర్థిక స్థితిగతు లను దృష్టిలో పెట్టుకొని వారి అభివృద్ధికి పథకములను రూపొందించుకొనవలసి యున్నది. పల్లెసీమలలో యీనాడున్న పరిస్థితిఏమి? గ్రామస్థులలోని పేదవారు ఉండ డానికి ఇళ్లు కలిగిఉన్నారా? అనేవి మనము ముఖ్యంగా గమనించవలసియున్నది.

అంకెలు లెఖవేసి యిక్కడ చాతుర్యముగా బడ్జెటును ప్రవేశ పెట్టుటకు ప్రయత్నం చేశారుగాని పల్లెటూళ్లలో హరిజనులకు కనీసం ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు స్థలమైనా యివ్వటానికి యీ బడ్జెటులో ఏదైనా ఏర్పాటు చేశారా అని అడుగు తున్నాను. ఎన్నికల సందర్భంలో వెళ్లినప్పుడు ఎన్నో విషయాలను వాళ్లకు చెబుతూ ఉంటాం. కనీసం హరిజనులకు ఇండ్లస్థలాలకైనా యిందులో ఏర్పాటు చేశారా? ఇక్కడ పెద్ద పెద్ద భవనాలలో నివసించటానికి సౌకర్యాలు లేవని భావిస్తూ ఉంటాం. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ముఖ్యంగా పల్లెటూళ్లలో కొన్ని సౌకర్యాలు కలిగించా లని ప్రభుత్వం భావించింది. కనీసం హరిజనులకు ప్రతి తాలూకాలో ఇళ్లస్థలాలు కేటాయించుటకు ప్రయత్నం చేశారా అని అడుగుతున్నాను.

తెలంగాణా, విద్యలో వెనుకబడియున్నది. అందుకు, హైదరాబాదులో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఏర్పడిన తరువాత ప్రయత్నించాము. మిడిల్ స్కూల్సు, హైస్కూల్సు పెంచుకోగలిగాము. కాని గుంటూరు జిల్లాతో పోల్చుకునేటంతగా తెలంగాణా అంతటా హైస్కూల్సు పెట్టలేక పోయాము. అంత ద్రవ్యము మావద్ద లేదు. ద్రవ్యముతో పోటీ పడదలచుకోలేదు. అచ్చంగా విజ్ఞానం ద్రవ్యముతోనే వస్తుందని భావించను. అయినప్పటికీ మేము వెనుకబడకుండా ఉండటానికి ప్రయత్నం చేశాము. విశాలాంధ్ర నిర్మాణంతోబాటు రామకృష్ణారావుగారు యిక్కడ ప్రతి జిల్లాలో కాలేజీలు నిర్మాణంచేసి మాకు పని కల్పించి పోయారని పెద్దలుకూడా చెప్పటం విన్నాము. ఆ కాలేజీలకు కలెక్టర్సు అధ్యక్షులుగా ఉండి సహాయం చేస్తు న్నారు. కాని సంజీవరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రి అయిన తదుపరి కలెక్టర్సు కాలేజీలకు అధ్యక్షులుగా ఉండకూడదని ఆదేశాలు పంపారు. ప్రభుత్వ సర్క్యులర్సుఅనుసరించి వారు అధ్యక్షులుగా ఉండడం సమయోచితముకాదని భావించి ఉండవచ్చు. కాని వాటిని కలెక్టర్ల సహకారముతోనే నిర్వహించటంలేదు. అందరమూ సంపూర్ణంగా డబ్బు సేకరించి ప్రజల సహాయముతో నడుపుతూ వచ్చాము. వారు కాలేజీలమీద ఎంతశీత కన్ను వేసినా జాగ్రత్తగానే నడుపుతూ ఉన్నామని మనవిచేస్తున్నాను. ఇప్పటికీ విద్య

విషయంలో తెలంగాణా వెనుకబడే ఉన్నది. దానిని గురించి విస్మరించి. ఉపేక్షించి ఉండకుండా ప్రయత్నం చేస్తూఉన్నాము. ముఖ్యంగా ఇంజనీరింగ్ కాలేజీ విషయం ఉన్నది. మనం కాకతీయుల ఔరసపుత్రులం. ఓరుగల్లు మనకు ముఖ్య కేంద్రం. అక్కడ వెయ్యిస్తంభాల దేవాలయ శిల్పముచూచి, రామప్ప దేవాలయ శిల్పముచూచి మంత్రులంతాకూడ ముగ్ధులవుతారు. కాని ఇంజనీరింగ్ కాలేజీ స్థాపన సమస్య వచ్చినప్పుడు మాత్రం, ఒకనాడు మనందరికీ ఆదర్శప్రాయమైన జీవితాన్ని గడిపినటువంటి ఆ కాకతీయ కేంద్రానికి యివ్వడానికి ముఖ్యమంత్రులు యిష్టపడరు. ఇది, తిరుపతిలోనో, లేక తిరుపతిపేరుతో కర్నూలులోనో ఉంచవచ్చు బహుశా ఎక్కడ ఉంచదలచు కొన్నారో మాకు తెలియదు. కాని, ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతిరాష్ట్రంలోనూఇవి నిర్మాణంచేయాలని అనుకొన్న ఒకపథకం. ప్రకారం ఇక్కడ వరంగల్‌లో యివ్వటానికి మొదట సంకల్పించారు. బిల్డింగ్ కావాలన్నారు. శ్రీ పింగలి వెంకటరామారెడ్డి బిల్డింగ్ కేటాయించబడ్డది. ఆ దాతలను ప్రోత్సహిస్తే యిస్తామన్నారు. కాని ఇవాళ M.L.A. లుగాని, పబ్లిక్ గాని ఎవరు అడిగినాకూడా, వారి యింటికి పోయి ప్రాధేయపడినా 'వీలులేదు, మీకు కేటాయించము' అన్నారు. ఇది ప్రజాభీష్టానికి వ్యతిరేకం, కేంద్ర అభీష్టానికి వ్యతిరేకం. మొదట వాగ్దానంచేయ బడింది. అక్కడకు పదే పదే మనం పోయి 'ఓ తెలంగాణా, మా తెలంగాణా' అని ఆలాపిస్తూ ఉంటాం. కాని మాటలలోనే ఆలాపన కనపడుతుంది. పనిచేయవలసి వచ్చినప్పుడు, ఈ ఇంజనీరింగ్ కాలేజీ విషయంలో వీరు చూపిస్తున్న సవతి తల్లి ప్రేమ మాత్రం మరచిపోము — అని వారు జ్ఞప్తి ఉంచుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

భూసంస్కరణల విషయం ఉన్నది. భూసంస్కరణలకు తెలంగాణా ఆదర్శ మన్నారు. ఇది చిక్కు సమస్య కదా? ప్రారంభంలో మేమూ బాధ పడినాము. అప్పటి ముఖ్యమంత్రి రామకృష్ణారావుగారు కూడా బాధపడినారు. వీరు వచ్చిన తరువాత ప్రవేశపెడతారని అనుకున్నాము. వీరుకూడా పదే పదే చెబుతూ వచ్చారు. కాని వీరి Cabinet లో ఉన్న కొంతమంది మంత్రులు దానికి వ్యతిరేకత ప్రారం భించారు. ఒకరు మాత్రం చాలా చాకచక్యంగా చెప్పారు. సీలింగ్ అనేది పెడితే ఒక్క land మీదనే కాదు, మిగతా వాటిమీదకూడ పెట్టాలని అన్నారు. వ్యవసాయ శాఖామంత్రిగారు ఘాటుగానే బహిరంగంగా వ్యతిరేకతకు ప్రారంభో త్సవం చేశారు, పబ్లిక్ ఉపన్యాసాలలో వ్యతిరేకంగా బాహాటంగా చెబుతూ వచ్చారు. ప్రభుత్వాన్ని ఛాలెంజీ చేస్తూ వచ్చారు. దానిని బట్టి యీ Cabinet ఏవిధంగా function చేయుచున్నదో అందరికీ తేటతెల్లం అవుతుంది. ఈ భూసం స్కరణలు ప్రవేశపెట్టినది తెలంగాణాలో ఒక్క జిల్లాలోనే. పెట్టదలచుకుంటే అన్ని జిల్లాల్లోను పెట్టండి. ఇష్టములేక కాలహరణము చేయదలచుకుంటే అక్కడకూడ

ఎత్తివేయరాదా? తెలంగాణా అనుభవమును బట్టి కావలిస్తే యింకా కొంతకాలహరణం చేయండి. మిమ్ములను తొందరపడమని చెప్పము. ఒక జిల్లాలో ఉండటం మిగతా జిల్లాలలో లేకుండా ఉండటం బాగుండలేదు. ఇప్పటికి 15 నెలలనుంచి ఆంధ్రప్రదేశ్ పరిపాలన నడుపుతుంటున్నా, ఎప్పటికి సమయోచితంగా నడుపుకోగలుగురామో బోధపడుటలేదు. యదార్థంగా మనవి చేయాలంటే తెలంగాణా ఆఫీసర్సు యీనాడు చాలా నిస్పృహలోనున్నారు. ఆంధ్ర ఆఫీసర్సునుచూచి భయపడుతున్నారా అని మిత్రులు భావించ వలసిన పనిలేదు. ఆఫీసర్సు, ఆఫీసర్సు అన్నదమ్ములే; కొద్దో, గొప్పో తేడాలు ఉండవచ్చు. ఇక్కడి వారికి జీతాలు ఎక్కువ ఉండవచ్చు. అక్కడ తక్కువ ఉండవచ్చు. వీరికన్న వారు ఆర్థికంగా బాధపడుచుండవచ్చు. కాని వీరికి జరుగుతున్న treatment ఆలోచించండి. చీఫ్ సెక్రెటరీ, ఆంధ్రచీఫ్ సెక్రెటరీ ఉంటే, తెలంగాణావారు అడిషనల్ చీఫ్ సెక్రెటరీ, కాని తెలంగాణా అడిషనల్ చీఫ్ సెక్రెటరీ ఏమైనారు? కొన్నాళ్ళు వారిని సెక్రెటరీగా ఉండమన్నారు. పత్రికలలో చూచాము మేము. ఒక నెలరోజులు సెక్రెటరీగా ఉన్నతరువాత, మళ్ళీ యింకొక 15 రోజులకు అడిషనల్ సెక్రెటరీ అన్నారు. అడిషనల్ చీఫ్ సెక్రెటరీ పోయి అడిషనల్ సెక్రెటరీ అవుతారు. ఇంకా కొన్నిరోజులు అయిన తరువాత...

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి):- అధ్యక్షా, వారు కొద్దిగా పొరపాటు పడుతున్నారు. ఏస్టేజిలోనూ అడిషనల్ చీఫ్ సెక్రెటరీఅనే ఉద్యోగం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో లేదు. మరి వారికి ఎట్లాతోచిందో? Facts తెలుసుకొని చెబితే బాగుంటుంది. వారు పెద్దలు, యిట్లాంటివి లేనివి కల్పించి చెప్పడం న్యాయంకాదని భావిస్తున్నాను. ఇంజనీరింగ్ కాలేజి వరంగల్‌లో పెట్టదలచుకొన్నాము. సెంటరు వారిచ్చేదే కావాలంటే అది అక్కడ ఉంచటానికి మాకు ఆక్షేపణలేదు. అపోహలు కల్పించి పెద్దలు చెప్పవద్దు. అడిషనల్ చీఫ్ సెక్రెటరీ అనేది మన ఆంధ్రలో లేదు, లేదు, లేదు. అడిషనల్ సెక్రెటరీ ఒకరున్నారు. ఇప్పుడూ అడిషనల్ సెక్రెటరీగా ఉన్నారు. పెద్దలు నిజాన్ని చెబితే బాగుంటుంది.

శ్రీ బి. సత్యనారాయణరావు:- ముఖ్యమంత్రిగారికి చాలా బాధ్యతతో మనవి చేస్తున్నాను. S.R.C సందర్భంలో ఉభయరాష్ట్రాల మంత్రులూ దానిమీద సంతకాలు పెట్టి వారువినియోగించిన ఉద్యోగులు—Additional I.G.P....

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి:- నేను చేసివుంటే, లేక రామకృష్ణారావుగారు చేసివుంటే నేను రాజీనామా యిచ్చివేస్తాను. Verify చేసుకొని మాట్లాడితే మంచిది.

శ్రీ బి. సత్యనారాయణరావు:- సంతోషం. వెరిఫికేషన్ తప్పకుండా చేసుకోబడుతుంది. రైతాంగంనుంచి arrears collection సందర్భంలో తెలంగాణా

M.L As మనవి చేశారు. ఇక్కడ ఆర్థిక పరిస్థితి బాగుండలేదని, ఎన్నో సంవత్సరాలనుంచి arrears ఉన్నవని రైతాంగం బాధపడుతున్నారని చెప్పాము. ఆర్డర్సు యిచ్చాము, కలెక్షన్ జరగాలన్నారు. ఆస్తి జప్తులు చేశారు; రైతాంగాన్ని బాధపెట్టారు. పైసలులేవు. ప్రభుత్వం మళ్ళీ ఆలోచించి 6 సంవత్సరాలు వాయిదాలు యివ్వాలన్నారు. మేమందరము చెప్పినప్పుడు ప్రజలు, రైతాంగం పడే బాధలను పరిశీలిస్తే బాగుండేది. కాని తడిసి కప్పుకొనుట అలవాటు కాబట్టి యివన్నీ జరిగిన తరువాత పునరాలోచించి మళ్ళీ ఆవిధంగా ఆర్డరు యివ్వటం సంభవించిందని మనవి చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా Road Transport జాతీయం చేసే సమస్యవచ్చింది. ఈ సమస్యకూడా Land Reforms సమస్య మాదిరిగానే ఉన్నది. Road Transport తెలంగాణలో ప్రభుత్వం క్రింద ఉన్నది. కేంద్రం ద్రవ్యం యిస్తానని చెప్పింది. ఆ ద్రవ్యంతో తెలంగాణాలో ఉన్న Road Transport బాగుచేస్తే బాగుండేది. దానిని extend చేస్తామన్నారు. ముందు కృష్ణాజిల్లాకు చేస్తామన్నారు. అక్కడకూడా కొన్ని limited routes కే నన్నారు. ఏదైనా సమస్యను తీసుకొన్నప్పుడు సముచితంగా ఆలోచించాలి. తెలంగాణా Road Transport కు కేటాయిస్తే దానిని యితర చోట్లకు తీసుకు పోవలసిన అవసరంలేదు. ఇక్కడ establish అయి ఉన్న Road Transport పరిస్థితి ఏవిధంగా ఉన్నదో బాగా ఆలోచించండి. వెంటనే తీసుకుపోయి కృష్ణా, గుంటూరు, మిగతాచోట్ల ప్రవేశపెట్టటానికి ఏమిటి తొందర? ప్రపంచం ముందుకు పోతోందా? Land Reforms కు ఎందుకని తొందర పడుటలేదు? కాలహరణం చేస్తున్నారేమి? ఈ విషయాలు బాగా ఆలోచిస్తారని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఇ. చిన్నప్ప (మహబూబ్‌నగర్) :- అధ్యక్షా, ఇంతకుముందు అనేకమంది పెద్దలు యీ బడ్జెటుపైన చర్చిస్తూ చాలా విమర్శలు చేసినారు. అయితే నేను ముఖ్యంగా ఒక విషయం మనవి చేయదలచుకొన్నాను. ఏ పార్టీ దృక్పథంతో విమర్శలు చేసినప్పటికీ, ఆ విమర్శలు నిర్మాణాత్మకంగా ఉండాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను. రాష్ట్రాల బడ్జెట్లు, మిగులుగా, లాభదాయకంగా ఉండాలని మన ప్రధాన మంత్రి పండిట్ నెహ్రూగారు చేసిన సూచనను అనుసరించి మన ఆర్థిక మంత్రిగారు యీ బడ్జెటు సిద్ధం చేశారని నేను అనుకొంటున్నాను. ఆర్థిక ప్రవీణుడు, రవీంద్రుని శిష్యుడు, శాంతి నికేతనమ్ విద్యార్థి అయినటువంటి గోపాలరెడ్డిగారు ఆర్థిక విషయాలలో చాలా ప్రావీణ్యత గలవారు గనుక, ఆయన బడ్జెటును లోటు చేయ గలరు, లేదా మిగులు చేయగలరు. వారు మంచి తెలివితేటలు గల వ్యక్తి. వారు ఏ విధంగా చేసినా, బాగానే ఉంటుంది. కాని, వ్యాపారస్థులు జమఖర్చు లెఖ్ఖలు సిద్ధం చేసినట్లు ప్రభుత్వం లెఖ్ఖలు సిద్ధంచేసి చూపిస్తే సరిపోదు. ఈనాడు దేశంలోని ప్రజలు యీ ప్రజాస్వామ్య పరిపాలనలో విప్లవాత్మకమైన మార్పులు వచ్చాయా

అని చూస్తున్నారు. పది సంవత్సరాలకు పూర్వం ఉన్న నిరంకుశ రాజ్యంలోని పరిస్థితులు యీ ప్రజాస్వామ్య పరిపాలనలో మార్పుచెందినవా అని ప్రజలు చూస్తున్నారు. ఇదివరకు నైజాంరాజ్యం ఉండేది. ఆ రాజ్యంలోను సిమెంట్ రోడ్లు ఉన్నవి. ఆ రాజ్యంలోనే నిజాంసాగర్ ప్రాజెక్టు, ఉస్మాన్‌సాగర్ ప్రాజెక్టు, దిండి ప్రాజెక్టు మొదలైన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు జరిగాయి. ఇప్పుడు యీ ప్రజాస్వామ్య పరిపాలనలో ఎటువంటి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయో ఆలోచించవలసి ఉన్నది. ప్రభుత్వం ఒకవైపున సామ్యవాదవ్యవస్థను నిర్మించటం తన లక్ష్యమని అంటున్నది. రెండోవైపున అందుకు ఏమాత్రం ప్రయత్నించక పోవటం జరుగుతున్నది. ప్రజలలో ఆర్థికస్థోమతను పెంపొందించటానికి యీ ప్రభుత్వం ఏమిచేస్తున్నది? ప్రజల జీవన ప్రమాణాలను ఏవిధంగా పెంచుతారు? ప్రజలయొక్క ఆర్థికస్థోమతను యీ ప్రణాళికద్వారానే పెంపొందిస్తారా, లేక ఇంకా ఏమైనా మార్గాలున్నాయా అన్నదానిని ఆలోచించాలని నేను సవినయంగా మనవిచేస్తున్నాను. ప్రజలయొక్క జీవనస్థాయిని పెంచటానికి విప్లవాత్మకమైన మార్పులను తీసుకురావాలి.' మేము విశాలాంధ్ర కావాలని కోరాము. విశాలాంధ్ర ఏర్పడితే, ప్రజల నైతికస్థాయిని, సాంఘికస్థాయిని పెంచవచ్చునని ఆశించాము. ఆవిధంగా ప్రజల నైతికస్థాయిని, సాంఘికస్థాయిని పెంచి, తద్వారా మన మూలసిద్ధాంతమైన ఆర్థిక సమానత్వాన్ని సాధించవచ్చునని ఆశించాము. కాని యీనాడు జరుగుతున్నదేమిటి?

ఇవాళ ఆంధ్రలో ఉన్నటువంటి మద్యపాన నిషేధాన్ని తెలంగాణాలో ప్రవేశపెట్టి, తెలంగాణాలోఉన్న భూసంస్కరణలను ఆంధ్రలో ప్రవేశపెడితే చాలా బాగుండేది. అందుకు ఒకవేళ బడ్జెటులో ఇంకో ఆరుకోట్ల రూపాయలు లోటువచ్చినా, ఆ లోటును భర్తీ చేసుకోటానికి ఇంకా ప్రజలపైన పన్నులు వేసినా, నేను సంతోషించేవాడని.

ఈనాడు తెలంగాణాలోని సామాన్యప్రజానీకం ఏవిధంగా నష్టపడుతున్నారో చూడవలసివున్నది. తమ నైతికస్థాయిని, జీవనప్రమాణాన్ని, ఆర్థిక స్థోమతను పెంచుకోలేని పరిస్థితిలో తెలంగాణా ప్రజలు ఉన్నారు. ఆంధ్రలోఉన్న రైతు లోకం కూడ ఇదేవిధంగా ఉన్నదని చెబితే, అందుకు ఆశ్చర్యపడ వలసివస్తుంది. డబ్బు ఏవిధంగా సంపాదించుకోవాలి, ఆ సంపాదించుకొన్న డబ్బును ఏ విధంగా పొదుపు చేసుకోవాలి అన్న విషయాలు ఇవాళ విద్య తక్కువ ఉన్న తెలంగాణా ప్రజలకు, కూలీలకు చెప్పకపోతే, మనం ఎన్ని ప్రణాళికలు అమలుజరిపినా లాభం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. మేము ఆశించిన ఆశయాలన్నీ అడుగంటుతున్నాయా స్తున్నది. మేము విశాలాంధ్ర రాష్ట్రము కావాలని కోరాము. రాష్ట్రీయ సంకుచిత భావాలు ఉండకూడదని, తెలంగాణా, రాయలసీమ, సర్కార్ జిల్లాలు అన్నభేదాలన్నీ

పోవాలనితలంచాము. అందుకు ఎంతో ప్రయాసపడ్డాము. అదే దృక్పథంతో ప్రసంగాలు చేశాము. విశాలాంధ్రకొరకు ప్రచారం చేశాము. ఆనాడు మేము రాళ్ళతో కూడ దెబ్బలుతిని, ఏవిధంగా అయితే విశాలాంధ్ర కొరకు పోరాడామో, అదేవిధంగా యీనాడు ప్రభుత్వానికి చెబుతున్నాము. ఏ సిద్ధాంతాలపైన ఆధారపడి విశాలాంధ్ర నిర్మించుకొన్నామో, ఆ సిద్ధాంతాలను యీనాడు అమలు జరపవలసివుంది. తెలంగాణా, రాయలసీమ, సర్కార్ జిల్లాలు అని అనకుండా, ఏకధ్వనితో ఆంధ్రప్రదేశ్ అన్నదానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. అటువంటి పరిస్థితులను ప్రభుత్వం వెంటనే ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతున్నాను. "మా రాయలసీమకు పనులు చేయాలి, మా తెలంగాణా జిల్లాలను అభివృద్ధి చేయాలి, మా సర్కార్ జిల్లాలకు సౌకర్యాలు కలుగజేయాలి" అని అనకుండా, "మా వరంగల్ జిల్లాకు చేయాలి, మా గుంటూరు జిల్లాకుచేయాలి, మా కర్నూలు జిల్లాకు చేయాలి, కరీంనగర్ జిల్లాలో అసౌకర్యాలున్నాయి" అని యీవిధంగా మాట్లాడుకోవాలి. ఆవిధంగా మనం తలచాలి.

ఈనాడు చాలా దుఃఖభాజనమైన విషయం ఏమిటంటే, మన నాయకులలో ముఖ్యులు అయినటువంటి ఆబ్కారీమంత్రిగా వున్న శ్రీ యం. నరసింగరావుగారు తెలంగాణాలో ఆరు సంవత్సరాల వరకు మద్యనిషేధం వచ్చే అవకాశం లేదని అన్నారు. ఈ నాయకులే ఆనాడు ఏమి అన్నారు? ఆనాడు వారు పత్రికా సంపాదకులుగా ఉండి, మద్యనిషేధం అమలుజరగాలని వ్రాసిన వ్రాతలు మేం చదువుతూ ఉండేవాళ్ళము. ఆనాడు నిరంకుశ రాజ్యంలోనే, ప్రభుత్వంద్వారానే మద్యపాన నిషేధసంఘం అని ఒకటి ఉండేది. కాని యీనాడు తెలంగాణాలో మద్యపాన నిషేధం అమలు జరగాలని చెప్పే ఏ సాంఘిక సంస్థలేదు, అందుకు మనం విచారపడవలసి ఉన్నది.

ఇంకొక సమస్య ఉన్నది. అది హరిజన సమస్య. ఈనాటికీ ఇంకా హరిజనులు ప్రత్యేకంగానే చూడబడుతున్నారు. వారికి అన్నీ ప్రత్యేకంగా ఉన్నాయి. హరిజనులకు ప్రత్యేకమైన బావులుఉన్నాయి. వారికి ఇళ్ళ స్థలాలు ఊరిబయట ఇవ్వబడుతున్నాయి. ఈవిధంగా హరిజనులను ప్రత్యేకంగా చూడటం ఎంతకాలం? గాంధిజీ సిద్ధాంతం ఏమిటి? హరిజనులను మనలో కలుపుకోమన్నాడు, మనరెండు ఇళ్ళమధ్య హరిజనుని ఇల్లు ఉండాలన్నాడు. అంతేగాని బావుల విషయంలో, ఇళ్ళ స్థలాల విషయంలో హరిజనులకు ఎందుకు ప్రత్యేకంగా, విడిగా ఇస్తున్నారో నాకు అర్థంకావటంలేదు. ఈప్రత్యేకత తీసివేయనంత వరకు హరిజనులు అంటరానివారుగ ఊరి బయటనే ఉంటారు. అందుచేత పంచాయితీలు, మునిసిపాలిటీలు, టౌన్ కమిటీలు హరిజనులకు ఇళ్ల స్థలాలు ఊరి మధ్యలో ఇవ్వాలి. ఊరి బయట ప్రత్యేకంగా వారికి ఇవ్వకూడదు. ఆవిధంగా వారికి ఇచ్చినప్పుడే అంటరానితనం పోతుంది, అంతవరకు అంటరాని తనం పోదని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

*శ్రీ మురళీధరరెడ్డి(ఆత్మకూరు-మహబూబునగరు జిల్లా):- ఉపాధ్యక్షా! గౌరవనీయులైన ఆర్థిక మంత్రి గోపాలరెడ్డిగారు రాకెట్ లేని స్పుత్నిక్ బడ్జటును ప్రతిపాదించి రష్యా, అమెరికాలను అధిగమించారు. మనదేశము వ్యవసాయదేశము. ప్రజానీకములో 80 శాతము వ్యవసాయ కూలీలుగా ఉండి వ్యవసాయముమీద ఆధారపడియున్నారు ఇలాంటి వ్యవసాయరంగమును అభివృద్ధి పరచడములో ప్రభుత్వం ఎలాంటి శ్రద్ధ తీసుకోవడము లేదు. గత సంవత్సరం వ్యవసాయాభివృద్ధికి గాను రు.270.5 లక్షలుమాత్రమే కేటాయించి, అందులో రు. 27 లక్షలు మిగిల్చి రైతు లోకానికి తీరని నష్టము కలిగించారు. ఒక్క వ్యవసాయ పరిశోధన నిమిత్తం రు. 86.64 లక్షలు కేటాయించారు. అందులో రు.54.07 లక్షలు ఖర్చుచేసి రు. 32.54 లక్షలను మిగిల్చారు. రాకెట్ లేనిదే స్పుత్నిక్ గగనసీమలోనికి పోవడము ఎంత దుర్లభమో దేశ సౌభాగ్యమునకు వెన్నెముకగ ఉన్న రైతు కూలీలకు సహాయము లేకుండా విస్మరించితే, దేశమును ముందుకు తీసుకుని వెళ్ళడము అంత దుర్లభము. అందువల్ల ముఖ్యముగ వ్యవసాయ రంగముపై తగు శ్రద్ధ వహించి దేశపురోభివృద్ధికై ఎక్కువ సొమ్మును కేటాయించాలని అంటున్నాను.

రైతాంగములో నిరుత్సాహము నిస్పృహ ప్రబలియున్నవి. రైతులయొక్క కనీస కోర్కెలను ప్రభుత్వం గమనించి తీర్చడము లేదు. పైరు పంటలు చీడ పురుగుల పాలగుచున్నవి. పశువులకు తగిన వైద్య సౌకర్యములు లభించుటలేదు. వ్యవసాయ పనిముట్లు రైతులకు అందుబాటులో లేవు. ఎరువులు చౌక ధరలకు సకాలములో సప్లై అగుటలేదు. గోవును పూజించే యీ దేశములో గోవుల కొరత ఏర్పడడము శోచనీయమైన విషయము.

ప్రభుత్వము పెద్దపెద్ద నదీలోయ స్కీములను తలపెట్టినది. ఇది హర్షింపదగ్గ విషయమే. కాని వీటినుంచి తక్షణ ప్రతిఫలము లభించదు. అందువలన క్లిష్టమైన ఆహార సమస్యను వెంటనే పరిష్కరించడము కష్టము. ఇలాంటివి తలపెట్టే బదులు ప్రభుత్వము ముందు చిన్నచిన్న నీటి వనరులపై దృష్టిని కేంద్రీకరించడము అవసరము. దేశములో చిన్ననీటి వనరులు ఎన్నో కలవు. వాటిలో చాలా భాగము కొన్ని సంవత్సరములుగా శిధిలమై యున్నవి. ఒక్క మహబూబునగరు జిల్లాలోనే పది ఎకరముల ఆయకట్టుకు మించనివి 550, అంతకు మించినవి సుమారు 600 చెరువు కుంటలు శిధిలములై యున్నవి. ఇవి కాకుండా వాగులు, వంకలనుండి పారే టటువంటి కాలువలు అనేకములున్నవి. ఇవికూడ శిధిలావస్థలో నున్నవి. ఇంత ప్రాముఖ్యముగల చిన్న నీటి వనరులకు 42.93 లక్షలు మాత్రమే కేటాయించడ మనేది ప్రభుత్వ నిరాదరణను సూచిస్తున్నది.

రాష్ట్రంలో మార్కెటింగు సౌకర్యాలు చాలా తక్కువగా నున్నవి. ఉన్న వాటిని అభివృద్ధి పరచుతూ రాష్ట్రమంతటను ఇలాంటి సౌకర్యాలు విస్తరింపజేయాలి. రోడ్డు రహదారి సౌకర్యాలు లేవు వీటిని అభివృద్ధి పరచడము చాలా అవసరము. తెలంగాణా ప్రాంతములో రోడ్ల కొరత చాలాఉన్నది. కనీసము తాలూకా కేంద్రము నుండి జిల్లా కేంద్రమునకైన సరైనరోడ్డు లేకపోవడము శోచనీయము మాజిల్లాలోని ఆత్మకూరు తాలూకాకు కొత్తగా రోడ్డు సౌకర్యాలు లేని విషయము ప్రభుత్వము దృష్టికి తెచ్చినప్పటికినీ ఇంతవరకు ప్రభుత్వం ఏ చర్య తీసుకోనందులకు విచారిస్తున్నాను ఇదివరకు లోటు బడ్జటుగా ఉన్నది గనుక రోడ్డు బాగు చేయించడమనేది లేకపోవచ్చు. ఈ సంవత్సరమైనా Surplus Budget గా ఉన్నది గనుక, యీ బడ్జటులోనైన తగినంత సొమ్ము కేటాయించి, రోడ్డు సౌకర్యాలు కలుగజేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

ప్రజలకు ఆరోగ్య సౌకర్యాలు అందుబాటులో లేవు. ప్రత్యేకముగ తెలంగాణాలో వైద్యసౌకర్యాలు చాలా తక్కువ. అవి మరీ హీన స్థితిలో నున్నవి. ఇందుకై గత సంవత్సరము కేటాయించిన మొత్తము వినియోగించకపోవడము, ఈ సంవత్సరమయినా ఎక్కువ మొత్తము కేటాయించక పోవడము శోచనీయము.

దేశాభ్యుదయమునకు విద్య చాలా అవసరము. "విద్య లేనివాడు వింత పశువు" అని ప్రతీతి. రాష్ట్రములో విద్యకొరత చాలా ఉన్నప్పటికినీ, ఇందుకై గత సంవత్సరము కేటాయించిన మొత్తములో దాదాపు 42 లక్షలు ఖర్చుపెట్టకపోవడము విచారకరముగ నున్నది. తెలంగాణా ప్రాంతము విద్యా రంగములో చాలా వెనుక బడియున్నది. విద్యాభివృద్ధికొరకు ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధ చూపనందుకు మిగుల విచారించుచున్నాను.

పారిశ్రామికంగా మన రాష్ట్రము చాలా వెనుకబడియున్నది. చెప్పుకోదగ్గ పరిశ్రమలు ఒకటి, రెండు మాత్రమేయున్నవి. ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన పరిశ్రమలను అవసరమైన పెట్టుబడులతో అభివృద్ధి పరచుచు, లాభదాయకమైన కొత్త పరిశ్రమలను స్థాపించాలని నా సూచన. ప్రైవేటు పెట్టుబడిదారులను అన్ని విధములుగ ప్రోత్సహించి పారిశ్రామికాభివృద్ధికి తోడ్పడి దేశములో ఆర్థిక స్తోమతను పెంపొందింప జేయవలెనని కోరుతున్నాను.

రాష్ట్రములో ఇరుప్రాంతాల ఉద్యోగస్థులు చాలా అసంతృప్తితో పని చేస్తు న్నారు. ఆంధ్ర, తెలంగాణా Non-Gazetted ఉద్యోగస్థుల వేతనాలలో చాలా వ్యత్యాసాలు ఉన్నవి. వీరికి న్యాయ రీత్యా రావలసిన increments లభించడంలేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడి ఇప్పటికి ఒక సంవత్సరము పైగా అయిపోయింది. ఇంత వరకు వాళ్ళకు seniority list తయారు చేయించలేదు. ఆ కారణముచేత వాళ్ళకు

లభించవలసిన ప్రమోషన్సు లభించడము లేదు. ఇచ్చే ప్రమోషన్స్ విషయములో నైనా చాలా అన్యాయములు జరుగుచున్నవి. తెలంగాణా ఉద్యోగులు యిలాంటి అన్యాయాలకు గురి అగుచున్నారని వినికిడి.

తెలంగాణాలోని గ్రామోద్యోగస్థులకు ఇంతవరకు వేతనములు ఏర్పాటు చేయక స్వల్ప స్కేల్సుపైన పని చేయిస్తున్నారు. దీనివల్ల వారిలో అసంతృప్తి ఏర్పడింది. దీనిని వెంటనే చక్కబెట్టకపోతే, ఒక్కరోజయినా ప్రభుత్వ యంత్రాంగము స్థంభించుతుందంటే. ఇందులో ఆశ్చర్యమేమి లేదు. మహబూబునగరం జిల్లాలోని నీరుడీలకు 1948 వ సంవత్సరమునుంచి నేటివరకు వెట్టి వేతనములు కూడ ఇవ్వడము లేదు. వారు ప్రభుత్వానికి పెట్టుకున్న విజ్ఞప్తులు వ్యర్థమైనట్లుగా తోచుచున్నది. ప్రభుత్వము ఇందుకు గల కారణములు తెలుపుతూ, ఆనాటినుంచి నేటివరకు వాళ్ళకు ఇవ్వవలసిన వేతనములను వెంటనే యివ్వవలసిందని కోరుచున్నాను.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన సందర్భంలో తెలంగాణా నాయకులతో చేసుకున్న ఒప్పందాలను పాటించక, తెలంగాణా ఆదాయములోని మిగులు కోట్లను, కొంతవరకు అభివృద్ధి గాంచిన ఆంధ్రప్రాంతముపై వ్యయపరచ గోరడము గర్హించదగ్గ విషయము.

ఈ కారణములవల్ల ప్రజలలోనూ, ఉద్యోగస్థులలోను సంకుచిత ప్రాంతీయాభిమానములు పెరుగుచున్నవి. అలాంటివి పెరగకుండా అరికట్టడానికి ప్రభుత్వము తగు శ్రద్ధవహించి కట్టుదిట్టములతో పరిస్థితులను చక్కపరచాలని కోరుతున్నాను.

భూసంస్కరణలు రావాలని, రోడ్డు రవాణాలను జాతీయము చేయాలని ప్రదేశ్ కాంగ్రెసువారు, కాంగ్రెసు విధానసభాసభ్యుల సంయుక్త కార్యవర్గమువారు ఉభయులు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించారు. కేంద్రప్రభుత్వముయొక్క విధానముకూడ ఇదే. గత సంవత్సరము బడ్జెటు సమావేశములో శ్రీ కళావెంకటరావుగారు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విధానము భూసంస్కరణలను ప్రవేశపెట్టటానికి, రోడ్డురవాణాలను జాతీయము చేయటానికి అనుకూలమేనని చెప్పారు. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడ యీ విషయములో పత్రికా ప్రకటనలు చేయడముతప్ప వీటికి నిజస్వరూపము కనబడడము లేదు. తెలంగాణా ప్రాంతంలో ప్రస్తుతము అమలులోవున్న భూసంస్కరణలను వెంటనే ఆంధ్రప్రాంతంలోకూడా విస్తరింపజేసి, ప్రజలను సంతృప్తి పరచవలసిందిగా కోరుతూ, యీ స్వల్పఅవకాశము అధ్యక్షులవారు నాకు యిచ్చినందులకు నేను వారికి నా కృతజ్ఞత తెలుపుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ షేక్ మౌలానాసాహెబు (ఉదయగిరి):- అధ్యక్షా! ఆర్థికమంత్రి గోపాల రెడ్డిగారు 1958-59 సంవత్సరానికి మిగులు బడ్జెటును ప్రతిపాదించినందులకు నేను

వారిని అభినందించుచున్నాను. మనము మద్రాసు రాష్ట్రము నుంచి విడబడిపోయి, ఆంధ్రరాష్ట్రమును ఏర్పరుచుకునే సందర్భము వచ్చినప్పుడు మనము లోటు బడ్జెటుతో రాష్ట్రమును నిర్వహింపలేమని అక్కడ అరవవారు అన్నారు. అందుకు జవాబుగ మేము నిర్వహించుకోగలమని మన నాయకులు ప్రతిజ్ఞ చేసి వచ్చారు. ఆంధ్రరాష్ట్రము ఏర్పడిన తరువాత గూడ లోటు బడ్జెటుతోనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వము నిర్వహించ వలసివచ్చినందున కొంతవరకు అవమాన కరముగ ఉండినది. ఆ లోటుబడ్జెటుతోనే ఆంధ్రరాష్ట్రము నిర్వహించుకోగలిగాము. ఇప్పుడు మనము ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు వచ్చిన మొదటి సంవత్సరము లోటుబడ్జటునే ప్రతిపాదించుకోవలసి వచ్చినప్పటికినీ యీ సంవత్సరము అలాంటి అపమానము తొలగించుకుని మిగులు బడ్జెట్టును ప్రతిపాదించుకో గలిగాము. మిగులు బడ్జటును ప్రతిపాదించుకోటానికి ఆర్థికమంత్రిగారు ఎంతో కృషి చేశారు. అందుకు వారిని నేను ముఖ్యముగ అభినందిస్తున్నాను. ఈ మిగులు అనేది నీటిమీద బుడగ మాదిరిగ ఉండేదానికంటే దీనిని శాశ్వతముగ ఉండేటట్లు మనమందరము కృషి చేయవలసియుంటుంది. మున్ముందు రాబోయే మంత్రులకుగూడ ఇది ఒక ఆదర్శ ప్రాయముగ ఉండేటట్లు మన ఆర్థిక మంత్రిగారు తగిన మార్పులతో ప్రతి సంవత్సరము మిగులు బడ్జటునే ప్రతిపాదిస్తారని, సభ్యులందరు ఆయనకు తోడ్పడుతారని ఆశిస్తున్నాను. ఈవిధముగ చేస్తే మన రాష్ట్రముప్రపంచాని కంతటికినీ చాటించటానికి అవకాశము ఏర్పడుతుంది.

మనము ఆంధ్రరాష్ట్రములో నుండగానైతేనేమి, ఇప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు వచ్చిన తరువాత నైతేనేమి, ప్రభుత్వోద్యోగులలో చిన్న జీతాలవారు N.G.Os, గుమాస్తాలు, టీచర్లు, గ్రామోద్యోగస్థులు, అందరుకూడ జీతాలు పెంచమని ఆందోళన చేస్తున్నారు. గ్రామోద్యోగస్థుల విషయములో మన కళావెంకటరావుగారు ఏదో కొంత కృషిచేసి వారికి కొన్ని సౌకర్యాలు కలుగజేస్తూ, వారు చేసే ఆందోళన కొంతవరకు తగ్గేటట్లు చేశారు. ప్రభుత్వానికి చాలినంత ధనంలేని కారణంచేత, గ్రామోద్యోగస్థులు కోరిన కోరికలన్నీ తీర్చలేకపోయారు. కొంతవరకైన వారు కృషిచేసి ఆందోళన తగ్గించగలిగారు. అందుకు కొంతవరకు సంతోషించదగ్గ విషయము. ప్రభుత్వానికి ప్రతి సంవత్సరము శాశ్వతముగ మిగులు బడ్జటునే సంపాదించుకోవాలంటే ప్రభుత్వ విధానంలో చేయవలసిన మార్పులుకొన్ని ఉన్నవి. అలాంటి మార్పులు చేస్తేతప్ప ప్రభుత్వానికి డబ్బు మిగలదు, మనము మిగులు బడ్జటును తెచ్చుకోలేము. ప్రభుత్వ విధానములో ఇప్పటికి కొన్ని మార్పులు చేసినను అవి చాలవనే నాభావము. పూర్వము బ్రిటిషువారి హయాములో గవర్నరు శక్రిటరీల సహాయముతో వేరు వేరు డిపార్టుమెంట్లను ఏర్పరచుకుని నిరంకుశ ప్రభుత్వము సాగించారు. కాని ఇప్పుడు మనము ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వము ఏర్పాటు చేసుకున్నాము. రెవెన్యూబోర్డు బ్రిటిషువారి హయాములో ఏర్పాటు చేశారు. ఇది ప్రస్తుత పరిస్థితులను

బట్టి అవసరము లేదని నేను అభిప్రాయ పడుచున్నాను. పూర్వము బ్రిటిషువారి హయాములో ఇంతమంది మంత్రులు లేరు. రాష్ట్రములో ఇప్పుడు మంత్రులు చేసేటంత పర్యటన ఉండేదికాదు. అప్పుడు నిరంకుశ ప్రభుత్వము ఉండడమువల్ల రెవిన్యూబోర్డు అవసరము ఉంటేఉండవచ్చు. ఈనాటి ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వములో మంత్రులు విరివిగా పల్లెపల్లెకు పోయి, వారి కష్టనిష్ఠూరాలను తెలుసుకొని రాగలుగు తున్నారు. అలాంటి సందర్భములో ఈ రెవిన్యూబోర్డుయొక్క ఆవశ్యకత నాకేమి కనబడడములేదు. ప్రభుత్వమువారు ఈ రెవిన్యూబోర్డుయొక్క ఉపయోగమేమో, ఎంతవరకు అది ప్రభుత్వానికి సహాయబడుచున్నదో సంపూర్ణముగ పర్యాలోచించి, దీనిని మొత్తము రద్దుచేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. రెవిన్యూబోర్డు రద్దుచేస్తే, ప్రభుత్వానికి ఎంతో డబ్బు మిగులుతుంది.

Revenue Divisional Officers వల్ల పనులు ఏమీ జరుగుటలేదు. ఆ ఆఫీసులు తపాలా ఆఫీసుల మాదిరిగా ఉన్నాయి. అటువంటి డిపార్టుమెంటులను రద్దుచేసి నట్లయితే ప్రభుత్వానికి కొంత ఖర్చు తగ్గుతుంది డబ్బు మిగులుతుంది. ఈ నాడు బీదప్రజానీకం మీద, రైతులమీద పన్నులువేసి మనం ప్రభుత్వాన్ని నడుపు కుంటు న్నాము. ఉన్నతోద్యోగులు కూడా వారి జీతాలలో ఒకవిధమైన మార్పు చేసుకొని సోషలిస్టు నమూనా ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేసుకునేందుకు తోడ్పడుతారని ఆశిస్తు న్నాను. మనం వారి అనుమతి కూడా పొందవలసి ఉన్నది. Mines (గనుల) విషయంలో land revenue ఏమీ రావడంలేదు. గని హక్కులను వేలం వేయాలి. వేయకపోతే వందలాది ఎకరాల గనిని వాడుకొంటున్నారు, కాబట్టి ground rent వసూలు చేసినట్లయితే ఎక్కువడబ్బు వస్తుంది. బీదలమీద ఎన్నోరకాల పన్నులు వేశారు. భాగ్యవంతులమీద property tax వేయాలి. ఒకలక్ష 3 లక్షల రూపాయల వరకూ పరిమితిపెట్టి మిగతా ఆస్తికి నూటికి 8 అణాలు వంతున ప్రాపర్టీటాక్సు వేసినట్లయితే పొదుపు ఉద్యమంవల్ల వచ్చే ఆదాయం కంటె ఎక్కువ ఆదాయం వస్తుంది. ప్రభుత్వానికి శాశ్వతంగా ప్రతిసంవత్సరమూ ఆదాయం వస్తుందని సూచిస్తు న్నాను. ప్రభుత్వానికి వెన్నెముక వంటి బీదప్రజానీకం .... కర్షకులూ, కార్మికులూ ఉన్నారు. వారి భవిష్యత్తుగురించి ప్రభుత్వం యింతవరకూ ఏమీ గుర్తించలేదు. ఇప్పుడైనా అట్టివారిని గుర్తించి అట్టికొరత తీరుస్తారని ఆశిస్తున్నాను. మనకు పరిశ్రమలు ముఖ్యావసరం. అవి వుంటేనేగాని ప్రజానీకానికి పనులు చేకూరవు నిరుద్యోగసమస్య నిర్మూలన కాదు. పరిశ్రమలకొరకై బడ్జెట్‌లో కేటాయించిన డబ్బు తృప్తికరంగా లేదు. ఈ బీద ప్రజానీకమంతా ప్రభుత్వానికి వెన్నెముక వంటి వారు. ప్రభుత్వం యీ విషయం గుర్తించి, బడ్జట్‌లో యిందుకై ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించాలని మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని మొత్తం 20 జిల్లాలులోనూ నా ఉదయగిరి నియోజకవర్గం వంటి పనికిమాలిన నియోజకవర్గం మరొకటి ఉండదు. తెలంగాణా రాయలసీమ, సర్కారు జిల్లాలలో ... అన్నిటికంటె అది వెనుకబడిన ప్రాంతం. అక్కడ త్రాగడానికి మంచినీళ్ళుకూడా లేవు. కరువు ఏర్పడినది. కరువు వచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వంవారు విచారణ జరిపి remission ఇవ్వడమనేది వారి దయాదాక్షిణ్యాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. పాఠశాలలలోని బడిపంతుళ్ళు time table ప్రకారం పాఠాలు చెప్పుతారు. అట్లాగే మనం అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు జరుపుకొనడానికి 5 సం॥ ల ప్రణాళికలు వేసికొంటున్నాము. ఆ ప్రణాళికల ప్రకారం ఏ ప్రాంతంలో, ఏ సంవత్సరం ఏయే పనులు చేయాలో ప్రాంతీయావసరాలను బట్టి గుర్తించి అక్కడఉన్న ఇబ్బందులను తీరుస్తారని ఆశిస్తున్నాను. కావలినుండి వింజమూరు, వింజమూరునుండి ఉదయగిరి, ఆత్మకూరులకు electricity ని supply చేసినట్టయితే అక్కడి ప్రజలకు చాలా సౌకర్యాలు కలుగుతాయి. ఒక్క దీపాలకేకాదు, అక్కడ కప్పిలబావుల ఆధారంతో తోటలకు నీరు పెట్టుకుంటున్నారు. Electricity ని supply చేసినట్లయితే వారికి అట్టి కష్టాలన్నీ తొలగిపోతాయి. 1958–59 సం॥ లో ప్రయార్టీయిచ్చి supply చేయగలరని ఆశిస్తున్నాను. అక్కడ జమీన్‌దారీ గ్రామాలలో చిన్నచిన్న చెరువులు ఉన్నాయి. అవి నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ఏరియాలో చేరవు. ప్రతి జిల్లాకు కొంత డబ్బును కేటాయించి అక్కడ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను జరపాలి. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ఏరియాలో బ్రహ్మాండమైన స్కీము లున్నాయి. అక్కడ పెద్దపెద్ద ప్రాజెక్టు లుండడంవల్ల నీటి వనరులు చేకూరినాయి. నీటివనరులు చేకూరని స్కార్సిటి ఏరియాలో ఉండవలసిన percentage న లెక్కకట్టినట్టయితే లాభంవస్తుంది. Percentage గిట్టినదా, లేదా అనేది దృష్టిలో పెట్టుకొని చిన్న చెరువులు మరమ్మతులు చేయించి, మట్టిరోడ్లువేసి సౌకర్యాలు కలుగ జేయాలని కోరుతున్నాను. ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో చేరిన కొన్ని స్కీములున్నాయి. ఒక్కస్కీము కూడా యింతవరకూ పూర్తిచేయలేదు. అప్పుడే 2 సం॥లు గడచిపోయినవి. ఇక మిగిలిన మూడు సంవత్సరాలలోనూ ఆ పనులు చేయించలేకపోతే యిది ప్రజా ప్రభుత్వం అనిపించుకోదు. అనేక మైనర్ ఇరిగేషన్ చెరువు లున్నాయి. గ్రామాధికారులు డబ్బంతా తిని జమీన్‌దారీ పాలనలో వాటిని పాత ఆయకట్టు చెరువుల క్రింద వ్రాయడం లేదు. మైనర్ ఇరిగేషన్ చెరువులను మరమ్మతు చేయడం లేదు. మరి వాటిగతి ఏమిటి ? వాటిని క్రొత్త చెరువులక్రింద treat చేసి మరమ్మతులు చేయవలసిన అగత్యం ఉన్నది. ఇందులో రూ॥లు 7,500 కు మించిన మైనర్ ఇరిగేషన్ చెరువులను P. W. D. వారు మరమ్మతులు చేయుటలేదు. అక్కడ వరిగా రహదారీ సౌకర్యాలు లేనందున వారు వచ్చి చూడరు. ఆ స్కీములన్నీ అడుగున

పడిపోతున్నాయి. కొత్తస్కీములను తీసుకోపడం అనేది వారి దయా దాక్షిణ్యాలపై ఆధారపడవలసి ఉంటుంది. పాతచెరువులనైనా ఎందువల్ల మర మ్మతులు చేయరో నాకు అర్థం కావడంలేదు.

మా నియోజక వర్గంలోని సీతారాంపురంస్వామిచెరువు విషయమై నాకు మొ నాడు ఒక ఉత్తరం వచ్చినది. అక్కడ కట్ట తెగి ఒక గండి పడిపోయినది. మేము ఇదివరకటినుంచీ ఎన్ని అర్జీలు పెట్టుకున్నా పని జరగలేదు నేను శాసన సభ్యుడనుగా గెలిచిన తరువాత ప్రభుత్వాని కెన్నోసార్లు తెలియజేశాను. ఇంతవరకూ తెగిన గండిని పూడ్చలేదు. అక్కడ ప్రజలు తరంశిస్తురూడా చెల్లిస్తున్నారు. "మైనారిటీ వారిని M. L. A. గా ఎన్నుకుంటే మాకు ఏమిపనులు జరుగుట లేదు. మెజారిటీ పార్టీవారిని ఏ పార్టీకి చెందిన వారినైనా ఎన్నుకొనివుంటే పనులు నెరవేరిఉండేవి. మైనారిటీపైన నిన్ను ఎన్నుకొనుటలో లోపం మాదే. కాబట్టి నీవు వెంటనే రాజీ నామా యిచ్చి తొలగినట్లయితే బాగుంటుంది" అని ఆ ఉత్తరంలో వ్రాశారు. మేము ఆయాప్రాంతాలలో పర్యటించేటప్పుడు అచ్చటి ప్రజలందరికీ సమాధానాలు చెప్పుకో వలసిన బాధ్యత ఉంటుంది. మంత్రిగారు యీ విషయాన్ని గ్రహించి అచ్చటిపనులు చేయించాలి. అట్లాచేసినట్లయితే, ముందు, ముందు ఎన్నికలలో Minorities రావ డానికి అవకాశం ఉంటుంది, అందరితో సమానంగా, అన్యోన్యంగా ప్రవర్తించ డానికెంతో అవకాశంఉంటుంది. అటువంటివేమీ చేయకుండా ఉండడం చాలా విచారకరమైన విషయం. మా ప్రాంతంలోని ప్రజలకు తిండి, బట్ట సౌకర్యాలు కలిగించాలి. అక్కడ కరువు పరిస్థితులు ఏర్పడకుండా చేయాలంటే కరువు పనుల క్రింద చిన్న స్కీములన్నీ చేయించాలి. మరమ్మతుల పనులైనా చేయించాలని కోరు తున్నాను ఆర్థిక మంత్రిగారు మిగులు బడ్జటును ప్రవేశపెట్టినందుకు అభినందిస్తు న్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్‌యొక్క రాబడి యింకా కోటానుకోట్ల రూపాయలు పెరిగే టట్లుచేసి యితర రాష్ట్రాలవారికి మార్గదర్శకులౌతారని ఆశిస్తున్నాను. అవకాశం యిచ్చినఅధ్యక్షులవారికి హృదయపూర్వకంగా అభినందనములు అర్పిస్తున్నాను.

శ్రీ యం. మత్స్యరాజు (గూడెం):- అధ్యక్షా, విశాఖపట్నం జిల్లా గూడెం ఏజన్సీ చాలా వెనుకబడిన ప్రదేశం. అది పూర్తిగా జమీందారీ ఏరియా అయినప్పటికినీ forest కు సంబంధించినంతవరకూ చాలా కష్టంగా ఉన్నది. అక్కడ జమీందారుగారు ఉండేటప్పుడు reserve-un reserve లేకుండా పోడుగా ఉండేది ఇప్పుడుకూడా reserve, un-reserve లేకుండా ప్రతిరైతు సంవత్సరానికి పోడు వ్యవసాయం ఛార్జీలు రు. 50 రు. 60 లు కట్టలేక కష్టపడుతున్నారు. అక్కడ వరిపంటలేదు వరిపంట లేకపోవడంచేత అక్కడి ప్రజలకు పోడువ్యవసాయం చేయడం తప్పదు. "కడుపులోకి అంబలి, పైన కంబళి" అనే సామెత ప్రకారం

ప్రతివారూ అంజలి వాడుతూ ఉంటారు. ఇక్కడ cultivation తక్కువ అయి నందువల్ల Machkund Hydro- Electric Scheme పెట్టి catchment area ఏర్పాటు చేశారు. Catchment area లో చిన్న చిన్న నీటి వనరులు ఉన్నాయి. ప్రభుత్వంవారు నీటి సౌకర్యాలను కలుగ చేసి loans యిచ్చి, వ్యవసాయం చేసు కోడానికి సదుపాయాలు కల్గించవలసి యున్నది.

శృంజనకోట, కలగాడ, రూడకోట, కించుమండ తాలుకా ఆఫీసుకు రావాలంటే సుమారు 60,70 మైళ్ళ ప్రయాణం చేయవలసియున్నది. రోడ్డులేదు. అక్కడ రోడ్డు వేయించాలని ప్రభుత్వానికి ఎన్నిసార్లు మనవి చేసినప్పటికినీ "ఇదిగో చేస్తాం. అదిగో చేస్తాం" అనడమేతప్ప పనులు జరగడం లేదు. పాడేరు నుంచి గంగరాజు మాడుగుల మీదుగా లోతుగెడ్డకు 25 మైళ్ళు 5 ఫర్లాంగులు ఉన్నది. అక్కడ కొంతవరకు రోడ్డువేశారు. తక్కినది వేయమంటే "ఇదిగో వేస్తాము అదిగో వేస్తాము" అని చెబుతున్నారు. దానికోసమై 1955 వ సంవత్సరలో 4 లక్షల రూపాయలు కేటాయించా మన్నారు. ఆ రు. 4 లక్షలు ఏమిచేశారో తెలియదు. ఇవి యింకొక పద్దులో ఐక్యం అయిపోయిందా? లేకపోతే ఏమిచేసినదీ మాకు తెలియుటలేదు. రోడ్డుకూడా వేయబడలేదు.

మా ప్రాంతాలలో 1675 గ్రామాలకు 2,3 డిస్పెన్సరీలు ఉన్నాయి. హాస్పిటలుకు వెళ్ళడానికి బాటలులేవు. హాస్పిటలులలో మందులుండవు. ప్రభుత్వం వారు యీ విషయాన్ని గమనించి 50 గ్రామాలకు ఒక dispensary ని ఏర్పాటుచేసి మలేరియా మొదలగు వ్యాధులను నివారించేందుకు సహాయం చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

విద్యను గురించి హిల్ట్రైబ్సుకు ప్రతి సహాయము చేస్తామంటున్నారు. హిల్ ట్రైబ్సులో చదువుకొన్నవారు లేరు. తాలుకా మొత్తంమీద ఒక స్కూల్ఫైనల్ చదివినవాడు లేడు అందుచేత కబుర్లుగానే మిగిలిపోతున్నాయి. 18 వందల చద రపు మైళ్ళలో ఒక్క హైస్కూల్ గూడలేదు. అందువల్ల ఒక హైస్కూల్ పెట్టి దానికి ఒక బోర్డింగు హోం పెట్టిన యెడల, రెండువందలలో పిల్లలు చదువు కొనుటకు వీలుంటుంది ఈ ప్రాంతానికి పాడేరు సెంటరుగా ఉన్నది. దానికి పూర్వం ఒక రోడ్డుగూడ వేసినారు. అక్కడ రహదారులశాఖ, మలేరియా నివారణ శాఖ, అటవీ శాఖ మొదలగు శాఖల ఆఫీసులుగూడ ఉన్నవి. అక్కడ ఒక హైస్కూలు పెడ తారని ఆశిస్తున్నాను. అక్కడ రోడ్లు లేనందువల్ల ప్రజలు చాలా ఇక్కట్ల పాలగు చున్నారు. తాలూకాఫీసుకు పోవలయునన్న 60,70 మైళ్ళు వెళ్ళవలసి ఉన్నది. అటు నర్సీపట్టణం వెళ్ళాలన్నా 60,70 మైళ్ళు తప్పడంలేదు. ఎన్నిసార్లు ప్రభుత్వా నికి తెలుపుకున్నా నిరర్థక మౌతున్నది. రూపాయికి అణా పది రూపాయలకు బేడా సర్చార్జి వసూలు చేస్తారు. ఇది నియంతృత్వ ప్రభుత్వంలాగా కనుబడు

చున్నది. జమీందార్లు అన్యాయం చేశారని గొడవ చేసిన వీరు ఈ నాడు చేసేదేమి టని నేను అడుగుచున్నాను. Hill Tribes కు కావలసిన సిమెంటు తెచ్చుకొనుటకు ఏర్పాటు జరుగలేదు. అందువల్ల అక్కడి రైతులే గట్టుకాల్వలు వేసి కొంటున్నారు. కాని ప్రభుత్వం ఏ ఒక్క రైతుకు 2,3 వందల రూపాయలు అప్పుకూడా ఇచ్చుట లేదు. ఎవరో పలుకుబడి గల వ్యక్తి ఊరంతా సంతకాలు తీసుకొని ప్రభుత్వం దగ్గర నుండి ఐదు-పదివేల loan తీసికొని వ్యాపారం చేసుకొంటాడు. కో-ఆప రేటివ్ సొసైటీను మొనాపలి సిస్టం మీద ఏర్పాటు చేయడంవల్ల రైతులకు చాలా అన్యాయం జరుగుచున్నది. అందువల్ల సక్రమమైన ఏర్పాటు చేస్తారని ప్రభుత్వ మును కోరుచున్నాను. అక్కడ పని చేస్తున్న స్కూల్ మాస్టర్లకు జీతం ప్రతి నెలలోనూ 15,20 తారీఖులలో వస్తున్నది. అందువల్ల కనీసం 5,6 తారీఖులలో వచ్చేటట్లు ఏర్పాటు చేయాలి. వారికి ఇండ్లవసతిగూడ కల్పించాలి. వారికి ఇంక్రి మెంట్సు ఐదు, పది సంవత్సరాల వరకూగూడ ఇవ్వడంలేదు. కొంతమంది పోస్టుకు శాంక్షన్ రాలేదనే నెపంతో 10,15 నెలల వరకు జీతం ఇవ్వడంలేదు ప్రభుత్వం తగిన చర్య తీసుకొని వారికి ప్రతినెలా సక్రమంగా జీతం వచ్చునట్లు చేయాలని కోరు చున్నాను.

[Smt. T. Lakshmikantamma in the Chair]

మోదపల్లి దగ్గర ఒక కట్ట కట్టించిన నాలుగైదు గ్రామాలకు నీరు వచ్చి సుమారు రెండు వేల ఎకరములు సాగుకిందకు వస్తుంది. అందుకయ్యే ఖర్చు రైతులమీదనే వసూలు చేసుకోవచ్చును. హిల్ ట్రైబ్సు ఐనప్పటికి మేము ఖర్చును భరించుటకు సిద్ధంగా ఉన్నాము. ఈ మాత్రమైనా చేసి రైతులకు సహాయం చేస్తా రని నేను ఆశిస్తున్నాను. నాకు ఈ అవకాశ మిచ్చినందుకు అధ్యక్షులకు ధన్య వాదములు అర్పిస్తున్నాను.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య (చీరాల):- అధ్యక్షా. అదృష్టవశాత్తు ఈ సంవ త్సరం మన ఆర్థిక మంత్రిగారు మిగులు బడ్జెటును ప్రతిపాదించినారు. ఐతే మిగులు చూపడం పెద్దకష్టమైన కార్యంకాదు. ఖర్చులు తగ్గించుకొంటే దాని అంతట అదే మిగులు తేలుతుంది. ఐనా ప్రభుత్వం ప్రజల క్షేమమును ఆలోచించడం లేదని చెప్పుటకుమాత్రం నేను ముందుకు రావడంలేదు. సోషల్ వెల్ఫేర్‌కు ఎన్నో లక్షలను కేటాయిస్తున్నాం; కార్మికుల కొరకు ఎన్నో లక్షలు ఖర్చు చేస్తున్నామని మంత్రివర్గం ఇక్కడ హార్ద్వాని సంతృప్తి పడుచున్నది. ఈ డబ్బుఅంతా సాంఘిక సంక్షేమంకోసం ఖర్చు చేయబడు చున్నది గాన పేదలంతా చాలా అభివృద్ధి చెందుచున్నారని క్రింది అధికారులు నివేదికలు సమ ర్పిస్తే వాటిని చూచి మంత్రులు ఇచ్చట ప్రసంగములు చేయడం అలవాటైపోయింది. అవి

చిలక పలుకులని అనడం లేదు అనుకోండి. మనము ఏమైనా అభివృద్ధి సాధించినామూ అనుకొనుటకు, గ్రామాలకు వెళ్ళి చూస్తే ఇసుమంతగూడ అభివృద్ధి సాధించలేదని తేలిపోతుంది. పేదవారంటే ప్రభుత్వానికి చాలా సానుభూతి ఉన్నది. కాని ఆ సానుభూతి అంతా సహాయరూపంలో మారుచుండా అంటే అలా మారడం లేదు. ఉదాహరణకు మన గ్రామాలలో వస్త్రంగులు, చెప్పులు కుట్టేవారు, కమ్మరివారు, కుమ్మర్లు, కంబళ్లు నేసేవారు, నూనె గానుగలవారు, ఎన్నోరకాల వృత్తులవారు ఉన్నారు. వారికోసం సహకార సంఘాలు పెట్టినారు. వాటి అభివృద్ధిని గురించి ఏమిచేస్తున్నారు? ఈవేళ పల్లెకార్లు సహకార సంఘంగా ఏర్పడితే సమీపచెరువులలో వేలంపాట లేకుండా లీజు మొత్తం నిర్ణయించి వారిని చేపలుపట్టనివ్వాలని సోషల్ వెల్‌ఫేర్ డిపార్టుమెంటు వారు చెప్పుతారు. కాని లోకల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ డిపార్టుమెంటు వారో, లేక రివెన్యూ డిపార్టుమెంటువారో పాటపెట్టి డబ్బు సంపాదించాలి గాని, పల్లెకార్లు సహకారసంఘాలుగా ఏర్పడినంత మాత్రాన పాటలేకుండా చేపలుపట్టి అమ్మడానికి వీలులేదని చెబుతారు. ప్రభుత్వంలోని వివిధ శాఖలమధ్య సమన్వయ దృక్పధమును ఇంతవరకు తీసుకరాలేక పోవడం దురదృష్టకరం. రివెన్యూ డిపార్టుమెంటు చెప్పినది కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటుకు నచ్చదు. సోషల్ వెల్‌ఫేర్ డిపార్టుమెంటు చెప్పినది రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటుకు నచ్చదు. ఐదువందలు ఖర్చుచేసి ఎక్కడో ఒక గృహమును నిర్మించుగామనో లేక పదివేలు ఖర్చుచేసి ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు స్థలమును సేకరించినామనో, విద్య వైద్యం కోసం ఇంత గ్రాంటు ఇచ్చినామనో చెప్పినంత మాత్రంచేత సాంఘికసంక్షేమం సిద్ధించదు. గ్రామాలలో ఉన్నవారు అభివృద్ధి చెందుటకు వారి వృత్తులను బాగుచేయుటకు ప్రభుత్వం ఏమైనా నిర్మాణాత్మకమైన పనులను చేస్తున్నదా? అఖిల భారత ఖాదీగ్రామపరిశ్రమల కమీషన్ నుండి దాదాపు ఒక కోటి రూపాయల వరకు విరాళం మన రాష్ట్రమునకు రావలసి ఉన్నది. కాని ఆ డబ్బు రాబట్టుటకు మన ప్రభుత్వమునకు సత్తాగాని, సామర్థ్యంగాని లేదని చెప్పుటకు ఏవిధంగానూ సిగ్గుపడ నవసరం లేదు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడక ముందు ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ఖాదీ బోర్డు స్థాపన గురించి ప్రశ్నించినప్పుడు హైదరాబాదుకు తరలిపోతున్నాము. అక్కడ ప్రత్యేకమైన బోర్డు ఉన్నది. దానియొక్క area of operation ను ఆంధ్ర ప్రాంతమునకు గూడ వర్తింపచేసి ఖాదీ కమీషన్ ద్వారా ఇండియా ప్రభుత్వం నుండి రావలసిన సహాయమును రాబట్టి ఆంధ్ర గ్రామాలలో సహకార సంఘాలను స్థాపించి చేతివృత్తులను పునరుద్ధరిస్తామని చెప్పినారు. కాని ఇంతవరకు గూడ అందుకు సంబంధించి ఒక బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు తీరుబడి లేకపోయిందా?....

డాక్టర్ బి. గోపాలరెడ్డి :—మే నెల session లో వస్తుంది.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—కుటీర పరిశ్రమల పట్ల నిర్లిప్తమైన వైఖరిని అవలంబిస్తున్నారు. రైతులైతే అసెంబ్లీలో హెచ్చుమంది ఉన్నారు. కాబట్టి వారు రైతులను బాగా సమర్థిస్తూ వ్యవసాయ మంత్రిగారికి సమన్వయ దృక్పథం కూడ లోపించిందని చెప్పవచ్చును. నాలుగు రోజుల కాలంలో రామచంద్రపురంలో ప్రారంభించి నెల్లూరువరకూ వెళ్ళి రైతులను ప్రభుత్వం మీదికి రెచ్చగొడుతూ మంత్రి తిమ్మారెడ్డి గారు ప్రసంగములు చేసినారు. రైతులంటే పాతిక ఎకరాలుగలవారా, లేక 50 ఎకరాల వారా? 150 ఎకరముల వారా? లేక పది ఎకరముల వారా? అనే విషయం గురించి మంత్రి తిమ్మారెడ్డిగారు ఎప్పుడైనా స్పష్టంగా చెప్పినారా? అని నేను అడుగుచున్నాను. ధరలు గిట్టుబాటు లేక బాధపడుతున్న 15 ఎకరాలు 20 ఎకరాలుగల రైతుల మేలుకొరకు కేంద్ర ప్రభుత్వముపై వత్తిడి తీసుకురావలసిన బాధ్యత మనపై వున్నది బర్మా నుండి, చైనా నుండి ధాన్యాన్ని హెచ్చు ధరకు దిగుమతి చేసుకుంటున్నా, భారత ప్రభుత్వము 15,20 ఎకరాల లోపువున్న రైతులవద్ద ధాన్యము కొంటున్నప్పుడు బస్తాకు 5 రు|| రిబేటు, 10 రూ|| సబ్‌వెన్‌షన్ రైతులకు ఇవ్వవలసి యున్నది. మన శాసనసభ యావత్తూ రైతులకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నప్పటికీ, మన ప్రభుత్వం రైతులకే ప్రాధాన్యత చూపించి ప్రయత్నం చేస్తున్నప్పటికి తిమ్మారెడ్డిగారికి సంతృప్తి లేదు. ఉత్పత్తిదారుల సంఘాలు ఏర్పడినట్లుగా, కన్స్యూమర్స్ సంఘాలు కూడ ఏర్పడితే వారి సమస్యలను కూలంకషంగా చర్చించటానికి వీలుంటుంది. ప్రస్తుతం నాగార్జునసాగర్‌వద్ద పనిచేస్తున్న కార్మికులకు సంఘటితమైన శక్తి వున్నదని, సమ్మె చేయటానికి అవకాశము వున్నదని, ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు స్తంభింప చేసే శక్తి సామర్థ్యములు వున్నవని P.W.D వారు వారికి వేలు, లక్షలు సబ్‌వెన్షన్ ఇచ్చి ఫేర్ ప్రైస్ షాప్స్ పెట్టి చౌక ధరలకు ధాన్యాన్ని సరఫరా చేస్తున్నారు. అనేక గ్రామాలలో నికృష్టజీవితాన్ని గడుపుతున్న పేదవారిని గురించి ఈ ప్రభుత్వము ఏమైనా ఆలోచిస్తున్నదా? అని మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. వ్యవసాయ కూలీలకు 6 మాసాలకు మించి పని వుండదు కనుక గ్రామాలలోగల పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేయాలని చెబుతున్నాను. పోలీసువారికి కావలసిన కంబళ్ళు బకింగ్‌హామ్ కర్నాటిక్ మిల్స్ నుండి రావలెనే కాని గ్రామాలలో నేసినకంబళ్ళు పనికిరావు. ప్రభుత్వము చెప్పే పరిశ్రమలవాదం ఏమిటో నాకు తెలియటంలేదు. భారీ పరిశ్రమల వల్ల నిరుద్యోగమును తొలగించటం సాధ్యం కాదు. దేశంలో వస్త్ర పరిశ్రమ పెరిగింది. సింద్రి ఎరువుల ఫ్యాక్టరి నిర్మింపబడింది. నూలు మిల్లులు ఏర్పడుతున్నాయి. సిమెంటు ఫ్యాక్టరీలు, పంచదార ఫ్యాక్టరీలు ఏర్పడుతున్నాయి. ఇన్ని ఏర్పడినప్పటికీ గ్రామాలలోని ప్రజలకు వృత్తి కల్పించటానికి, గ్రామ పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేయాలని ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో చెప్పిన మాటలు అమలు జరుగుతున్నాయా అని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను. వడ్రంగులు సహకార సంఘములు స్థాపించుకొని పని చేస్తున్నప్పటికీ ఈనాడు P.W.D వారికి కావలసిన కుర్చీలు వారి

వద్ద తీసుకొంటున్నారా లేక బెజవాడలోని కంట్రాక్టరువద్ద తీసుకొంటున్నారా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఇటువంటి ప్రజా విషయాలను ప్రభుత్వము ఆలోచించకపోతే పేదల సానుభూతిని సంపాదించటం కష్ట సమస్యగా తయారవుతుంది. నిర్మాణాత్మకముగా గ్రామాలలోని చేతి వృత్తుల వారిని ఏవిధంగా బాగుచేయాలని ఆలోచించాలి. వెనుక బడిన జాతులవారికి ఉద్యోగాలు దొరుకుతాయనే నమ్మకం లేదు. పేదకులానికి చెందిన 10 మందికి ఉద్యోగాలు దొరికినంత మాత్రమున ఆ జాతి అంతా ఉద్ధరింపబడిందనే విశ్వాసము నాకు లేదు. ఎరుక జాతికి చెందిన ఒక వ్యక్తి I.C.S. Officer అయినంత మాత్రాన ఆ జాతి అభివృద్ధి చెందింది అనేది కల్లబొల్లి కబుర్లని నేను నమ్మజాలను. ఆంధ్ర రాష్ట్రములో గోపాలరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా వున్నప్పుడు డిస్ట్రిక్టు మునిసిఫ్ నియామకం వ్యవహారం గురించి నేను వారికి ఒక విజ్ఞప్తిని పంపుకొన్నాను. కొంతకాలంవరకు విచారిస్తున్నామనే సమాధానం వచ్చింది. ఇప్పుడు ఆ సమాధానంకూడా రావటం లేదు. ఇప్పటివరకు అది పరిష్కరింపబడలేదు. జరిగిన అన్యాయాన్ని కప్పిపుచ్చటానికి ప్రభుత్వము ప్రయత్నిస్తున్నది. సర్వీసెస్‌లో జరుగుతున్న అన్యాయాలను అరికట్టాలని నేను వారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. జరుగవలసిన వాటిని గురించి మాత్రమే నేను చెబుతున్నాను. జరిగినవికూడా వున్నవి. చేనేత ప్రా్శామికులకు సంబంధించినంతవరకు వారికి సహాయపడాలనే దీక్షతో ప్రభుత్వము సహాయము చేస్తున్నది. ఆంధ్రప్రాంతములో చీరాలలో సహకార నూలుమిల్లును ఏర్పరచి, దానికి కావలసిన ఆర్థిక సహాయమును ప్రభుత్వము ఇస్తున్నందుకు నేను అభినందిస్తున్నాను. భారతదేశము మొత్తంపై సహకార ప్రాతిపదికపై నూలుమిల్లు నిర్మాణ భాగ్యము ఆంధ్రకే ముందు దక్కింది. సహకార ప్రాతిపదికపై మరో రెండు మిల్లులు నిర్మించబోతున్నందుకు ప్రభుత్వమును అభినందిస్తున్నాను. కాని పెట్టుబడుల విషయములో ప్రభుత్వము నిర్లక్ష్యము చేస్తున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. చేనేత పరిశ్రమకు ఒక ప్రత్యేక వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయమని 5 సంవత్సరముల నుండి కోరుతున్నాము. వారికి వున్న పెట్టుబడిని ఆధారం చేసుకొని ఇతర సహకార సంస్థలకు ఇస్తున్న హామీలనే చేనేత పారిశ్రామికులు ఏర్పరచుకొన్న సహకార వ్యవస్థకే ఇవ్వమనీ, అలా ఇస్తే స్టేటుబ్యాంకు కాని, రిజర్వుబ్యాంకుగాని అప్పులు ఇస్తుందని చెప్పారు. రిజర్వుబ్యాంకువారు అనుకూలంగా లేరని దానిని వెనక్కు నెట్టవలసిన అవసరం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. హైదరాబాదులో ఎపెక్సుబ్యాంకు ద్వారా కాని, విజయవాడలోని స్టేట్ కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకుద్వారాకాని, రిజర్వు బ్యాంకుద్వారాకాని రైతులకు రు. 3½ కోట్లు అప్పుగా ఇవ్వటానికి హామి ఇచ్చిన ప్రభుత్వం, చేనేత పారిశ్రామికులకు ఒక సహకార వ్యవస్థను నిర్మాణము చేయటములో 5 సంవత్సరముల కాలమును రాష్ట్ర ప్రభుత్వము తీసికోవటం సమంజ

సముగా లేదు. ప్రజల అభిప్రాయాలను మన్నిస్తామని చెప్పి ఇక్కడ కూర్చున్న ప్రభుత్వము, ఈ విషయమును తప్పనిసరిగా వెంటనే నిర్ణయించాలని కోరుతూ సెలవు తీసికొంటున్నాను.

శ్రీ ఇ. బసప్ప (మక్తల్-రిజర్వుడు):—అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ఆర్థిక మంత్రిగారు ఈ సంవత్సరమునకు మిగులు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టినారు. ఇది చాలా సంతోషకరమైన విషయము ఇందు ప్రతిశాఖకు కేటాయించిన మొత్తములో విద్యా శాఖకు ఎక్కువగా వున్నది. అది మరీ సంతోషకరమైనది. అందులో ఆంధ్రకు రు. 671.16 లక్షలు వుంటే తెలంగాణాకు రు. 497.82 లక్షలు వున్నది. అలాగే వ్యవసాయమునకు ఆంధ్రకు రు. 191.50 లక్షలు కేటాయించబడితే తెలంగాణాకు రు. 88.00 లక్షలు కేటాయించబడింది. ఆంధ్రలో పరిశ్రమలకు రు. 68.82 లక్షలు కేటాయిస్తే తెలంగాణాకు రు. 42.94 లక్షలు కేటాయించారు. విద్యయందు. పరిశ్రమలయందు ముందుకు పోయిన ఆంధ్రరాష్ట్రములో విద్య, పరిశ్రమలయందు వెనుకబడిన తెలంగాణా కలిస్తే, విశాలాంధ్ర ఏర్పడితే, ఆంధ్రులనుండి వారి జ్ఞానమును, వారి డబ్బును, సంపాదించుకొని, వారితో సమానము కాగలమనే ఊహతో మేము ఆనాడు విశాలాంధ్రను కోరినాము. తెలంగాణా ప్రతినిధులలో అధిక సంఖ్యాకులు విశాలాంధ్ర కావాలనికోరినారు.

S. R. C. రిపోర్టు ప్రకారం, Re-organisation Act లో తెలంగాణా హక్కులను పరిరక్షించడానికి, అయిదు సంవత్సరాలవరకు అవకాశం ఉంది. దీనిని ఢిల్లీ ప్రభుత్వం కూడ ఒప్పుకొన్నది, కాబట్టి, ఉద్యోగాల విషయంలో గాని, బడ్జెటు విషయంలోగాని, ఆంధ్ర శాసనసభ్యులు, వారు ఏ పార్టీకి సంబంధించిన వారైనా తెలంగాణా హక్కులను అమలుజరిపించుటలో సహాయ పడెదరని కోరుతున్నాను. ఇక N. E. S. బ్లాకును ఏర్పాటు చేయించుటలో కొన్ని సూత్రాలు ఏర్పరచి, దాని ప్రకారం నిర్ణయం జరగాలని కోరుతున్నాను. అంతేగాని ఏదో ఒకప్రాంతంలో ప్రజలు, ఆర్థికంగా సహాయం చేయుదురన్న తలంపుతో లేదా వెనుకబడిన తాలూకా అనిగాని బ్లాకుల కేటాయింపులు జరుగరాదని కోరుచున్నాను. కేవలం తమ వద్దకు వచ్చి వేడుకొన్నంత మాత్రాన, బ్లాకుల కేటాయింపు జరుగరాదు. పది సంవత్సరాల వరకు హరిజనులకు మేలుచేసే నిమిత్తం, భారత రాజ్యాంగము కొన్ని హక్కులు యిచ్చింది. దాని ప్రకారమే ఈనాడు అసెంబ్లీలో 40 మంది వరకు హరిజన శాసన సభ్యులు ఉండగలిగాము. హరిజనులకు పోరంబోకు భూములు యివ్వవలెనని ప్రభుత్వ ఉత్తరువు ఉన్నప్పటికీ, యింతవరకు ఎక్కడా పంచిపెట్టినట్టు లేదు. తాలూకా మక్తల్ నందు 22 వేల 872 ఎకరాల పోరంబోకు భూమి యున్నట్లు అంచనాలు ఉన్నవి. మక్తల్ తాలూకాలో మొత్తం హరిజన జనాభా 20% అనుసరించి 20 వేల

జనసంఖ్యకు 4 వేల కుటుంబములు ఉన్నవి. ఈ ప్రకారముగా ప్రతి కుటుంబమునకు 5 ఎకరముల భూమి సమానముగా యివ్వవచ్చును గాని ఎవరైన హరిజనులు దరఖాస్తులు పెట్టుకొన్నప్పటికీ, పటేల్ పట్వారీలు, వాటిని పైకిపోకుండా అడ్డగిస్తోంటారు నారాయణ పేటదగ్గర, పేరపళ్ళ గ్రామంలో పదకొండువందల ఎకరాల పోరంబోకు ఉంది. నలభై ఎకరాల భూమికోసం దరఖాస్తు పెడితే, ఆ తీర్పు యివ్వడానికి రెండు సంవత్సరాలు పట్టింది. ఇదీ ప్రజాప్రభుత్వం; నిజాం ప్రభుత్వంలో సలాం పెడితే పని అయిపోయేది.

ప్రతి సంవత్సరం హరిజనుల అభివృద్ధికి కోటి లేక రెండుకోట్లు కేటాయించేవారు. కాని ఈ సంవత్సరం చాలా తక్కువగా యున్నది. హరిజన అభివృద్ధికి పాటుపడవలెనని కోరుతున్నాను. తెలంగాణా ప్రాంతంలో చాలాభాగం పారిశ్రామికంగా వెనుకబడి యున్నది. దీనికోసం కూడా కృషిచేయాలని కోరుతున్నాను.

* శ్రీ పి. నరసింగరావు (హుజూరాబాద్-జనరల్):- అధ్యక్షా, ఆర్థిక మంత్రిగారు budget ను ప్రవేశపెడుతూ తమ ప్రసంగంలో మన ప్రణాళికలను స్పుత్‌నిక్‌లతో పోల్చడం జరిగింది. బహుశా వారు అమెరికా స్పుత్‌నిక్‌తో పోల్చుకుని వుంటారు. వారు అమెరికా స్పుత్‌నిక్‌తో పోల్చుకుంటే నాకెట్టి అభ్యంతరం లేదు. ఎందుకంటే ఆ స్పుత్‌నిక్ ఆకాశానికి ఎగరకముందే మధ్యనే పగిలి భూమి మీద పడటం జరిగింది. అదేవిధంగా మనప్రణాళికల ప్రగతి కనిపిస్తోంది. మిగులు బడ్జెట్‌ను ప్రవేశపెడుతున్నందుకు చాలా సంతోషిస్తున్నానని ఆర్థిక మంత్రిగారు చెప్పారు. బడ్జెట్ అనేది ఒక ప్లాన్ లాంటిది. ఇందులో రాబోయే సంవత్సరానికి ఏయే పనులు తీసుకొని, వాటిని ఏ విధంగా పూర్తి చేసేది, ఎంతడబ్బు ఖర్చు చెయ్యదలచుకున్నది ఉంటుంది. రెండవ విషయం, budget లో ప్రభుత్వ విధానం, దాని నీతి ద్యోతకమౌతాయి. అంతేకాకుండా శాసనసభ అనుమతిపొందడానికి కూడా ప్రవేశపెడతారు. Plan period లో భారత దేశం ప్రవేశపెట్టే budget చాలా accurate గా వుంటుంది. కానీ మన budget లో ప్రతి సంవత్సరం చేస్తున్న పనికి Legislature యొక్క అనుమతి పొందిన మీదట, . వాటిలో కొన్ని Schemes బహూపత్తా లేకుండా పోతున్నాయి. మొన్న శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లుగారు budget ప్రసంగాన్ని ప్రారంభిస్తూ దాదాపు ఆరుకోట్ల రూపాయలు గతసంవత్సరం ఖర్చు పెట్టకుండా వున్నందున ఈ మిగులు వుందని చెప్పారు. ఇదేవిధంగా ప్రతి సంవత్సరం జరిగితే ప్రయోజనమేమి వుంటుంది? అందువల్ల budget proposals ను చాలా accurate గా వుంచాలి Variations ఏమైనా వుంటే 2-3% మాత్రమే వుండాలి కాని, ఒక్కొక్కచోట పద్ధులకు పద్దులే మానివేయడం జరగడం

న్యాయంకాదు. ప్రతి విషయాన్ని దాని merits ను బట్టి decide చేయడం సాధ్యంగా లేదు. కేవలం తమ రాజకీయ ప్రయోజనాల కొరకు, తమ whims and fancies తృప్తి పరచడానికీ. పెద్దపద్దులను drop చేయడం, తమయిష్టమైన వాటిని పద్దుల్లోన ఎక్కించడం జరుగుతోంది. Re-appropriation అవడం లేకపోతే Supplementary budget రూపంలో తీసుకురావడం జరుగుతోంది. ఈ విధంగా యిది సాగాదం Plan అనే పదానికే విరుద్ధంగా ఉన్నదని చెప్పక తప్పదు. ప్రభుత్వం యొక్క labour policy ఎట్లాంటిదో కూడా తెలియ చేస్తాను. మొన్న ఏటికొప్పాక సమ్మె విషయం వచ్చింది. ఆ సందర్భంలో యిక్కడి గౌరవ సభ్యులు factory యాజమాన్యానికి సంబంధించిన వారుస్వయంగా ప్రభుత్వం యీ విషయాన్ని Tribunal కు refer చేసినట్లయితే తమకు అభ్యంతరం లేదని చెప్పారు. కాని చిత్ర మేమిటంటే కార్మికసంఘం పెట్టిన demands విషయంపై తాము satisfy కాలేదు కాబట్టి, యీ విషయాన్ని ప్రభుత్వం Tribunal కు refer చెయడం లేదన్నారు. యీ విషయాన్ని బట్టి ప్రభుత్వంయొక్క కార్మిక నీతి, దాని కార్మిక వ్యతిరేక విధానం రుజువైందనిచెప్పక తప్పదు. Electricity workers, Osmaniya University workers ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని తదితర workers తమ demands కోసం సమ్మెలు చేస్తున్నారు యీ అన్ని సందర్భాలలోను కూడా ప్రభుత్వ విధానం కేవలం తమ స్వార్థంకోసం, తమ ముఠా ప్రయోజనాల కోసం, కార్మికుల unity ని భగ్నం చెయడానికే వుపయోగిస్తోంది. Osmania University సమ్మె 40–45 రోజులు జరిగింది. ఆ సందర్భంలో నేను, యింకొక గౌరవ సభ్యులు కలిసి ముఖ్యమంత్రిగారి వద్దకు వెళ్ళగా మాకు interview యివ్వడానికే నిరాకరించారు. ఏ British Parliamentary విధానాలను మనం యీనాడు అనుసరిస్తున్నామో, అవి తెలిసివున్నట్లయితే ముఖ్యమంత్రి శాసనసభ్యుల మైన మాకు interview నిరాకరించే వారు కారు. British Parlimentary సాంప్రదాయం ప్రకారం ప్రతి శాసన సభ్యునకు ఏ సమయంలో నైనా ఎప్పుడైనా మంత్రులు, అందులోను ముఖ్యమంత్రి accessable గా వుండాలి. కానీ మన వారికి అలాంటి సాంప్రదాయాలక్కరలేదు. Vindictive attitude తో, స్వార్థప్రయోజనాల కొరకు, ముఠా ప్రయోజనాల కొరకు ఈ విషయం వారికి అర్థమవచ్చింది ఎవరి యాజమాన్యంలో సమ్మె జరుగుతోందనే విషయంచూడడమే కాని, కోర్కెలు ఏవైతే వున్నాయో, అవి న్యాయమైనవి, సమంజస మైనవి అవునా? కాదా? వాటి merits ఏమిటి? Demerits ఏమిటి? అని ఆలోచించే శక్తి లేదు. ఆలోచించే అలవాటు లేదు. ఆలోచించే mind లేనట్లు వీటివల్ల రుజువు అవుతోంది. యీ విధంగా కార్మిక విధానం, ప్రభుత్వనీతి ఉన్నాయి. హైదరాబాద్‌పట్టణంలో cost of living బాగా పెరిగిందని నెలకు Rs 12/–City D.A. పెంచడం జరిగింది. అయితే యిక్కడ Osmania University workers కాని, Electricity workers కాని, Malaria, Medical and Municipality workers

కాని. వీరెవ్వరూ City లో లేరా అని అడుగుతున్నాను. ప్రభుత్వోద్యోగులకు రు. 12/- పెంచినప్పుడు వీరికి ఏ రు. 6/-లో లేక 1/-లో ఎంతో కొంత పెంచడానికి ప్రభుత్వానికి యిష్టంలేదంటే యిది కేవలం పక్షపాతంతోను, ముఠాతత్వంతోను వ్యవహరిస్తున్నట్లు ఉంది. హైదాబాదులో కార్మికులెక్కువగా వున్నారు. తెలంగాణాలో ఎన్నో Tribunals, Wage Boards ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఆ Wage Boards - తమ decisions కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. వాటిని పునః పరిశీలన చేయడానికి హనుమంతరావు కమిటీని కూడా వేశారు గత budget సమావేశంలో కూడా యీ విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువచ్చాం. దానిని కొద్ది రోజుల లోపలే ప్రకటిస్తామని, దానిని అమల్లో పెట్టడానికి ప్రయత్నిస్తామని చెప్పారు. కానీ ఒక సంవత్సరం గడచిపోయినా యింతవరకూ దానిని ఎందుకు ప్రకటించలేదో చెప్పలేదు. తమకు ఆ report వచ్చిందో అవిధంగానైనా చెప్పాలి. యీవిషయాలన్నిటిని బట్టి ప్రభుత్వకార్మిక వ్యతిరేక విధానం రుజువవుతోందని తెలియచేస్తున్నాను.

రెండో విషయం విద్యను గురించి చెబుతాను, గత సమావేశ సందర్భంలో Osmania University Vice-Chancellor appointment విషయం వచ్చినప్పుడు, విద్యాశాఖా మంత్రి, యింకా కొందరు మంత్రులు యిప్పుడేదో appointment జరిగింది, University Charter ను amendment చేసి. యిక్కడ ఎన్నికల విధానాన్ని పెడతామని హామియివ్వడం జరిగింది.

విద్యామంత్రి (శ్రీ ఎస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు) :-ఎన్నికల విధానాన్ని పెడతామని చెప్పలేదు. University Charter ను మాత్రం మారుస్తామని చెప్పాం. Hon'ble Member election గురించి మరీ press చేసినప్పటికీకూడా నేను election అని హామీ యివ్వడానికి సాధ్యం కాదని, University Charter ను amend చేస్తారని తెలియజేస్తున్నాను. అది ఏ విధంగా జరుగుతుందో మన ముందుకు వస్తుంది. అసెంబ్లీ నిర్ణయం చేయాలని చెప్పాను. అటువంటి ఎన్నికల హామీ ఏమీ యివ్వమని ఖచ్చితంగా చెప్పాను.

శ్రీ కె. యల్. నరసింహారావు:-మంత్రివర్గంలో ఒకరైన రంగారెడ్డిగారి వద్దకు students వెళ్ళి అడగ్గా యితర Universities లో వలె ఉండుటకుగాను మన యూనివర్సిటీ Charter కూడా మార్చబడుతుందన్నారు. అక్కడ ఎన్నికలు వున్నాయి. అంతేకాకుండా ఈ మార్చి March లోపల రాకపోతే తాము రాజీనామా యిస్తామనికూడా Press Statement యిచ్చారు. మంత్రివర్గంలో ఒకరు యీ విధంగా చెప్పినపుడు యావత్ మంత్రివర్గం బాధ్యత వహించవలసి వుంటుంది.

శ్రీ ఎస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు:- వారు మాట్లాడినదానికి నేను సమాధానం చెప్పను. శ్రీ నర్సింగరావుగారు సభలో జరిగిన విషయాలు చెబితే నేను చెప్పాను.

శ్రీ పి. నరసింగరావు:- నేనుకూడా ఆ విషయాలను వారి దృష్టికి తీసుక వచ్చేవాణ్ణి. ఇంతలో వారు interfere కావడం జరిగింది. శ్రీ రంగారెడ్డి మంత్రి వర్గంలో సభ్యులు, హోంశాఖా మాత్యులు, తెలంగాణాకు సంబంధించినవారు. విద్యార్థులు వారి దగ్గరకు వెళ్ళినప్పుడు తక్షణం సమ్మె విరమించమనియు, అట్లా చేస్తే next Academic year లోగా Charter amendment చేయించి elections జరిపిస్తామని హామీ యిచ్చారు. ఈ బడ్జెట్ సమావేశము అయిపోతోంది. Next Academic year కూడా వస్తోంది. ఎక్కడెక్కడివో integration పేరుతో తెలంగాణాపై పన్నులు రుద్దడానికి 10–15 బిల్లులు తయారు చేయడానికి వీరికి time దొరికింది. కాని University Charter ను మార్చడానికి time దొరకలేదంటే, వారి ఉద్దేశ్యమేమిటో స్పష్టమవుతోందని చెప్పక తప్పదు. అంతేకాదు వరంగల్‌లో Engineering College పెట్టాలని 4–5 సంవత్సరాలనుండి పెద్ద ఆందోళన జరుగుతోంది. ఆ ఆందోళన ఫలితంగా గత Hyderabad Government ప్రత్యేకంగా కేంద్ర ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తెచ్చింది. Technical Education Advisory Board for Southren Region వారు కూడా దీనికి recommend చేయడం జరిగింది. అయితే Telangana కు ప్రత్యేకంగా reserve చేయబడిన ఈ Engineering College ని ఏ Tirupathi కో, ఏ Kurnool కో తీసుకపోవాలని ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నట్లు వార్తలు రావడంవల్ల తెలంగాణా ప్రజలకు చాలా అసంతృప్తి కలిగిందని చెప్పక తప్పదు.

వరంగల్‌కు అన్నివిధాల claims ఉన్నాయి. అక్కడ దాదాపు 5,6 లక్షల రూపాయల విలువగల పెద్దభవనం ప్రత్యేకంగా ఇవ్వబడింది. హైదరాబాదులో ఒక్క Engineering college ఉన్నంతమాత్రాన అది తెలంగాణా వాసులందరికి ఉపయోగపడుతుంది అనడానికి వీలులేదు. కాబట్టి ఈ Warangal నుంచి Engineering college ని మార్చి ఎక్కడో రాయలసీమలో పెట్టాలని ఏ దృక్పథమైతే మీకు ఉందో, అది మంచిదికాదని, మరియూ emotional integration పేరు చెప్పకొంటూ పన్నులను నెత్తిమీద రుద్దుతూ, తెలంగాణాకు ఉండవలసిన సౌకర్యాలు తీసుకువెళ్ళి ఎక్కడో పెడతామంటే Non-mullki ఉద్యమానికి దోహదం చేసిన వాళ్ల అవుతారు అని మనవి చేస్తున్నాను.

ముఖ్యంగా ఈ సందర్భంలో, Ittehadil Muslim ఏర్పాటుచేసిన సభలలో మనమంత్రులు వెళ్ళి ఉపన్యాసాలు ఇయ్యడం, వాళ్ళను patronise చెయ్యడం జరుగు

తున్నది. ఒకవైపు ఇది సరియైనది కాదనుకుంటూ రెండవవైపు patronise చెయ్య డం ఎందుకు జరుగుతున్నదో అర్థం కావడంలేదు.

డాక్టర్ బి. గోపాలరెడ్డి:- ఒక్కొక్కసారి ఎవరు పిలుస్తున్నారో ముందు మాకు తెలియదు. తీరా అక్కడికిపోయేటప్పటికి Communists ఉంటుంటారు, Socialists ఉంటుంటారు. లేక ఇంకెవరైనా Muslim Leaders కూడా ఉంటుం టారు. అలాంటప్పుడు చాల ఇబ్బందిగా ఉంటుంది. కాబట్టి అప్పుడు ఏమిచేస్తే బాగుంటుందో, మాకు సలహా ఇయ్యాలని నరసింగరావు గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. నరసింగరావు :- అధ్యక్షా ! వేరే పార్టీలవారు ఎవరైనా ఆహ్వా నించినట్లైతే పోవాలా, లేకపోవద్దా అన్న సమస్య కాదు ఇక్కడ. ఏ Party ని అయితే మనము ఎల్లప్పుడు విమర్శిస్తున్నామో, ఎంతమంచి ఉద్దేశ్యం కొరకైనా అటువంటి సభకు ఒక్కసారి మంత్రులు ఎవరైనా వెళ్ళారంటే ప్రజల దృష్టిలో ఆ పార్టీని patronise చేసినట్లే అవుతుంది. దానిని ప్రోత్సహించిన వాళ్ళము అవు తాము. అంతేగాక, Gopal Reddy గారు వచ్చి ఈ సభలో పాల్గొన్నారని, లేక అధ్యక్షత వహించారని, వాళ్లు బయట చెప్పుకోవడం కూడా జరుగుతున్నది. కావున ఇటువంటి విధానం సమంజసమైనది కాదని మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను.

ఇంకొకవిషయం ముఖ్యంగా తెలంగాణాకు సంబంధించింది ఉంది. Pochampad లో ఒక project ను కట్టేవిషయం సుమారు 10 ఏళ్ళ ముందే ప్రణాళికలో చేర్చబడింది. కాని ఈ Budget లో దానికి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యము ఇచ్చినట్లు కనబడదు. 7 కోట్లరూపాయలు దానికి ఖర్చుపెడితే అదనంగా రెండు లక్షల ఎకరాల భూమి సేద్యం కాగలదని, ఈ మధ్యనే Water & Power Commission సభ్యులు Dr. K. L. Rao గారు సలహా ఇచ్చారు. ఇంత కొద్ది డబ్బుతో రెండులక్షల ఎకరాల భూమిని సేద్యంచేసే అవకాశం ఉంది గనుక దాని fased programme తీసుకొని తక్షణమే ఆ Pochampad ను రెండవ ప్రణాళిక పూర్తికాకముందే దానిని take-up చేయ్యాలని తమదృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను.

మళ్ళీ ఒకసారి మనవి చేసేది ఏమంటే, Southern Regional Advisory Committee వారు చెప్పిన ప్రకారం, Warangal లో Enginering college ని నెలకొల్పాలని కోరుతున్నాను. ఈ విషయంలో దాదాపు 25 మంది సభ్యులు కూడ ముఖ్యమంత్రిగారికి ఒక Memorandum ఇవ్వడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఇప్పుడే మాట్లాడుతూ, "అలాంటప్పుడు నాకు ఎట్టి అభ్యంతరం లేదు" అని ఈ విషయమై ఏదో కొద్దిగా మాట్లాడటం జరిగింది. ఆ విధంగా చేస్తే బాగుం టుంది.

తెలంగాణా, ఆంధ్ర అన్న విభేదం నాకు ఏ మాత్రమూ లేదు. తెలంగాణాకు ప్రత్యేకంగా favouritism చూపవలసిన అవసరం లేదు. అన్యాయం మాత్రం జరగకూడదు. తెలంగాణా, ఆంధ్ర అను feelings ను రెచ్చగొట్టే ఉద్దేశ్యం మాకు ఎప్పుడూ లేదు. కాని జరుగుతున్న యదార్థ విషయాలను చూస్తే నాకు బాధ కలుగుతున్నది. Services లో ముఖ్యంగా చప్రాసి, మొదలు Secretary వరకు ఒక విధమైనటువంటి insecurity feel అవుతూ ఉన్నారు. అన్యాయం ఏ రూపంలో జరుగుతున్నదంటే ఇప్పుడు నేను చెప్పలేను. కాని నాకు తెలిసినంతవరకు. Co-operative Department లో, Electricity Department లో, Manual Labourers ను కూడ ఆంధ్ర ప్రాంతంనుంచి తీసుకువస్తున్నారు. స్థంభాలు పాతే శక్తి గలవాళ్ళు తెలంగాణాలో లేరా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఇది చూసేవాళ్ళకు విన్న వాళ్ళకు, ఎంత అన్యాయంగ కనిపిస్తుందో గమనించాలని కోరుతున్నాను. ఏ హామీలైతే మీరు వీళ్ళకు ఇచ్చారో వాటిని తప్పకుండా నిలబెట్టుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. 5,6 మాసాల క్రితం శ్రీ కళా వెంకట్రావుగారు Taxation Bills ప్రవేశ పెట్టినప్పుడు, తెలంగాణాకు సంబంధించినవి, regional council కు refer చెయ్యాలని అడిగితే, తెలంగాణా regional council రాలేదు, వచ్చిన తరువాత చేస్తామని ఆరోజు అనడం జరిగింది. మళ్ళీ మొన్న అడిగితే, అది announce అయినది కాని, Rules frame చెయ్యడం జరగలేదు, అని అన్నారు. ఈనాటి కైనా దానిని ఎందుకు అమలు జరపడంలేదో మాకు అర్థం కావడం లేదు.

ఇక ఏలాంటి ఆలస్యమూ లేక, తక్షణమే తెలంగాణా Regional committee ని ఏర్పాటు చేయాలని మనవి చేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. పున్నయ్య (చీపురుపల్లి-రిజర్వుడు) :- అధ్యక్షా ! ఆర్థికమంత్రి గారు చాల శ్రమపడి Surplus Budget ను ప్రవేశ పెట్టినందులకు మా అభివందనములు తెలియచెయ్యక తప్పదు. కాని Budget లోని విషయాలను చూస్తే, ఇది నిజమైనటువంటి Surplus Budget గా కనపడడం లేదు. ఇది Made surplus గానే కనబడుతున్నది. దీనికి కారణాలు మిత్రులు ఇదివరకే తెలియజేశారు. Estimates మేరకు, ఇదివరకు Expenditure లేకపోవడం వల్లనూ, Finance Commission వారు కొంత సహాయము చేసినందువల్లనూ, ఇది Surplus Budget గా రూపొందించ బడింది. దీనికి వారు ఎంత సంతోషంగా ఉన్నా, వారి హృదయంలో ఉన్నటువంటి ఆందోళనను అక్కడక్కడ వెలిబుచ్చుతూనే ఉన్నారు. ఈ లావాదేవీల వ్యవహారంలో మన ఆర్థిక పరిస్థితులను తెలియజేశారు. ఋణాల విషయమై తెలియజేశారు. ఈ over draft లు మనలను ఏవిధంగ బాధ పెడుతున్నవో ఆ విషయాలుకూడ ప్రస్తావించారు. ఇదివరకు ప్రవేశపెట్టిన deficit Budget లు

ఇప్పటి Surplus Badget కు Compare చేస్తే, ఇప్పుడు వారి హృదయానికి కొంత శాంతి కలిగినట్లే ఉంది వారికి అసలు విషయం తెలిసి ఉన్ననూ, వారు మన ఆర్థిక పరిస్థితులపట్ల జాగ్రత్తగానే ఉన్నారని తెలుపున్నది.

[Mr. Deputy Speaker in the Chair]

మొత్తంపై వారు సాహసంతో చర్యను తీసుకొనబోతూ ఉన్నారు. రిజర్వు బ్యాంకు ఓవరు డ్రాఫ్టును ఏదో విధముగా తీర్చుకొన వలెనని చెప్పుతూ అందుకొరకు ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీలు అమ్మి అయినా ఈ ఓవరు డ్రాఫ్టును తొలగించుటకు పూనుకున్నట్లు తెలియ చేస్తున్నారు. దానితోపాటు రెండు మూడు సంవత్సరములలో 100 కోట్ల రూపాయీలవరకు సమకూర్చుకుంటే బాగా ఉంటుంది అని అందులకు కృషి చేస్తాము అనడము చాలా సంతోషకరమైన విషయము.

బడ్జటు ప్రసంగములోనే ప్రభుత్వ వ్యవహారములు ముఖ్యముగా ప్లానింగుకు సంబంధించిన పరిస్థితులు చెప్పేరు. స్పుట్నిక్ఐతె మన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు నిర్వహించవలసి ఉంటుందని చెప్పారు. 30 కోట్లు మాత్రమే అందులకు కేటాయించడానికి తమ విచారాన్ని ప్రకటిస్తూ ఈ డబ్బు జాగ్రత్తగా ఖర్చు చెయ్యాలని చెప్పారు. గత సంవత్సరములో కేంద్ర ప్రభుత్వ గ్రాంటులో 1.62 కోట్లు తగ్గింపు చేస్తూ దీనికి కారణము 1957-58 లో ఒక కోటి రూపాయలు ఖర్చు చేయలేక పోవడమే అని అన్నారు. ఇది మన ప్లానింగు డిపార్టుమెంటు ఎఫిషన్సీని తెలియ చేస్తున్నది. ఒక దమ్మిడీ అయినా మిగులకుండా ఖర్చు చెయ్యవలసి ఉన్నది. ఈ ప్లానింగు విషయము ప్రభుత్వము అనేక విధములైన పన్నులు వసూలు చేస్తున్నది. అలాంటప్పుడు మనకు ఏర్పాటైన డబ్బును ఖర్చు చెయ్యలేక పోవడం సోచనీయమైన విషయము. దానికి ఫైనాన్సు మంత్రిగారు శ్రద్ధ తీసుకున్నారా? దానికి బాధ్యులు ఎవరు? ఏ కారణములచేత ఏర్పాటైన డబ్బు ఖర్చుకాలేదు. మంత్రిగారు వీటన్నింటిని గురించి శ్రద్ధ తీసుకో వలెనని కోరుచున్నాను.

విద్యుచ్ఛక్తి పథకాల వసూళ్లు క్రింద ఈ సంవత్సరము 30 లక్షలు లోటుగా ఉందని చెప్పేరు. గత సంవత్సరం 58 లక్షలు anticipated గా ఉంటె ఈ సంవత్సరం 30 లక్షలు ఆదాయం తగ్గింది. ఈ విధముగా మనరాష్ట్రి అభివృద్ధికి అవసరమైనట్టిన్ని మన ఆదాయానికి మార్గమైన విద్యుచ్ఛక్తి విషయములో లోటు కనబడడం మంచిదికాదు. ఈ విషయమై కూడా ఆర్థిక మంత్రిగారు శ్రద్ధ తీసుకొన వలయును. ఈ మధ్యన Austerity committee వారు సుమారు 10 లక్షల ఆదాయము చూపించేరు. అయితే దీనిఫలితముగా కొంతమంది ఉద్యోగస్థులు retrenchment కు గురియగుట విచారిస్తున్నా ఆదాయము స్థాపించినందులకు సంతో

షించ వలసినదే. దానితోపాటు N.E.S Blocks లోను P.W.D. లోను జరుగుతున్న దూబరాను కూడా తగ్గించాలి. ఈ austerity committee వీటి విషయంకూడా ఆలోచించి ఆదాయము ఎక్కువచేస్తే బాగా వుంటుందని నా అభిప్రాయం.

ఇంతవరకు మాబోటి వారము అందరమూ భూసంస్కరణలు వస్తాయని నమ్ముకున్నాము కాని రావుఅనే నిరాశవున్నది. రేపు ఆక్టు తెచ్చినపుడు రాష్ట్రములో సీలింగుల మేరకు భూమి రానాడులేదు. భూములకు 5,400/- ఆదాయానికి తగ్గించా లన్నారు. గాని ఇటీవల మీరు ప్రకటించిన ఆర్డినెన్సును పురస్కరించుకొని భూముల ట్రాన్స్ఫరు చేసుకుంటున్నారు. వీటిని అరికట్టకపోతే సంస్కరణలు తెచ్చేసరికి పంచడానికి భూములు ఉండకపోవచ్చును. భూస్వాములు వారి శక్తి యుక్తులతో 20 ఎకరాలకు దిగిపోయేరు. ప్రభుత్వం 60,70 ఎకరాలు అంటు న్నారు. వెంకటరావుగారు రేపుభూమిలేదు అంటారు. అప్పుడు శాసనము అవసరము లేకపోవచ్చునని చెప్పవచ్చును. ఆశయసిద్ధి కోసము అందుకు అనుగుణ్యమైన పద్ధతులను అనుసరించ వలెను. లేనిపోని ఆశలుపెట్టి ఒక వర్గాన్ని లేవతీసినారు. తమ వాగ్దానములను భగ్నపరచుతూ ఉన్నారు. ట్రాన్స్ఫర్స్ prohibit విషయమై ఆలోచించవలెను. లేకపోతే ప్రభుత్వ ప్రతిష్టకు భంగకరముగా ఉంటుందని నేను భావించుచున్నాను. Irrigation projects కంటె అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు కొన్ని బలమైన జిల్లాలలో మాత్రమే జరుగుచున్నవి.

రాయలసీమ జిల్లాలకు గ్యారంటీయున్నది. కాబట్టి అక్కడ కొన్ని పనులు జరిగినవి. అట్లాగే తెలంగాణాకు assurances ఉన్నవి. కాని మూలగాఉన్న శ్రీకాకుళం, విశాఖజిల్లాలకు ప్రభుత్వం ఏమైనా చేస్తున్నదా ? బడ్జెటులో ఈ రెండు జిల్లాలకు ఏమి చేసినారు? ప్రతి తాలూకాలో మీడియం ప్రాజెక్టులు ఉన్నవి. పంచవర్ష ప్రణాళికలో తేరుకొనక, ఉపేక్షాభావముతో ఉన్నారు. మేము చట్టబద్ధముగా అడుగుతుంటే మాకు మీరు ఏమీ చెయ్యడములేదు. రేపు Supplementary Budget ల సమయములోనైనా కొన్ని ఏర్పాట్లు చెయ్యకపోతే తీవ్రమైన అసంతృప్తికి, ఆందోళనకు ప్రజలను మీరే రెచ్చగొట్టినవారు అవుతారు. ఇందుకు బాధ్యులు ప్రజలుకారు అని తెలియజేస్తున్నాను.

దేశములో నిరుద్యోగ సమస్య తీవ్రముగా ఉన్నది. చదువుకున్న వారిలో నిరుద్యోగము ప్రబలుతూ ఉన్నా ప్రభుత్వం ఏమీ చర్యలు తీసుకోలేదు. ఇది దుష్ట పరిణామాలకు దారి తీస్తుందని తెలుసుకొనవలెను. కోటయ్యగారు చెప్పినట్లు కుటీర పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చెయ్యండి, అంతటితో సరిపోదు, భారీపరిశ్రమలు అభివృద్ధి పరచినపుడేగాని నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారము కాదు. లేనిచో తీవ్రమైన పరిస్థితు లకు దారితీయవచ్చును. ఎప్పుడూ పింగాణి, కాగితపు పరిశ్రమ తప్ప ఇతర పరి శ్రమ లేవీ కనబడవు. ప్రభుత్వం మాకు యిచ్చిన పుస్తకములో ఆంధ్రలో విశేషమైన ఖనిజసంపద ఉన్నది అని చెప్పేరు. దానిని అభివృద్ధి పరచవలెనని కోరుచున్నాము.

మిష్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :- చాలామంది గౌరవ సభ్యులు నాకు Chance అంటే నాకు Chance ఇవ్వవలెనని అడుగుచున్నారు. ఆ విధముగా Different Parties వారికి అందరికీ Chance ఇచ్చే ప్రియత్నం చేస్తున్నాము. టైము తగ్గించు కోవలెనంటే అట్లా కుదరదు అంటున్నారు. దయచేసి ఓపికతో Chance వచ్చేవరకు వుండవలసినదని సాధ్యమైనంతవరకు chance అందరికి ఇచ్చే ప్రయత్నం చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు వేమారెడ్డిగారు మాట్లాడుతారు.

Sri K. V. Vema Reddy (Kadiri) : In supporting the budget, I want to make a few observations. At the outset I want to apologise to the Speaker for speaking in English, because the Constitution confers upon me the right to speak in that language. I do not want to go into the details of the budget, as it will not be pertinent at this stage, but only touch the compass.

At the outset I must congratulate Dr. Gopala Reddy for presenting a surplus budget for the first time in the annals of Andhra Pradesh. We have to be happy over it, but still he has cautioned us against gloating over it and we cannot be complacant; it is only a temporary phase and our finances have to be improved either by way of loans or small savings schemes. In this connection I would like to state that the small savings schemes have made a very good progress in the districts, and under the leadership of the District Collectors with the aid of certain non-official Committees they are making good progress in the matter of collection of small savings, but this is not sufficient. Also the Economic Committee constituted by this Government made certain recommendations which resulted in some economy in the expenditure on administration, but this will not solve our problem, this will not increase the resources of the State. We are embarking on the Second year of the Second Five-year plan and we should mobilise our resources; and we should also bring great pressure upon the Central Government to allot more funds for the implementation of our giagantic schemes.

Inspite of the financial difficulties of the Government, the budgét envisages no fresh taxation proposals, which is, of course, a great relief to the agriculturist. Already the incidence of taxation is very heavy and I think if fresh taxation had been contemplated by the Government, it would have served as the last straw to break the back bone of our country, the agriculturist. It is a matter of gratification also that the Teachers, demands atleast could be met to a little extent. The teachers are the most disgruntled or the most discontented or the most frustrated class. Inspite of the financial difficulties of the Government, however, they have provided Rs. 35 lakhs towards increase in the emoluments of teachers and the village officers. The village

Officers Enquiry Committee was the outcome of the agitation of the Village Officers, and their recommendations could in a way be accepted with respect to the increase in the salaries of the Village Officers. The sympathies of the Government with the low-paid employees of the non-gazetted ranks is not diabolical but real, but unfortunately the paucity of funds comes in the way of Government considering their demands. In this connection, I would request the Chief Minister and the Government to bring greater pressure upon the Central Government to bear a larger portion of the burden in relieving the distress and in improving the status of the low-paid employees of the non-gazetted ranks.

I would like to make a mention of the Road Transport Corporation. For the first time, inspite of the vehement opposition from the vested interests, Government was bold enough to constitute this Road Transport Corporation, which is a step towards the industrialisation of Andhra Pradesh, because our aim is to establish a socialist State. This will lay the foundations of the Socialist State in our country. In this connection, I wish to invite the attention of the Government to the fact that the bus accidents are on the increase. The Government should fix educational qualifications for drivers and also give them the best possible training in recognised schools for them.

As regards the Regional Council for Telangana, this Council will very soon be constituted. Several members here, mostly coming from the Telangana, expressed their apprehensions that their interests are in jeopardy. As a matter of fact, the Regional Council guarantees their interests; it safeguards the interests of Telangana. Today, the Hyderabad Services (the Telangana services) are well off; as a matter of fact Government is giving them great concessions and their interests are not adversely affected. Here I must sound a note of caution. We are always thinking in terms of regionalism and communalism. It has become a fashion today to say that this region is not included, that region is included, etc. We should develop a spirit of nationalism and we should not always think in terms of regionalism. It is a primitive idea. I would submit to all the hon. members that if any injustice is done to any undeveloped area they can come forward with their suggestions and see that something is done to that undeveloped area.

As regards the second five-year plan, this 10 years of freedom witnessed great changes in our country politically and economically. As I have already stated, we are now implementing the second year of the second five-year plan. It is a very great task involving a great expenditure. It is also a great strain on the resources of the country and we have to mostly depend upon foreign aid. Inspite of our difficulties substantial progress has been made. We have many projects to our credit and many developmntal schemes to our credit; there ae many

schemes which have contributed to the progress of the country. There may be some difficulties in the implementation of the schemes here and there, but still appreciable progress has been achieved in this direction.

As regards major projects, Government have provided only Rs. 40 lakhs for the execution of the High Level Channel which is the only major scheme for developing the Rayalaseem area. This is a project which involves Rs. 25 crores and it takes a long time for its execution. This deserves careful consideration by Government and Government should bring greater pressure on the Central Government for the allocation of more monies for the speedy execution of this scheme.

Thank you.

శ్రీ వి. రామారావు (షాహాబాద్-రిజర్వుడు):—అధ్యక్షా ! మన ఆర్థిక శాఖామాత్యులు సమర్పించిన బడ్జటును నేను బలపరుస్తున్నాను. అయితే ఇది సర్ప్లస్ బడ్జట్ అని సంతోషించుటకు సమయంకాదని భావిస్తున్నాను. సర్‌ప్లస్ బడ్జటంటే పెట్టుబడిదారీ బడ్జట్. ఏ దేశంయొక్క ఆర్థిక స్థితి బాగుంటుందో ఆ దేశంయొక్క బడ్జటు సర్‌ప్లస్ బడ్జటని అంటారు. మన ఆంధ్ర ప్రదేశం వడిపోయిన దేశమని అన్నివిధాలా అధమాధమస్థితిలో ఉన్నదని అందరకూ బాగా తెలిసిన విషయమే. ఈ బడ్జటులో హరిజన, గిరిజన, విముక్తజన, వెనుకబడిన జాతుల యొక్క సంక్షేమం నిమిత్తం రెండు కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే కేటాయించడం జరిగింది. ఈ నాలుగు వర్గములవారు మన దేశంలో నూటికి 70, 80 వంతుల మందుంటారు. ఇంతమంది పేదప్రజల సంక్షేమముకుగాను రెండుకోట్ల రూపాయలు మాత్రమే కేటాయించడం చాలావిచారకరమయిన విషయం. ఈ వర్గములవారిని ఆర్థికంగా, సాంఘికంగా అభివృద్ధిపరచుటకు యీ డబ్బుచాలదు. యీ విషయాన్ని మన ఆర్థికమంత్రిగారు ఆలోచించినట్లు లేదు. ఈ నాడు మనకు వస్తున్న ఎక్సయిజు ఆదాయంలో చాలాభాగం ఈ వెనుకబడిన జాతులవారినుంచే వస్తున్నట్లు మన ప్రభుత్వానికి బాగాతెలుసును. కల్లు, సారా, మొదలయినటువంటి నిషా ఇచ్చే ద్రవ్యములను ఉపయోగించి వారు దాదాపు 6 కోట్ల రూపాయలవరకు ప్రభుత్వానికి చెల్లిస్తున్నారు. వారిచ్చే యీ 6 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టినట్లయితే వారిని అభివృద్ధిపరచడం సాధ్యమవుతుంది. మనము మన బడ్జటు అంకెలను జాగ్రత్తగా పరిశీలించి చూచినట్లయితే యీ నాలుగు వర్గములకు చెందిన పేదలకు ఎంత మొత్తం ఖర్చుచేయుచున్నది బోధపడుతుంది. మన బడ్జటులో హెచ్చుమొత్తాన్ని విద్యాశాఖకు కేటాయించడం జరిగింది. ఐతే వెనుకబడిన జాతులవారు ఎక్కువగా చదువుకుంటున్నారు అనే విషయం మనం గమనించినట్లయితే యీ పద్దుక్రింద కేటాయించిన మొత్తంలో వారికి కొద్దిపాటి లాభమే కలుగుతున్నదని బోధపడుతుంది. మన

విద్యాశాఖామంత్రిగారు ఎప్పుడయినా పల్లెలలో పర్యటనచేసినప్పుడు ఇక్కడ బడి ఉన్నదా? ఉన్నట్లయితే ఎంతమంది హరిజనవిద్యార్థులున్నారు? అనేవిషయం విచారించినట్లయితే వారిశాఖకు కేటాయించిన మొత్తంవల్ల ఎవరికి హెచ్చులాభం కలుగుతున్నదో బోధపడుతుంది. కేవలం విద్యాశాఖకు సంబంధించిన ఉద్యోగులు సమర్పించే అంకెలపైనే ఆధారపడక యదార్థపరిస్థితులు గమనించవలసినదని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. కాబట్టి యీ వెనుకబడినజాతులవారి సంక్షేమనిమిత్తం ఎక్కువ డబ్బుఖర్చుపెట్టాలి. ఎక్స్‌క్రిమినల్ ట్రయిబ్సుకు గత బడ్జెట్లోకన్నా యీ బడ్జటులో తక్కువమొత్తాన్ని కేటాయించారు. అదేవిధంగా ట్రయిబ్సువారికి కూడ గత బడ్జటులో యిచ్చిన మొత్తంకన్నా తక్కువమొత్తాన్ని కేటాయించడం జరిగింది. ఐతే ఉద్యోగాలు కాస్తున్నవారికి కొద్దిగా హెచ్చించారు. ఆర్థికంగా, సాంఘికంగా వెనుకబడినట్టి యీ జాతుల అభివృద్ధినిమిత్తం యింకా హెచ్చుమొత్తాలు కేటాయిస్తేగాని ఆ ప్రజలు పురోగమించలేరని మనవిచేస్తున్నాను. హరిజనులకు చెందిన సమస్యలెన్నో అపరిష్కృతంగా ఉండిపోయాయి. ఎన్నో సంవత్సరములు హరిజనులు ప్రభుత్వము వద్దనుంచి భూములు తీసుకుని సేద్యంచేసుకుంటున్నా వాటికి ఇంతవరకు పట్టాలివ్వలేదు. ఖారిజాఖాతా మొదలయిన భూములను ప్రభుత్వమిచ్చినప్పటికీ వాటికి ఇంతవరకు పట్టాలు ఇవ్వలేదు. అగ్రికల్చరల్ లోన్సు, లాండు డెవలప్‌మెంటులోన్సు, ఇండస్ట్రియల్‌లోన్సు మొదలయిన అనేక పద్దులక్రింద కోట్లాదిరూపాయలను ప్రభుత్వంవారు అప్పులిస్తున్నారు. ఐతే యీ మొత్తాలనుండి వెనుకబడిన జాతులవారికి ఎంత యీయబడుతున్నదో ప్రభుత్వం గమనించాలి. ఈ పేదప్రజలకు ప్రభుత్వమిచ్చే అప్పులవల్ల చెప్పుకోతగినంత లాభంకలుగడంలేదు. కోట్లకొలది రూపాయలు అభివృద్ధిచెందిన జాతులవారికే ప్రభుత్వమిచ్చుచున్నది కాని వెనుకబడిన మాజాతులవారికి ఉపయోగం లేకుండాఉంది. ఈ విషయం ప్రభుత్వం ఏమయినా ఆలోచిస్తున్నదా అని అడుగుతున్నాను. ఎన్ని విధాలయిన అభివృద్ధిపథకములను అమలు జరిపినప్పటికీ మా కులాలవారికి తగు సహాయం లభించడంలేదు. విద్యుచ్ఛక్తి నిమిత్తం ఎంతో డబ్బుఖర్చుచేస్తున్నారు. ఐతే ఏహరిజనుని ఇంటికయినా విద్యుచ్ఛక్తి దీపాలుంటున్నాయేమో చూడండి. ఎంతమంది హరిజనులు విద్యుచ్ఛక్తిని ఉపయోగిస్తున్నారో చూడండి. అందువల్లనే యీ బడ్జటులో కేటాయించిన మొత్తములవల్ల పేదప్రజలకు ఎట్టిలాభం కలగటంలేదని గట్టిగా మనవి చేస్తున్నాను.

సహకార సంఘాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. ఏటేటా యీ సంఘములనిమిత్తం 12 లక్షల రూపాయలవరకు ఖర్చుపెడుతున్నారు. ఇప్పుడున్న 40 సహకార సంఘాలలోను హరిజనులున్న సంఘాలెన్నున్నాయో గమనించకోరతాను. ఈ విధంగా బడ్జటులోని పద్దులన్నింటిని పరిశీలించితే వెనుకబడిన తరగతులవారికి తగినంత ఉపయోగం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇకముందయినా పేదప్రజల అవసరాలను గుర్తించుకుని తగురీతిగా బడ్జటును తయారుచేస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడినప్పటినుంచి తెలంగాణాలో ఇదివరకునుంచి ఉండిన సోషలుఫంక్షన్సు అనేవి డి-ఫంక్ట్ అయినవి. హైదరాబాదు ప్రభుత్వంవారు అస్పృశ్యతా నివారణకోసం యీ ప్రాంతంలో ఉండే సాంఘిక సంక్షేమ సంస్థలద్వారా ప్రచారం చేయిస్తూండేవారు. వర్ణాంతర భోజనాలు అంతర్వివాహాలు, దేవాలయ ప్రవేశాలు ఆ సంఘముల సహకార సానుభూతులతో జరుగుతూండేవి. ఈనాడు అవన్నీ తగ్గిపోయినవి. తెలంగాణాలోఉన్న కార్యకర్తలను విచారించినట్లయితే యీ విషయం బోధపడుతుంది. వెనుకబడిన ప్రజలను అభివృద్ధిపరచవలెనని శాసనసభ్యులందరూ ప్రభుత్వంవారికి నొక్కి చెప్పవలసిన అవసరమున్నది. ప్రభుత్వంవారు మా సూచనలను దృష్టిలోకి తీసుకుని మా పేదప్రజానీకాన్ని అభివృద్ధికి తెస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

*శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి (సూర్యాపేట-జనరల్):- ఉపాధ్యక్షా ! ఈ బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టుతూ, ఇది చాలా ఆశాజనకమైన బడ్జెటని ఆర్థికశాఖామాత్యులు పేర్కొన్నారు. అయితే ఇది ఆశాజనకమా లేక గత సంవత్సరమువలె నిరాశాజనకమా అనే సమస్య మొదట స్పష్టము కావలసియున్నది. గత సంవత్సరం ఆర్థిక శాఖామాత్యులు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టుతూ అది నిరాశాజనకమైనదని అనేక అంశాలు చూపించారు, అప్పుడు అంత నిరాశాజనకంగా ఉన్నది, ఇప్పుడు ఇంత ఆశాజనకంగా మారుటకు ప్రధానమైన తేడా ఏమిటి? అనే ప్రశ్న సహజంగా ఉత్పన్నం అవుతుంది. తెలంగాణాకు యిందులో కేటాయించబడిన డబ్బు పబ్లిక్ హెల్త్, మెడికల్, ఎడ్యుకేషన్, వ్యవసాయం- ఇవి చూచుకుంటే తక్కువగానే ఉన్నది. గత సంవత్సరంకూడా తెలంగాణాకు తక్కువ అయినా, కేటాయించిన మేరకుకూడా ఖర్చు కాలేదని బడ్జెటును చూస్తే స్పష్టం అవుతున్నది. తెలంగాణాలో ఇరిగేషన్ సమస్య ఎంత ప్రధానమైన సమస్యో ఆర్థికశాఖామాత్యులకు తెలుసు. కాని గతసంవత్సరం కేటాయించిన దానికి, యీ సంవత్సరంలో కేటాయించినదానికి లక్షల తేడా ఉన్నది. దీనినిబట్టి ఈ బడ్జెటు ఆశాజనకంగా ఉందని ఏ విధంగా భావించాలని, ఉపాధ్యక్షుల ద్వారా ఆర్థికశాఖామాత్యులను అడుగుతున్నాను. గతసంవత్సరం బడ్జెటు చర్చలలో, ఆంధ్రజాతిని ఎదుర్కొంటున్న ప్రధానసమస్యలు ఈ హౌసుముందుకు వచ్చాయి. వేతనాలకు సీలింగ్ పెట్టాలని, భూ సంస్కరణలు తీసుకురావాలని యీ బడ్జెటు సిస్టములో ప్రధాన మార్పు రావాలని దాని ననుసరించి అడ్మినిస్ట్రేషన్‌కు కేటాయించబడిన ఖర్చులు తగ్గించాలని 10, 15% కన్న యెక్కువ ఉండకూడదని, సభ్యుల, మంత్రుల జీతాలు తగ్గించుకోవాలని ప్రభుత్వసభ్యులనుంచి కూడా సూచనలు వచ్చాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ యేర్పడిన తరువాత అనేక విషయాలలో అనేకరకాల అనుమానాలు ఏర్పడినవి. ఆంధ్రప్రదేశ్ మొత్తంలో uneven గా Develop అయిన ప్రాంతాలు ఉన్నవి. వాటియొక్క వెనుకపడిన స్థితిని గమనించి యీ బడ్జెటు

ఉండాలనే సమస్య వచ్చింది. ఈ వివాదాలకు యీ బడ్జెటు సమాధానం యిస్తుందా అని ఉపాధ్యక్షులద్వారా మంత్రిగారిని ప్రశ్నిస్తున్నాను. భూసంస్కరణల విషయం గాని, మంత్రుల జీతాల తగ్గింపు విషయంగాని, వేతనాల సీలింగ్ విషయంగాని కనీసం 100 రూపాయలలోపు సంపాదన వున్నవారికి టాక్సులు మినహా యించాలనే సమస్యకు గాని—ఈ బడ్జెటు సమాధానం యిస్తుందా అంటే వీటికి ఏమాత్రం సమాధానం యివ్వటంలేదు. వీటి ప్రస్తావనకూడా ఎక్కడాలేదు. ఆ వివాదాలనుంచి యీ బడ్జెటు తప్పుకున్నది. మనను విశ్వరంగంలోకి తీసుకువెళ్ళి, అక్కడ వారితోబాటు మననుకూడా విహరింప చేయటం జరిగింది అయితే విశ్వరంగంలో వదిలిపెట్టినవారు పరిష్కరించలేనిది వీరు పరిష్కరించారు. అదిరుసుగా తిరిగి వీరు నేలమీదకు తీసుకువచ్చారు. దీనిఉద్దేశం యేమంటే—ప్రజలను పీడిస్తున్న ప్రధాన సమస్యలకు సమాధానం ఇవ్వకుండా పక్కదారిగా తప్పుకోవటానికి, త్రోవ మళ్ళించటానికి పెదవారిని తొక్కారు. వాస్తవపరిస్థితులకు సమాధానం యివ్వ లేదు. అంకెల రూపంలో మిగులుబడ్జెటు చూపించటానికి కృషిచేసారు. విశాల ప్రజానీకంయొక్క వోట్లను తీసుకొని సభ్యుడనై వచ్చిననేను ప్రజలవద్దకు వెళ్ళి నప్పుడు ఎదుర్కొనే ప్రశ్నను మీ ముందు పెడుతున్నాను. మీరు యిందులో 'మిగులు' అని చెప్పునది—రైతుల ఆదాయంలో మిగులా, కూలీల ఆదాయం మిగులా కార్మికుల ఆదాయం మిగులా, దేనిలో మిగులు—అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడిన సప్పుడు ముక్కోటి జనుల వనరులు—అడివి ప్రాంతాల వనర్లు నదీజలాల వనర్లు సమన్వయంచేసి ప్రజలయొక్క ఆదాయం పెంచుతారని పన్నుల భారం తగ్గిస్తారని ఆశించాము. కాని యిప్పుడు అదనంగా మిగిలినది—పన్నుల భారము, ఖుష్కీభూమికి సర్‌చార్జీ రూపముతో, కమ్మర్షల్ క్రాప్స్ పన్నుల రూపంలో అనేకరకాల పన్నులభారం మిగులుతూ వస్తోంది తప్పితే ఆర్థిక సుస్థి రత్వములో మిగులు ఏరూపములోను మనకు కనబడుటలేదు. ఉదాహరణకు మన మిగులు ఏరూపములో తయారైనదంటే ఒకరైతు అప్పుతీర్చుటకు మొలతాడు కుదువపెట్టుటకు తీసుకు వెళ్తూంటే రెవిన్యూ ఇన్‌స్పెక్టరు వచ్చి సర్కారుకు అప్పు యివ్వమని అడుగుతున్నాడు. అనగా ఆ మొలతాడు మీదడబ్బు మరొక రూపములో తీసుకొనుట జరుగుతోంది. ప్రభుత్వంవారి కమర్షల్ క్రాప్స్ పన్నులు, లాండ్ సర్‌చార్జీలు మొదలైన వాటికి డబ్బుకోసం అప్పుకు వెళుతున్న రైతాంగాన్ని స్మాల్ సేవింగ్స్ విధానము అప్పులు అడుగుతూంటే—నేనే ఆకులు నాకుతున్నానంటే నామూతి నీవు నాకుతున్నావేమిటనే పరిస్థితికి దిగింది. ఇది ఏ రూపములోనూ మిగులు బడ్జెటుగా లేదు. ఇది నేలమీదనుంచి విశ్వరంగంలోకి పోయి అక్కడ అంధకారం సూచిస్తున్న బడ్జెటుగా తయారయినది తప్పితే మరొక రూపములో లేదని నా అభిప్రాయం. తెలంగాణా సమస్య వచ్చినప్పుడు కొన్ని విచిత్ర దురభి ప్రాయాలకు తావు యివ్వడం జరుగుతోంది. అటువంటి అభిప్రాయాలకు అవకాశం

యివ్వకూడదు. తెలంగాణా అన్నప్పుడు, ఇది తెలంగాణా సమస్యగా కుదిస్తే వాస్తవానికి విరుద్ధం అవుతుంది. ఇది ఆంధ్రజాతి సమస్య, విశాలాంధ్ర సమస్య తెలంగాణా రాయలసీమ వంటి వెనుకబడిన ప్రాంతాలు అభివృద్ధి చెందనంత వరకూ ఆంధ్రజాతికి అభివృద్ధి లేనేలేదు. ఆ రూపంలో యీ సమస్యను అర్థము చేసుకోవాలి. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత, ఈ వెనుకబడిన ప్రాంతాల సమస్య జాతీయ అభివృద్ధికి సంబంధించిన కీలక సమస్య అని స్పష్టమైనది. అటువంటప్పుడు ఈ ప్రాంతాలకు అదనంగా కేటాయించేదిపోయి కేటాయించినదానిలో 25% ఖర్చు పెట్టుటకు 25% యే ఖర్చయినది. దీనిని బట్టి ఈ బడ్జెటు ఆశాజనకంగా లేదు వెనకబడిన తెలంగాణాప్రాంతానికియివ్వవలసినంతప్రాధాన్యతయిందులోయివ్వలేదు. కరాచీ తీర్మానము ననుసరించి మంత్రుల జీతాలు తీవ్రంగా తగ్గించాలనే దానికి యిందులో పరిష్కారములేదు. యావత్‌దేశము ఆశిస్తున్న భూ సంస్కరణలను గురించిన ప్రస్తావన యిందులో లేనేలేదు. దేనినిబట్టి యిది ఆశాజనకమైన బడ్జెటుగా భావించాలి? ఒక నినాదాన్ని బట్టి భావించాల్సి వస్తుంది. కొత్తమార్గాలు కనిపెట్టి అదనంగా పన్నులు వేసి కృతకృత్యులైనారు, ఆంధ్రప్రదేశ్ పేరుతో వెనుక పడ్డ ప్రాంతం తెలంగాణా అభివృద్ధికి కొత్త మార్గాలు చూపుటకు బదులు వారిమీద మరింత భారం వేయటంలో కృతకృత్యు లయినారు అని ఆ విధంగా యిది మిగులు బడ్జెటుగా ఆశాజనకంగా ఉందని భావించటం వాస్తవానికి విరుద్ధమవుతుందని నా అభిప్రాయము.

శ్రీ బి. రామారెడ్డి (మైదుకూరు) :- ఉపాధ్యక్ష మహాశయా, గౌరవనీయులైన మన ఆర్థికశాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్‌పై యీ నాడుచర్చ జరుగుతూ ఉన్నది. వారు తమ బడ్జెటు ఉపన్యాసమును పాండిత్య ప్రకర్ష చూపిస్తూ బాగానే వ్రాశారు. వారి బడ్జెటు ఉపన్యాసములోని ముగింపు చూస్తే, కేవలం అది ప్లాట్‌ఫారమ్ లెక్చర్‌కు బాగా ఉపయోగిస్తుంది అని అనిపిస్తుంది. వారు తమ ఉపన్యాసంలో "గతసంవత్సరం ముఖారి రాగం ఆలాపించాము; ఈ సంవత్సరం ఆనంద భైరవిలోకి వచ్చినాము" అని అన్నారు. గత సంవత్సరం కష్టాలలో ఉండి, వారు సహజంగానే ముఖారిరాగం ఆలాపించారు. వారు ఈ సంవత్సరం మనముందు పెట్టిన మిగులు బడ్జెట్‌ను చూసి, వారి ఆనందభైరవిరాగం ఆలాపన విని, ఆనందంతో మైమరచి పరవశత్వం పొందవచ్చును. కాని ఆ మైకం తప్పినవెంటనే, నిజపరిస్థితులలోకి వచ్చి, మనకు ఉన్నటువంటి బాధలు చూసుకొని, మనం అసావేరి రాగం పాడవలసి వస్తుందేమో నని నేను అనుకొంటున్నాను.

మనం సంసారపక్షంగా ఆలోచిస్తే ఒక విషయం బోధపడుతుంది. సామాన్యంగా మన సంసారాల్లో మిగులు అన్నది ఎప్పుడు వస్తుంది? ఇంట్లో ఉన్న

వారందరికి తినటానికి తిండి, కట్టుకోటానికి గుడ్డ, పడుకోటానికి మంచం ఇచ్చి, వారికి కావలసిన అవసరాలన్నీ తీర్చిన తర్వాత ఏదైనా డబ్బు మిగిలితే, అది మిగులు అనిపించుకొంటుంది. అంతేగాని, అన్నం పెట్టకుండా, గుడ్డ ఇవ్వకుండా, ఇంట్లో వారినందరిని బాధించి, ఆ డబ్బంతా కూడగట్టి, 'ఇంతడబ్బు మిగిలింది' అని అంటే, అది ఒప్పుకోగగిన విషయం కాదు, ప్రభుత్వమన్నది ఒక సంసారము. ప్రజలు ఇందులో భాగస్వాములు. వీరందరి అవసరములు తీర్చి, అన్ని సౌకర్యాలు కలుగ జేసిన తర్వాత డబ్బు మిగిలితే, అది మిగులుబడ్జెటు అవుతుంది, అప్పుడే ఆనంద భైరవి రాగం ఆలాపించినట్లు అవుతుంది. అట్లాలేకపోతే అది అసావేరిరాగమే అవుతుంది. ఈబడ్జెటులో ప్రజలకు కావలసిన అన్ని విషయాలను ప్రభుత్వం లోపింప జేసింది. ఈనాటి సంఘంలో కుంటివారు, గ్రుడ్డివారు వికలాంగులు, పతితలు, అనాధలు మొదలైనవారంతా ఉన్నారు. వారిని సముద్ధరించటానికి ఏవిధమైన అవకాశాలు యీ బడ్జెటులో లేవు. ఒకవైపున యన్. జి. ఓ లు, ఉపాధ్యాయులు, గ్రామోద్యోగులు, తదితరులు "మేము చాలీచాలని వేతనాలతో కష్టపడు తున్నాము; మాకు చాలా బాధకరంగా ఉంది" అని పదేపదే చెబుతున్నారు. 'ఎవరైనా అటువంటి విజ్ఞప్తులను గాని ఆందోళనలు గాని జరిపితే, మేము ప్రభుత్వం న్యాయశాస్త్రరీత్యా చేయవలసిన పనులకు అడ్డం వస్తోందని, వాటిని తప్పకుండా అణచివేస్తాం, అణచివేస్తామని' ప్రతిదఫా మన రెవిన్యూమంత్రిగారు బల్లగుద్ది చెబుతున్నారు. అది ఎలాంటి న్యాయమో మనం ఆలోచించవలసి ఉన్నది.

ఇవాళ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఏర్పడింది. తెలంగాణా అని, ఆంధ్ర అని ఇప్పటికి కూడా భేదాలు పెట్టుకోవటం న్యాయంకాదు, సవ్యంకూడా కాదు. ఇవాళ తెలంగాణా ఉద్యోగులు, ఆంధ్ర ఉద్యోగులు ఒకరిప్రక్కన ఒకరు కూర్చుని పని చేస్తున్నారు. వారుఒకేపని చేస్తున్నప్పటికీ, ఆంధ్ర యు.డి.సి కి 90రు. లు, తెలంగాణా యు. డి.సి కి 120 రు. లు ఇస్తే, ఆ ఉద్యోగి ఎటువంటి బాధతో పనిచేస్తాడో, అతని హృదయంలో ఎంత ఆరాటం రగుల్కొంటుందో, సహృదయులైన మన ఆర్థిక శాఖామాత్యులకు పదేపదే చెప్పవలసిన అవసరం లేదనుకొంటాను.

ఈ సంవత్సరం బడ్జెటులో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు కేటాయించిన మొత్తాలు ఆశాజనకంగా ఉన్నాయాఅంటే లేవు. మొత్తం ఆంధ్రప్రదేశానికి తక్కావి ఋణాలకు 4 లక్షల రు. లు ఏర్పాటు చేసినారు. అంటే జిల్లాకు ఏ వెయ్యి రూపా యలో వస్తుంది. నిరాశా జనకంగా ఉన్నది అని అనుకొన్న గత సంవత్సరంలో భూమి అభివృద్ధిపనులకు 68 లక్షలు కేటాయించగా, యీ సంవత్సరం 47 లక్షలు మాత్రమే కేటాయించింది. పోయిన సంవత్సరం కరువు అప్పులకొరకు ఒక కోటి 6 లక్షలు కేటాయించగా, యీ సంవత్సరం ఒక కోటి రెండు లక్షలే కేటాయిం

చారు. కరువుపనులు కొన్నికొన్ని జిల్లాలలో ఏర్పాటుచేసినారు. కడప జిల్లాలో కరువు తాండవమాడుతున్నా అక్కడ తక్కావీ రుణాలు ఇచ్చుటకు సరైన అవకాశాలు కల్పించలేదు.

ఈ ప్రభుత్వం కుటీరపరిశ్రమలను ఎక్కువచేయాలని పదేపదే చెబుతూనే, అందుకు చాలా తక్కువ కేటాయించింది. నిరాశాజనకంగా ఉన్నటువంటి నిరుడి సంవత్సరంలో కుటీరపరిశ్రమలకు 7 లక్షలు కేటాయిస్తే, యీ సంవత్సరం 7 లక్షల 60 వేలు మాత్రమే కేటాయించారు. ఈ విధంగా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలపై, నిరుటికంటె యీ సంవత్సరం తక్కువ కేటాయించి, మన బడ్జెటు మిగులు బడ్జెటు అని చెప్పటం దుస్సాహసం అనిపించుకొంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

పేద ప్రజానీకం కొరకై, లేబర్‌కాంట్రాక్ట్ సొసైటీలు అని కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలు ఏర్పాటు చేసినారు. కాని వారికి ఏ విధమైనటువంటి సహాయం కో-ఆపరేటివు సైడ్‌నుండి రావడంలేదు. అందువల్ల జరిగే పర్యవసానం ఏమిటంటే, వారి చేతిలో ద్రవ్యంలేక, ఏ షావుకారు దగ్గరకో పోయి కేపిటల్ తీసుకురావటం వల్ల ఆ లాభం షావుకారుకే పోతోంది. కాబట్టి మన ఆర్థిక మంత్రిగారిని కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు ద్వారా వారికి సహాయం అందేటట్లుగా చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

చర్మకారక పరిశ్రమకై ఎలాంటి సహాయము యీ బడ్జెటులో చూపించలేదు. సద్యః ఫలితం ఇచ్చే మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుల విషయమై యీ ప్రభుత్వం తగినంత శ్రద్ధచూపలేదు. ఎప్పుడో, 10 ఏళ్ళకు, 20 ఏళ్ళకు ఫలితాలు ఇచ్చే, పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టులపై ఎక్కువ శ్రద్ధ చూపుతోంది. కేవలం మా కడప జిల్లాలో బద్వేల్ సిద్ధవరం తాలూకాలలో అటువంటి పెద్దపెద్ద ప్రాజెక్టులు లాభించవు. అక్కడ మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు లాభదాయకంగా ఉన్నాయి అయినప్పటికీ వాటి విషయమై ప్రభుత్వం శ్రద్ధ చూపకపోవటం చాలా విచారకరమైన విషయమని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక పరిపాలనాయంత్రాంగంలోని లోపాలగురించి మనవిచేస్తాను. గవర్నమెంటువారు ఒకసారి ఇచ్చిన ఉత్తరువులను, రెండు మూడు నెలలముందు ఇచ్చిన ఉత్తరువులను ధిక్కరిస్తూ, వెంటనే కారణరహితంగా వేరే ఉత్తరువులను వేయడం ఏమి న్యాయమని అడుగుతున్నాను. ఉదాహరణకు ఒకటి చెబుతాను. బద్వేల్ తాలూకాలో అనంతరాజుపేట లక్ష్మంపాలెం అవేహోట, (సర్వేనెంబరు 28) ఎబాండండ్ టాంక్ ఉంటే, "అది పనికి రాదు, దానివల్ల రైతులకు కూడ ఉపయోగం లేదు," అనిచెప్పి, దానిని హరిజనులకు ఇవ్వవలెనని ఇదివరకు ప్రభుత్వం ఉత్తరువు చేస్తే,

ఆ ఉత్తరువును ఇప్పటి రెవిన్యూమంత్రి గారు స్టేచేసి, ఆ విషయాన్ని తిరిగి పునరాలోచించాలని చెప్పటం ఏమిన్యాయమో నాకు అర్థంకాకుండా ఉంది. ఆ టాంక్‌ను ప్రభుత్వంవారు చూశారు, మంత్రులు చూశారు, పి. డబ్ల్యు. డి వారు చూశారు, ఆ టాంక్‌ను పరిశీలించి "అది ఇంక పనికిరాదు, దానివల్ల రైతులకు ఎలాంటి ఉపయోగంలేదు" అని చెప్పారు. ఇప్పుడు తిరిగి ఆ విషయాన్ని పునరాలోచించాలని చెప్పటం ఏమి న్యాయమని అడుగుతున్నాను.

ఇంకో ఘోరమైన విషయం ఉన్నది. పి.డబ్ల్యు.డి డిపార్టుమెంట్‌లో ప్లాన్స్, ఎస్టిమేట్స్ మాయమైపోతున్నాయి. అవన్నీ కాల్చేస్తున్నారో ఏమో తెలియదు. మళ్ళీ ప్లాన్స్ తయారుచేసుకోవటం ఎంతో కష్టం. కాబట్టి, గవర్నమెంటు రికార్డులు, కాగితాలు కాల్చేపద్ధతి మానిపించాలని కోరుతున్నాను.

ఇంకొకసంగతి ఉన్నది. ప్రజలందరికి మార్గదర్శకులుగా ఉండవలసిన వారు మంత్రులు. మనమంత్రుల పర్యటన విధానంచూస్తే, చాలా విచిత్రంగా ఉంటుంది. మంత్రి యీ ఉదయం గిద్దలూర్ స్టేషన్‌లో దిగితే, మధ్యాహ్నానికి రాయచూర్ స్టేషన్‌లో రైలెక్కుతారు. ప్రజలయొక్క ఆందోళన ఏమిటో వారికి తెలియదు. వాళ్ళ కార్ల వేగంలో, అప్పుడులేచే దుమ్ములో ప్రజల ఆందోళన వారికి వినిపించదు. మంత్రుల పర్యటన ఆ విధంగా ఉండకూడదు. మంత్రులు జిల్లాకు 7, 8 రోజులు ఉండేటట్లుగా నిర్ణయించుకోవాలి. 8 రోజులలో మొదట మంత్రిగారు ఆ జిల్లాలోని తాలూకాలన్నీ పర్యటించాలి. ఆ మరుసటి రోజు మంత్రిగారు జిల్లా కేంద్రంలో అధికారులను అనధికారులను పిలిపించుకొని "మీ తాలూకాలో జరుగుతున్న దేమిటి? అక్కడ పరిస్థితులు ఏమిటి" అని వివరంగా అడిగి తెలుసుకోవటం అవసరం. ఆ విధంగా విచారించి, అందుకు కావలసిన ప్రణాళిక తయారుచేసి ఇస్తే బాగుంటుంది. అప్పుడే మంత్రిగారికి ఆ జిల్లాలోని అన్నివిషయాలు సమగ్రంగా తెలుస్తాయి. ఆ విధంగా మంత్రులు ప్రజలకు మేలు చేయవచ్చును. అంతేగాని, 60 మైళ్ళ వేగంతో, 600 మైళ్ళు ఒకరోజు పరుగెత్తి, దుమ్ము ధూళితో రైలెక్కి వెళ్ళిపోతే ప్రయోజనం లేదు.

ఇంకొక ముఖ్యమైన విషయం ఉన్నది. ఈ నాడు తెలంగాణా ఆంధ్ర అని భేదభావాలను రెచ్చగొట్టే విధంగా, ఆంధ్రఐక్యతకు భంగకరంగా ఉండేటటువంటి తెలంగాణా ప్రాంతీయసంఘం ఎందుకు ఏర్పాటు చేశారని అడుగుతున్నాను. దానిని ఏర్పాటు చేయటం ఎందుకో నాకు అర్థం కాకుండా ఉంది. ఒక తెలంగాణా సభ్యులు చెప్పినట్లు ఇది "విడదీసి పరిపాలించే" విషయంగా నాకు అనిపిస్తున్నది. కాబట్టి, ఇటువంటి భేదభావాలను తొలగించేందుకు ప్రయత్నిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

జైళ్ళ విషయంలో కేవలం ఖైదీలను తీసుకుపోయి, సెల్సులో వేయడం కాకుండా జైళ్ళను సంస్కరణ కేంద్రాలుగా తయారుచేసి, "నేను చేసిన తప్పు ఇది, ఇందుకు శిక్ష ఇది. ఈ తప్పుచేయకూడదు" అని ఖైదీలు తెలుసుకొనే విధంగా ప్రయత్నాలుచేసి, ఖైదీలను మంచివారుగా చేసేదానికి, వారిలో హృదయ పరివర్తన కలిగించే దానికి ప్రయత్నం చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఆవిధంగా ఖైదీలను మంచివారుగా చేసి బయటకు పంపుతారని ఆశిస్తూ, నాకు యీ సదవకాశం ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షులకు అభివందనా లర్పిస్తూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. యస్. ఆర్. సి. హెచ్. వి. పి. మూర్తిరాజు (పెంటపాడు):- అధ్యక్షా, మనము ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు వచ్చిన తరువాత మన ఆర్థికమంత్రి గోపాల రెడ్డిగారు ప్రతిపాదించినది, ఇది రెండవ బడ్జెటు. వారు 1958-59 వ సంవత్సరము నకు యీ బడ్జటును ప్రతిపాదిస్తూ ఆనందభైరవి ఆలాపిస్తున్నామని చెప్పారు. కళ లంటే వారికి చాలా అభిమానం. అందరికీ కూడ అభ్బేట్లు చేశారు. కాని కళ లను గురించి మాత్రము యీ బడ్జటులో ఏమీ కన్పించదు. అంటే లలితకళలమీద వారికి ఉన్న ప్రేమాతిశయములు వారియొక్క ఆర్థిక పట్టికలోగూడ చూపిస్తే చాలా అందముగ ఉండేది. అది చూపించక పోవడమనేది నిజంగా దురదృష్టమే. ముందు ఆంధ్రరాష్ట్రములో కూడ లలితకళల కొరకు బడ్జటులో separate గా చూపి స్తారని అనుకున్నాము. వారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉండగా, finance వారి చేతిలో లేనందున వారు లలితకళల విషయములో కొంతడబ్బు కేటాయించ లేకపోయినా రంటే, అది నిజము కావచ్చు, కాని ఇప్పుడు వారిచేతిలో finance ఉన్నప్పటికినీ వారు లలితకళలకు సొమ్ము కేటాయించలేదు. అందువల్ల యీ సంవత్సరానికి వారు మిగులు బడ్జెటును ప్రవేశ పెట్టగలిగారు. ఇకమీదటనుంచి వారు మిగులు బడ్జ టును ప్రతిపాదించలేరేమోనని నేను అభిప్రాయ పడుతున్నాను. బడ్జటు విషయ ములో ఒక్క విషయము మనవి చేస్తున్నాను. బడ్జటు ఎప్పుడునూ deficit లోనే ఉంటే తప్పఅది సరైన బడ్జటు కాదనే సిద్ధాంతాన్ని వారు అంగీకరించారు. అలాంటి దానికి ఇప్పుడు మార్పువచ్చింది. అందువల్ల యిది వారియొక్క ఆఖరి బడ్జటు అని నేను అనుకుంటాను. పాపము! చాలా సంవత్సరాలుగా వారు లోటు బడ్జటులే ప్రతి పాదించడమువల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు వచ్చేటంతవరకు వారు నిందల పాలైనారు. ఇలాంటి నిందలు ఈ బడ్జటుతో సమాప్తమైనవని అనుకుంటున్నాను. Education అంటే ఆయనకు చాలా ప్రీతి. Education క్రింద మనకు ఉంటున్న మూడు యూని వర్సిటీలకు ఎంత సొమ్ము కేటాయించారని చూస్తే, ఉస్మానియా యూనివర్సిటీకి 57 లక్షలు, వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీకి 10 లక్షలు, ఆంధ్రయూనివర్సిటీకి 7 లక్షలు కేటాయించారు. ఈ యూనివర్సిటీలలో Science చాలా ముఖ్యమైన Subject. దీని క్రింద ఎక్కువసొమ్ము కేటాయించ వలసింది. అలాంటిది ఈ యూనివర్సిటీలకు యింత

తక్కువ సొమ్ము కేటాయిస్తే, Science subject ను ఎలాముందుకు తీసుకొని పోగలరో, ఈ సొమ్ము ఏవిధముగ సరిపోతుందో అర్థము కావడములేదు. ఇంత తక్కువ సొమ్ము కేటాయించి, యిది Surplus budget అని చూపించేబదులు మిగిలిన 70 లక్షలు కూడా ఆంధ్రయూనివర్సిటీకైనా కేటాయించి యుంటే Science అనేది ముందుకు తీసుకుని పోయే అవకాశములు ఉండేవి. అలా జరిగినప్పుడే మన రాష్ట్రము చాలా గొప్పది అని చెప్పుకోటానికి వీలు అవుతుంది. యూనివర్సిటీల విషయములోనూ, Science విషయములోనూ, మనరాష్ట్రము చాలా గొప్పది అని చెప్పుకోవడము కద్దు, డబ్బులేకుండా ఏవిధముగ చెప్పుకోగలమో నాకు అర్థము కాలేదు. ఆంధ్రా యూనివర్సిటీకి ప్రత్యేకంగా Science నిమిత్తం ఎన్ని లక్షలుఅయినా ఖర్చు అవసరముంటుంది. ఆ Subject అభివృద్ధి కొరకు ఎంత సొమ్ముఅయినా, లెక్కఅనేది లేకుండా యివ్వాలని నా అభిప్రాయము. Primary Education విషయములో ఒక్క విషయము గమనించవలసియుంటుంది. మాటలలోమటుకు మనది చాలా Progressive State అని చెప్పుకుంటున్నాము. పెద్ద విషయములు దృష్టికివచ్చినప్పుడు చిన్నవాటిని గురించి మరచిపోవడము సహజము. అదేమాదిరిగ Industries -ను పెద్దవి, చిన్నవి విడదీసి మంత్రులకు కూడ separate Portfolios ఇచ్చారు. అందువల్ల Cottage Industries కు కూడ విలువతీసుకుని రావటానికి వీలుంటుంది. అదేమాదిరిగ Higher Education వేరుగాను, Primary-Education వేరుగాను separate Portfolios క్రింద విడదీయకపోతే యీ Primary Education బాగుపడే పరిస్థితి కన్పించడములేదు. Primary Education విషయములో ప్రభుత్వము సరైన పద్ధతిని అవలంభించకపోతే దేశములోఉన్న ప్రజలను సరైన పంథాలో పెట్టడములేదనే అనుకోవలసి ఉంటుంది. Primary Education విషయములో పల్లెలకుపోయి చూస్తే, అక్కడ పిల్లలకు చదువు టీచర్లు చెబుతున్నారా, లేదా, పిల్లలకు ఏమాత్రమైన చదువువస్తున్నదా, లేదా అనేది విచారిస్తే బోధపడుతుంది. నా అభిప్రాయము అడిగితే, వాళ్లకు ఏమాత్రము చదువు టీచర్లుచెప్పడములేదు. పిల్లలకు అంతకంతే రావడములేదు. దీనిని సరైనవిధానములో నడిపించకపోవడమువల్ల, ఇలా ఖర్చుచేసినదంతయు శుద్ధ దండుగ అనే చెప్పక తప్పదు. ప్రభుత్వము నేర్పేటటువంటి Primary, Secondary విద్యలలో నేర్పేది ముందు politics, తరువాత ఇంకఏదైనా. ఇదే అక్కడపిల్లలకు నేర్పేవిద్య. ఇది గాక ఎక్కడనో,ఎప్పుడోచదువుపూర్తి అయిన తరువాత నేర్చుకోవలసిన పార్లమెంటరీ విధానమును తీసుకునివచ్చి, యిప్పుడు యీ పిల్లలకు నేర్పుతున్నారంటే, ఇందులో ఏమైనా అర్థమున్నదా? కులములనుగురించి, మతములనుగురించి విద్యఅనే పేరుతో నేర్పుతున్నారు. వేరే ఏమీబోధించడములేదు. మత, కులవిభేదాలను లేకుండాచేస్తామని చెప్పడమువల్ల, యీ విధంగా విద్యావిధానం అమలుజరగడం యీ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వానికి తగిందికాదని మాత్రం చెబుతున్నాను. ఈనాడు ఒకచిన్న ప్రయిమరీ

స్కూలువిషయాన్నిగురించి ఒకచిన్న ఉదాహరణము చెబుతున్నాను. ఒకచిన్న ప్రయిమరీస్కూలులో ఒకలీడరును ఎన్నికచేస్తాము అని పిల్లలకు చెప్పారు. అందులో కూడలంచాలుఅనేవి మొట్టమొదటినుంచి నేర్పుతున్నారు. ఆ లీడరును ఎన్నుకోటానికి Election అనిపెట్టి ఒకరోజును నిర్ణయించుకున్నారు ఇది కేవలం మా స్కూలులో జరిగిన విషయము గనుక నేనుచెప్పగలుగుతున్నాను లీడరును ఎన్నుకోమని అయిదవక్లాసు, నాల్గవక్లాసు, మూడవక్లాసు పిల్లవాళ్లకుచెబితే, వాళ్లకుఏమితెలుస్తుంది? సరే రేపు Election అనగా ఒకకుర్రవాడు, అతనికి చదువురాదు, ఒట్టిబండ- ఆ సాయంకాలము ఆ పిల్లలందరికీ అరటిపండ్లు పంచిపెట్టాడు. మరునాడు ఎలెక్షను సమయము వచ్చేటప్పటికి, అరటిపండ్లు పంచిపెట్టిన ప్రేమచేత, ఆ పిల్లలందరు ఆ బండనే ఎన్నుకున్నారు. అరటిపండ్లు పంచిపెట్టాడన్న సంగతి ఎవ్వరికినీ తెలియదు అంటే దీనిని బట్టి ప్రభుత్వంనేర్పేది చదువురాని వాళ్ళకు మొద్దు బండలకు ఈ రాజరికము నేర్పడముగా కన్పిస్తున్నది. లంచాలు ఇచ్చి జాతులు, కులాలు, మతాలు విభేదాలు పోవాలనే విద్యను ముందుగా చిన్నపిల్లలనుంచి నేర్పితే ఇక ఆ కుర్రవాళ్ళను ఎన్నాళ్ళలో విద్యనేర్పి పైకితీసుకుని రాగలదు ఈ ప్రభుత్వం? ప్రైమరీ స్కూలులోగాని, గురుకులము స్కూల్సులోగాని, ఆశ్రమ స్కూల్సులోగాని వాళ్ళకు 10 సంవత్సరముల వయస్సువచ్చే లోపుగా వాళ్ళకు విద్యను నేర్పి mould చేయవలసిన పరిస్థితి ఉంటే వాళ్ళకు విద్యయందు శ్రద్ధ, భక్తి కలిగి విద్యయందు ఆసక్తి పుట్టి విద్యరావలసిందే కాని పదిఏళ్ళు దాటిన పిల్లలకు ప్రభుత్వము విద్య ఆరంభము చేస్తామంటే, అది వీలుఅయ్యే విధానమేనా? ఈ రోజులలో పది సంవత్సరములు దాటినవాళ్లు టీచర్లకు చదువునేర్పే వాళ్లుగా తయారైన రోజులు యివి అని ప్రభుత్వానికి తెలియదా? అందువల్ల ప్రస్తుతము ప్రభుత్వం విద్యవిషయములో అవలంభించే విధానము పనికిరాదని చెప్పక తప్పదు. పది సంవత్సరములు దాటకముందే వాళ్ళకు విద్యనేర్పడము తగు శిక్షణ, కట్టుబాట్లతో ఏర్పాటు చేయాలంటున్నాను. ఎన్ని భాషలఅయినా, ఎన్నివిధానాలైనా పది సంవత్సరముల లోపల వాళ్ళకు రావటానికి వీలుంటుందేకాని, ఆ వయస్సు దాటితే రావడము దుర్లభము. వస్తుందని మాత్రము నాకు నమ్మకము లేదు. కాబట్టి ఈ ప్రైమరీ education విషయములో నాఅభిప్రాయాలు మన ఆర్థికమంత్రిగారికి వ్రాశాను. పిల్లలకు బాల్యమునుండి విద్య ఆరంభము చేస్తే తప్ప వాళ్ళకు చదువురాదని నమ్మండి. మీరు ఈ Primary Education కొరకు ప్రత్యేకంగా కొంత allot చేయండి అని అంటే ప్రభుత్వానికి అలాంటి దృష్టే కన్పించలేదు. కాబట్టి ఈ విధముగ ప్రైమరీస్కూల్సులో విద్యావిధానము ఈ విధముగ జరుగుతున్నదని నేను ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవలసి వచ్చింది, ఇక టీచర్లకు ఆర్థికబాధలు ఉంటూనే ఉంటాయి. టీచర్లకు జీతాలు పెంచమని కోరితే పెంచవచ్చు. కాని వారు ఎంత

వరకు పిల్లలమీద శ్రద్ధ తీసుకుని చదువు చెబుతున్నారనేది కూడ పరిశీలించ వలసి ఉంటుంది. నా అభిప్రాయములో వీళ్ళు చదువు ఏమీ చెప్పడము లేదు. ఊరకనే స్కూలులో attendance మార్కు చేయటానికి, నెలరాగానే జీతాలు పుచ్చుకోడానికి వీళ్ళు స్కూలుకు attend అవుతున్నారు. ప్రభుత్వము జీతాలు పెంచినా, వీరు చెప్పే చదువు ఏమిలేదు. అది డబ్బువ్యయ పరచడం తప్ప మరేమిలేదు. నిజానికి జీతాలు పెంచమని ఆందోళన చేసేవారికి అసలు యివ్వ కూడదనే నాసలహా. అలాంటి వారు చదువు చెప్పవలెను, పిల్లలకు చదువురావాలి అనే వారుకారు. ఎవరో కొద్ది పరసెంటు మాత్రమే చదువు చెప్పాలని ఉద్దేశ్యముగలవారు ఉంటున్నారు. నిజానికి టీచర్లకు పిల్లలయందు శ్రద్ధవుంటే వాళ్ళకు జీతములు పెంచ మని మేము యిక్కడికి వచ్చి ప్రభుత్వానికి సిపార్సు చేయవచ్చు. చదువు చెప్పని వాళ్ళకు అలాంటి సిపార్సు అనవసరము. నిజంగా మనము పల్లెలకుపోయి చూచి గ్రామాలలో టీచర్లు చదువు ఏవిధముగా చెబుతున్నారో విచారిస్తే గ్రామస్థులు చెప్పేదిగాని, పిల్లలను పలుకరించి చదువు ఎంతవరకు వచ్చింది అనేదిగాని చూస్తే విచారకరముగ ఉన్నది. అందువల్ల ప్రస్తుతము ఉంటున్న Primary Schools అన్నీ గురుకుల పాఠశాల విధంగామార్చి, ఎవరైన interest తీసుకొని నడిపించితే బాగాఉంటుందని నా విశ్వాసము. నేను special గా ఒక గురుకుల పాఠశాలను నడుపుతాను, గ్రాంటుఇస్తారాఅని ప్రభుత్వాన్నిఅడిగితే, మాకు బడ్జటులో డబ్బు allotment ఏమీలేదని అలాంటిపద్ధతి మాకు ఇష్టములేదని జవాబుఇచ్చింది.అలాంటి సమాధానము ఇచ్చారంటే, దానిమీద. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వము నడిపించే విద్యావిధాన ము మీద నాకు నమ్మకముపోయింది. ప్రజలను విద్యవిషయములో బాగుచేసేస్థితిలో యీ ప్రభుత్వము లేదనిచెప్పటానికి నేను సంశయించడములేదు. నిజానికి ప్రయిమరీ విద్యకుగాను ప్రభుత్వము ఆరుకోట్ల రూపాయలు ఖర్చుచేస్తున్నట్లు కనబడుతున్నది. అయితే ఈ ఆరుకోట్లకును ఆరుగురు పిల్లలను అయినా సరియైన విద్యావంతులుగ తయారుచేయగలుగుతున్నదా యీ ప్రభుత్వం? ఈ విషయమునుగురించి ఎవరికి వారు ఆత్మపరిశోధన చేసుకోండి! ఒక్కరుకూడ కన్పించరు. ఎక్కడో నూటికో, కోటికో, ఇక ఆ పిల్లవాని పూర్వజన్మ సుకృతాన్ని బట్టి విద్యావంతుడు, తనంతటతాను, కావల సిందే కాని, అది ప్రభుత్వంయొక్క కృషివల్ల విద్యావంతుడు అయినాడని చెప్పటానికి వీలులేదు. ఇలాంటి అవకతవకలు, లోటుబాట్లు యీ విద్యావిధానములో జరుగుచున్నవి. ఇక అవన్నీ నేను వివరించి చెప్పాలంటే, నాకు ఇప్పుడు టైముచాలదు.

ఇక పోతే ప్రకృతి వైద్యమును అభివృద్ధికి తీసుకుని రావటానికి ప్రభుత్వాన్ని కొంతసొమ్ము allot చేయమని ప్రతి బడ్జటు సమావేశములోను చెబుతున్నాను. దీనికిగాను ఒక స్కీముతయారుచేసి పంపమని కేంద్ర ప్రభుత్వము యీ ప్రభుత్వాన్ని

కోరి యిప్పటికి రెండు సంవత్సరములు కావచ్చింది. ఇంతవరకు ఆ స్కీమును పంపలేకపోతే, యిక ఈ ప్రభుత్వము చేసేపని ఏమిటో నాకు అర్థముకాలేదు. ప్రకృతి వైద్యమును గుర్తించడమేకాదు. ఇప్పుడు మనము వాడేటటువంటి Injections medicines అన్నీ allopathy వైద్యమునకు సంబంధించినవే. ఇలాంటి మందులుయిచ్చే గుణగతాలు ప్రకృతివైద్యములో ఉంటే, ఖర్చుఖర్చు కానటువంటి వైద్యము ప్రజలు ఉపయోగించుకుంటామంటే, వినకుండా టీకాలువేయించుకోకపోతే, జైలుకు పంపుతాము అని Injection బలవంతముగా శరీరములో నొప్పికలిగేటట్టుగా పొడవడము న్యాయమేనా? మాఅంతట మేము రోగాలు నయముచేసుకుంటాము, అంటే వారిని బ్రతకనిచ్చే స్థితిలో యీ ప్రభుత్వములేదు. ఇలాంటి నిర్బంధములు ప్రజలమీదవేసిరుద్దితే, ఇక స్వతంత్రముఅంటే అర్థముఏమిటి? ఆ స్వతంత్రమనేది ప్రజలు ఏవిధముగ అనుభవించగలరు? కాబట్టి యీ Inoculation Vaccination పద్ధతులనుకూడ తీసివేయాలని అంటున్నాను.

ఇక పోతే పంచాయితీల విషయముఉన్నది.వీటి అన్నింటిమీద Administration Officer గా Inspector-general of Local Boards అని ఒకరిని ప్రభుత్వము వారునియమించారు. పంచాయతీలకొరకు ఆయనకు రెండులక్షలు ఇస్తారు. అయితే రాష్ట్రమంతటికినీ ఎన్నివేల గ్రామాలుఉన్నవి? ఎన్ని గ్రామాలుఉన్నవో అన్ని పంచాయితీలు ఉన్నట్లే. మన రాష్ట్రానికి 20 జిల్లాలున్నవి. ఇన్నివేల గ్రామాలకు ఈ రెండులక్షలు సరిపోతుందా? మద్రాసు ప్రభుత్వంవారు ఈ పద్దుక్రింద ఆరులక్షలు allot చేస్తున్నారు. అంతేకాదు, పది లక్షలుకూడ ఇస్తున్నట్లు తెలుస్తున్నది.

డాక్టర్ బి. గోపాలరెడ్డి :—కాదు, నాలుగు లక్షలే.

శ్రీ సి. హెచ్. యస్. ఆర్. సి హెచ్. వి. పి. మూర్తిరాజు:— సరే, పోనీయండి.నాలుగు లక్షలేకానివ్వండి. పోనీ ఆ మాత్రమైన యీ ప్రభుత్వము allot చేయలేదే? కనీసము ఒక్కొక్క జిల్లాకు ఒకొక్క లక్షచొప్పున, జిల్లాలో అన్నిగ్రామాలనుబట్టి, 20 జిల్లాలకు ఇరవై లక్షలుఅయినా అవసరముంటుందిగదా. అమాత్రమైనా యీ ప్రభుత్వము పంచాయతీలకొరకు ఖర్చుచేయలేకపోతే, ఇక యిప్పుడు ప్రభుత్వము ఇచ్చినరెండులక్షలతో పంచాయతీరాజ్యము చేస్తాము,ప్రజలకోసం మహా గొప్పరాజ్యము చేస్తాముఅని అంటే, ఇందులో నమ్మకము ఉంటుందా? ఏమీ ఉండదనే అనుకోవాలి. ఒక్కొక్క జిల్లాకు కనీసము రెండులక్షలుచొప్పున 20 జిల్లాలకు 40 లక్షలు allot చేస్తే, పంచాయతీ రాజ్యముచేస్తాము అని చెబితే, నమ్మకము పుట్టుతుంది. అంతేగాని ఈ మాత్రపు రెండులక్షలతో రాష్ట్రములోని గ్రామపంచాయతీల ద్వారా, గ్రామాలు అభివృద్ధిచెందటానికి సాధ్యముకాదని మాత్రము జ్ఞాపకముఉంచుకోండి అని ప్రభుత్వానికి చెబుతూ, ఈ సదవకాశము ఇచ్చినందులకు అధ్యక్షులవారికి నా హృదయపూర్వకమైన అభివందనములు అర్పిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ ఎమ్. బాగారెడ్డి (జహీరాబాద్):- అధ్యక్షా, ఆర్థిక మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జట్‌పై శాసనసభలో చూచినా లేక బయట ప్రజలలో చూచినా రెండు అభిప్రాయాలు ఉన్నవి. ఏనాటికైనా surplus budget ప్రవేశ పెట్టినారని వారికి అభినందనలు, ధన్యవాదాలు అర్పించేవారు మొదటి అభిప్రాయంగలవారు. తెలంగాణాకు అన్యాయం జరిగింది, exploitation అయింది అనే అభిప్రాయం కూడా వెలిబుచ్చబడినది. మొదటి అభిప్రాయం ప్రకారం నేనుకూడా మంత్రిగారికి అభినందనలు అర్పిస్తున్నాను. ఆంధ్ర తెలంగాణాలు కలిసిన తరువాత ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో యిది మొదటి surplus budget. "గోపాలరెడ్డి గారికి taxes వేయడం hobby". ఎప్పుడూ పన్నులు వేయడమే అలవాటు. కాని యీసారి మాత్రం మరచి పోయారు" అని కొందరు సభ్యులు తెలిపినారు. కాని వారికి ఇటువంటి hobby లేదు. ప్రజలమీద అస్తమానం taxes వేసి వసూలు చేయాలని వారి అభిప్రాయం కాదు, అని నేననుకొంటున్నాను. కాని పరిస్థితులను, మనమున్న అవసరాలనుబట్టి రాష్ట్రాన్ని పాలించేందుకు కొన్ని సమయాలలో పన్నులు వేయవలసి వస్తుంది. అప్పుడు వేస్తారు. పన్నులు వేయవలసిన అవసరం ఉన్నప్పుడు వేయాలికదా! అయితే యీ surplus budget ఎట్లావచ్చింది? కారణాలు ఏమిటి, ఈ credit ఎక్కడనుంచి వచ్చింది అనే విషయాలు పరిశీలించాలి. తెలంగాణాను మినహాయించి ఆంధ్రప్రాంత బడ్జటును చూచినట్లయితే 1 కోటి 72 లక్షల రూపాయల deficit యిప్పటికే ఉన్నది. గోపాలరెడ్డిగారికి యీ credit అంతా కేవలం తెలంగాణా ప్రాంతంనుంచి వస్తుందని అంకెలనుబట్టి నేను ఖచ్చితంగా చెప్పగలను.

ఇక allegations లేక charges విషయం మాట్లాడతాను తెలంగాణాకు అన్యాయం జరిగిందనే విషయం నిజమా, ఇట్లా అనడానికి తగిన కారణాలున్నాయా లేవా అనేది పరిశీలించాలి. 1957-58 సం|| బడ్జట్‌లోని అంకెలు చూచి నట్లయితే, మనకు కొన్ని విషయాలు స్పష్టంగా తెలుస్తాయి. తెలంగాణా వెనుక బడిన ప్రాంతమనీ, దాని అభివృద్ధి కొరకు ఎన్నోపనులు చేయవలసి వుంటుందనీ, అందరికీ తెలిసిన విషయమే. Education, Public Health, Agriculture, Co-operation పద్దుల క్రింద క్రిందటి సంవత్సరం తెలంగాణాకు కేటాయించిన డబ్బు ఖర్చు కాకుండా మిగిలి పోయింది. Education పద్దులో 64 లక్షల రూపాయలు, Public Health లో 10 లక్షల రూపాయలు, Agriculture లో 18 లక్షల రూపాయలు Co-operation లో 11 లక్షల రూపాయలు, ఇంకా Improvement of Public Health పద్దులో 30 లక్షల రు||లు, Multi Purpose River Scheme లో 42 లక్షల రూపాయలు, Capital Account of Civil Works లో 1 కోటి 25 లక్షల రు||లు యీ విధంగా డబ్బు ఖర్చు చేయబడకుండా మిగిలిపోయింది. ఇందుకు గల కారణాలు ఏమిటి? Agriculture, Education, Co-operation- యీ పద్దుల

క్రింద ఆంధ్రలో Budget provision కంటె ఎక్కువగానే ఖర్చు చేయబడినది. అయితే తెలంగాణాలో కేటాయించబడిన డబ్బును ఖర్చుచేయక పోవడానికి కారణం ఏమిటి? ఈ నేరానికి ప్రభుత్వం బాధ్యతవహిస్తుందా; లేక ప్రభుత్వోద్యోగులు బాధ్యులా? లేక తెలంగాణా మంత్రుల మీదగాని, శాసన సభ్యుల మీదగాని బాధ్యత ఉన్నదా? 3 కోట్ల రూపాయలు ఎందుకు ఖర్చు పెట్టలేదు? తెలంగాణాలో చేయ వలసిన పనులేమీ లేకపోయెనా? చెరువులు, రోడ్లు ప్రజల అభివృద్ధికి కావలసిన పనులు లేకుండెనా? Proposals లేవా? అనేక proposals ఉన్నాయి. ప్రజలు M.L.As. కూడా ప్రతి తాలుకానుంచీ, జిల్లానుంచీ చెరువులు కావాలనీ, Schools కావాలనీ, పంచదార మిల్లులు కావాలనీ, ఎన్నో proposals పంపుకొన్నారు. కాని ఒక మెదక్ జిల్లాలో మాత్రం 8 చెరువులు. Medium size Projects రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలోనికి తీసుకో బడినాయి. క్రిందటి సంవత్సరం budget లో యిది include అయిఉన్నది. ఈ సారి అదికూడా లేదు. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో 3 సం॥లు అయిపోతున్నాయి. ఇంతవరకూ ఒక్క చెరువుకూడా తీసుకోలేదు. ఎంత ఆశ్చర్యకరమో ఆలోచించండి. మేము ఇదివరకు ఒకసారి అడిగితే ఒక పెద్దమనిషి cabinet member కూడా 'దానికోసం ఎవ్వరూ అదుర్దాపడనవసరం లేదు' అన్నారు. క్రిందటి సంవత్సరానికి సంబంధించిన బడ్జట్‌లో 3 కోట్ల రూపాయలు మిగిలి ఉన్నాయి. ఈ సంవత్సరం కూడా 3 కోట్ల రు॥లు మిగులు ఉన్నది. Securities 11 కోట్ల రు॥లు ఉన్నాయి. ఈ విధంగా 17 కోట్ల రు॥లు ఉన్నాయి. కాని ఆదుర్దా పడనక్కర లేదు, తెలంగాణా డబ్బులోంచి ఒక్క pie కూడ ఆంధ్రలో ఖర్చుచేయము అని హామీ యిస్తున్నారు. అయితే 17 కోట్ల రు॥లు ఉండగా యింకా పన్నులు ఎందుకు వేయాలి? తెలంగాణాలో జాగీర్ పాయిగా ఏరియాలు ఉన్నాయి. అక్కడనుంచి రెవెన్యూ ఎక్కువ వస్తుంది. ఇంకా అక్కడ సర్ ఛార్జీలు ఎందుకు విధిస్తారు? మేము యీ విషయం రెవిన్యూ మంత్రిగారికి మనవి చేశాము. వారు ఒప్పుకున్నారుకూడా. దీనికోసం ఒక కమిటీని వేస్తామన్నారు. అరచేతిలో కని పంచే దానిని అద్దంలో చూడాలని వారు ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఎక్కువ వున్నచోట్ల సర్‌చార్జీ వేసి పన్ను యింకా ఎక్కువచేసే, విధానం సరిఅయినదికాదు.

తెలంగాణా ప్రాంతపు సభ్యులు కొందరు వేరే ఒక అభిప్రాయాన్ని తెలిపారు. మంత్రి పదవులు ఉన్నందువల్ల ఇది అది అభినందించే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఈనాడు తెలంగాణాలోని పల్లెలలోనూ, పట్టణాలలోనూ ప్రజలలో ఎక్కడ చూచినా అన్యాయం జరిగిందనే అభిప్రాయం ఉన్నది. ఇదివరకు బడ్జటులో చూపిన అంకెల ప్రకారం పనులు జరగక పోవడానికి కారణాలేమిటో తెలవ నందువల్ల యీ విధమైన అభిప్రాయాలు వినవస్తున్నాయి.ఏదో చెప్పి మరేదో చేయడం reactionary అయిన విధానం తప్పవేరు కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

తెలంగాణా వెనుకబడిన ప్రాంతం అనుకొన్నప్పుడు ముందుకు తెచ్చేందుకు ప్రయత్నించ వలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంమీద ఉన్నది. ఇందుకు ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకోవాలి Railway system ప్రకారం late అయిన train నే మరింత late చేయడం time ప్రకారం వచ్చే train కు ముందుగా పోయేటట్లు ఏర్పాటుచేస్తున్నారు. వెనుకబడిన ప్రాంతాన్ని ముందుకు తీసుకు రావాలని మనవి చేస్తున్నాను.

آخر میں میں فیناس منسٹر صاحب سے یہ عرض کرتاہونکہ تلنگانہ کی جانب سے جوکچھ عرض کیا جارھاہے وہ نہ شکوہ ھے ' ر نہ شکایت۔ میں پوری طرح سے اُمید کرتا ھونکہ وہ ان حالات کا ھمدر دانہ جائزہ لینگے اور ان پر ٹھنڈے دل سے غور فرمائینگے اور وہ سترہ کروڑ روپیہ جنکے متعلق کہا گیا ھے کہ وہ تلنگانہ کے ھیں اسکو تلنگانہ کی اسکیمات میں صرف کیا جائیگا۔ وہ یہ نہ کہیں جسطرح جگناتھ پور کے مندر کا پجاری کہتا ھے کہ اگر تم چکر کے نیچے آ کر مرجاؤ تو تم کو سورگ ملے گا۔ اسطرح نہ کہتے ھوئے وہ سترہ کروڑ روپیے جو تلنگانہ کی فلاح و بہبود کیلئے صرف کرنے والے ھیں اسکے لئے اسمبلی کے اس سیشن میں تجاویز پیش فرمائیں۔ مجھے اُمید ھے کہ آنریبل منسٹر تلنگانہ کے لوگوں سے بڑی ھمدردی رکھتے ھیں اسلئے وہ ایسا ضرور کرینگے۔

آخر میں میں ان سے یہ عرض کرونگا کہ اس میں ھمارے لوگوں کا بہت بڑا قصور ھے ورنہ واقعتاً منسٹر صاحب سے شکوہ یا شکایت نہیں ھے۔ یہاں تو یہ حال ھے کہ ع

دل کے پھپولے جل اٹھے سینہ کے داغ سے
اس گھر کو آگ لگ گئی گھر کے چراغ سے

శ్రీ ఎ. వెంకటరామరాజు (రాజోలు-జనరల్) :- అధ్యక్షా: ఈ సంవత్సరపు బడ్జెటు, ఆర్థిక మంత్రిగారి అనుభవం వల్ల మిగులు బడ్జెటుగా క్రొత్త పంథాను త్రొక్కిందని చర్చ సందర్భంలో చెప్పినారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత మొదటి బడ్జెట్ కొరత బడ్జెటు అయినప్పటికి ద్వితీయ బడ్జెటు మిగులు బడ్జెట్‌గా ఏర్పాటు చేసికోవడం ఘనమైన విజయంగా పేర్కొనడం జరిగింది. పొదుపు ఉద్యమమువల్ల; ఆర్థిక కమిషన్‌వారు ఇచ్చిన సలహాలను పురస్కరించుకొని కొంత వరకు కొరతనుంచి బయట పడడానికి అవకాశం లభించిందని చెప్పుచున్నారు.

గతసంవత్సరం ఉన్న సమస్యలను పరిష్కరించకుండ ఆ పరిష్కృతంగానే ఉంచి ఈ క్రొత్త బడ్జెటును తీసుకరావడం జరిగిందనే విషయం జ్ఞాపకముంచుకోవాలి, రాబోయే రెండు, మూడు సంవత్సరములలో కొంత కొరతవచ్చే ప్రమాదము ఉన్నది. కాబట్టి దానిని అధిగమించుటకు పొదుపు ఉద్యమము సహాయ పడాలన్నారు. పొదుపు ఉద్యమమును ఎవ్వరూ వ్యతిరేకించడం లేదు. కాని ఈ అదుపులేని పొదుపు ఉద్యమం అంత ఉపయోగకరంగా ఉండదని గుర్తుంచుకోవాలి. చాలాచోట్ల ప్రభుత్వం ఆస్తి దూబరా ఔతుందని సూచించడం జరిగింది. ఎ.సి. సుబ్బారెడ్డిగారు ఎలెక్ట్రికల్ స్టోర్సులో దూబరా జరుగుచున్నదని అసెంబ్లీలో సూచించగా ముఖ్య మంత్రిగారు దాని లోటుపాటులన్నీ పరిశీలిస్తామని, కఠినచర్య తీసుకొంటామని వాగ్దానం చేయడం జరిగింది. కాని ఈనాటివరకు ఏమి చేసినారో ఎవ్వరికి తెలియదు. అలాంటప్పుడు ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలకు పొదుపుచేసి సహాయం సేసే చైతన్యం గాని, కోరికగాని ప్రజలనుండి మనము ఎలా ఆశించగలమనే విషయం పరిశీలింపవలసి ఉన్నది. హైదరాబాదుకు సంబంధించినటువంటి హాకా సమస్య విషయంలో గూడ ముఖ్యమంత్రి గారే విచారణచేసి దాని లోటుపాటులను పరిశీలిస్తామని వాగ్దానం చేసినారు. కాని రెండురోజుల పూర్వంలో హాకా సమస్య చర్చకు వచ్చినప్పుడు, అది ప్రైవేటుసంస్థ; నామమాత్రంగానే ప్రభుత్వంఅజమాయిషీ చేసినది. కాబట్టిదాని లోటుపాటులకు వెళ్ళనవసరం లేదని తేల్చివేశారు.ఈ విషయములన్నీపత్రికల ద్వారా ప్రజలు తెలుసుకొంటారు. అలాంటప్పుడు వాటిని అదుపు చేయుటకు బందోబస్తు చేయడం జరిగిందని తెలియజేయకుండ గతం నాస్తి అనే పరిస్థితిలోవెళ్ళిపోతూ సంఖ్య గారడీ చూపించి 70 లక్షల రూపాయలు మిగులు ఉందని మేము అనుకొంటున్నాం. కాబట్టి ప్రజలంతా అనుకోవాలి అనే ఈ కార్యక్రమం ఉపయోగ మైనది కాదని అంతా గమనించ వలసిందని కోరుచున్నాను. ఇదివరకు కొన్ని స్కీమ్సుకు డబ్బుకేటాయించునప్పుడు అది రెమ్యునరేటివ్ ఔనా కాదా అనే విషయం గురించి ఆలోచించిన ఘట్టాలు కొన్ని ఉన్నవి. ప్రస్తుతము ఇర్రిగేషన్‌కు 16 కోట్లు కేటాయించాము. పెద్ద ప్రాజెక్టులను మినహాయిస్తే ఎన్ని రెమ్యూనరేటివ్ స్కీమ్సు ఆమోదించామనే విషయం పరిశీలించాలి. వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలను అభివృద్ధి చేయుటకు ఏ పద్ధతులు అవలంబిస్తే సాధ్యమౌతుందనే విషయం పరిశీలన చేయకుండ గనులు దొరికే ప్రాంతమునకు కాల్వలు తీసుకు వెళ్ళాలని, నీటి వసతి కల్పించవలసిన చోట్ల గనులు ప్రారంభించాలనే ఆలోచన అర్థంలేని ఆలోచన. గోదావరి కృష్ణాడెల్టా ప్రాంతంలో నీటి సౌకర్యములు కలిగించిన తక్కువ ఖర్చుతో ఎక్కువ ఫలితమును పొందవచ్చును. వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలనే పేరుతో గనులుఉన్న ప్రాంతంలో నీటిని పారించడం ద్వారా ఎక్కువ పంటలు పండించగలమనుకోవడం హాస్యాస్పదమైన విషయం. బడ్జెటులో ఒక్కొక్క పద్దుక్రింద డబ్బు ఎంత కేటాయించారన్నది. ముఖ్యం కాదు. ఎంతవరకు వివేచనతో ఖర్చు చేస్తున్నారన్నది ముఖ్యం. ఈవేళ గోదావరి

ప్రాజక్టుకు సంబంధించినంతవరకు ధవళేశ్వరంఆనకట్టకు షట్టర్సువేయడం గురించి సభ్యులంతా 1954నుండి అడుగుచున్నారు. అక్కడ తక్కువఖర్చుతో ఎక్కువఫలితాన్ని తక్షణమే సాధించే అవకాశ ముస్నది. ఈ స్కీముకు ఒకకోటి ఐదు లక్షల రూ॥లు ఖర్చు ఔతుందని ఇర్రిగేషన్ మంత్రిగారు చెప్పినారు. ఆ ఖర్చును ఒక్కసంవత్సరం లోనే realise చేయవచ్చును. 50 వేల ఎకరములు సాగైన; ఎకరమునకు పదిబస్తాల చొప్పున లక్ష బస్తాలు పండును. కాబట్టి ఒక్కసంవత్సరంలోనే కోటి రూ॥ లు సంపాదించవచ్చును. అలాంటప్పుడు ఆకోటి రూ॥లకు ఎందుకు మీనమేషాలు లెక్క వేస్తు న్నారు? ఇక కోఆపరేటివ్ రాజ్యమును నిర్మించాలని చెప్పుచున్నారు. "ఆంధ్రప్రదేశ్" అనే పేరుతో పత్రికలు గూడ వస్తున్నవి. అనేక పుస్తకములుగూడ సహకార రాజ్య ప్రాముఖ్యతను ప్రకటిస్తున్నవి. ఈ మధ్య పార్లమెంటులో మాట్లాడుచూ ప్రధాన మంత్రి నెహ్రూ "సహాయం" అనే మాటను ఇక భారతదేశంనుండి తీసివేయాలని "సహకారం" అనేమాటను వినియోగించాలని అన్నారు. అందులో ఎంతో అర్థం గర్భితమై ఉన్నది. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొని సహకార ఉద్యమమును ఎంతవరకు అభివృద్ధిచేసినామో పరిశీలించి చూడాలి. అభివృద్ధి అన్నది లోపించినప్పటికి కనీసం ఉన్నదానిని ఉన్నట్లు మననిచ్చామా అంటే అదీలేదు. వాటి నిత్యజీవితంలో ప్రభుత్వము, అధికార పక్షాలు జోక్యం కలుగజేసికొని వాటి పునాదులనే సడలింప జేసి వాటి functioning ను కూడ పాడుచేసినారు. F. L. C. Societies గాని, Credit Societies గాని, Land Mortgage Banks గాని అన్ని పాడుచేయ బడ్డాయి. ఈ సందర్భంలో ఒక దురదృష్టకరమైన, సహింపరాని, వినరాని మాట ఒకటి వింటున్నాము. ఈ ప్రభుత్వం కంటే బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమే మంచిది అనేమాట వింటున్నాం. దానికి కారణమేమిటి? ఎందుకిలాంటి అభిప్రాయం జనిస్తున్నదనే విషయం పరిశీలించాలి. దీనికి ఏదో ఒకమాట సమాధానం చెప్పి సంతృప్తి పడడం వల్ల లాభంలేదు. ఎందుకిలాంటి reaction వచ్చిందో నేను మచ్చుకు చెప్పుతాను. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో 1925 నుండి కొన్ని పందల సొసైటీలు పని చేస్తున్నవి. వాటికి పాతికవేల ఎకరములు లంకభూములు ప్రభుత్వం ఇచ్చింది. 15, 20 సం॥ల నుండి పాతికవేల కుటుంబములు దానిమీద జీవిస్తున్నారు. ఈ వేళ ఈ ప్రభుత్వం మరొక రూపమున దాని direction ను మార్చినట్లయితే ఆ జనంలో ఈ ప్రభుత్వం కంటె ఆ ప్రభుత్వం మంచిదని నిత్యజీవితమును బట్టి అంటే ఆశ్చర్యపడ నక్కర లేదు. ఈ రకంగా ప్రభుత్వం అవలంబించే విధానములలో చాలా ప్రమాదకరమైనవి కూడ ఉన్నాయి. విద్యకు, ఆరోగ్యమునకు విరుటికన్న రెండు రెండున్నర కోట్ల రూపాయలు ఎక్కువ ఐనది. ఇలాంటి ప్రధానమైన వాటికి మీరు ఇస్తున్నప్పుడు ఎవరికి ఎలాంటి అభ్యంతరం ఉండదు.

The House then adjourned till Half Past Eight of the Clock on Friday, 7th March 1958.